

Buletinul

Comisiei istorice a României

Vol. VIII.

BUCUREȘTI

Tiparul așezământului tipografic „Datina Românească”
Vălenii-de-Munte
1929

www.dacoromanica.ro

COMISIUNEA ISTORICĂ A ROMÂNIEI ÎN 1929

N. Iorga, *președinte*

D. Russo, *membru*

Î. Nistor, „

S. Pușcariu, „

Al. Lăpădatu, „

R. Caracaș, *secretar*

Buletinul

Comisiei istorice a României

Vol. VIII.

BUCUREȘTI

Tiparul așezământului tipografic „Dafina Românească”

Vălenii-de-Munte

1929

www.dacoromanica.ro

**Buletinul apare prin îngrijirea
Președintelui Comisiei**

N. IORGA

Documente botoșănene

Documente botoșănene

1.

Noi Ioan Theodor Vvda boj. milostiiu gspdar zămle moldavscoi.

De vreme ce ni-au înștiințat Domnie Mea că la târgul Botoșani este trebuință ca să fie o școală domnească pentru învățătura copiilor, după cum au fostu și mai înainte, iată dar și Domnie Mè am dat voia să să facă această școală la târgul Botoșani, și s'au poroncit la Vornecul de Botoșeni ca să găsească dascal să pue la școala aceia, și pentru osteneala dascalului s'au făcut orânduială din banii Botoșanilor, adică din tot ciferul câte cinci lei, care bani să-i dea Vornecul de Botoșeni, de vreme ce i să ține în samă la socoteală. Așijdirea am mai făcut Domnie Mea milă cu dascalul ce va fi la școala aceasta, și întâiu el să fie scutit de bir pe capul lui și, de toate alte dări și angării, oricâte ar fi prea alții în țara Domniei Meale, el nimărui nemică să nu dea. Așijdirea și la vremea deseatinii ș'a goștinii pe cinzeaci stupi și pe cinzeaci oi să aibă a plăti boereaste, și pentru un om strei ce ș'ar găsi fără dea bir în Visterie, încă l-am ertat Domnie Mea, să fie scutit de bir pe capul lui și de toate alte dări angării, oricâte ar fi pre alții, el nimărui nemică să nu dea, ca să fie numai pentru slujba casii lui. Și, pentru ca să nu să strămute niciodată această școală de la târgul Botoșanii li-am întărit Domnie Mea târgoveților de Botoșani cu acest testamint al Domniei Meale. Și poftim Domnie Mea și prea alți luminați Domni, ce Dumnăzău îi va orânduie în urma noastră cu Domnie aceștii țără, să nu străce și la aceasta ce am făcut Domnie Mea cu lăcuiorii acestui oraș, ce mai vârtos să întăriască pentru a lor večnică pomenirea.

Io Ioan Voevod.

(Pecete octogonală.)

Let 7267, Dech. 28 dni.

Dimitrașco 3-ti Lgoft. procritom,

2.

1767, 31 Maiu. Danie a lui Grigorie Calimah către Sandul Sturza biv Vel Stolnic: un Țigan domnesc, Grigorie Ungurianul.

3.

1776, 9 Decembre, Grigore Alexandru Ghica către Anthim Irinopolios și Costandin Vărnab biv Vel Ban, Nano biv Vel Portar, Manolache Dimache biv Vel Jăc., Vornicii de Botoșani, pentru că „Dimitrie Gheorghiu, neguțetor de la Botoșani, s'a plîns pentru Biserica Domniască din târgul Botoșanilor, care biserică iaste de piatră, zidită întru cinste și lauda Preasfintei precuratei Născătoarei de Dumnezeu și purure feoărei Mariei, a cărie biserici epitropiia și purtarea de grijă de câțva ani iaste încredințată numitului neguțetor“: „a avut puțintel loc la fața târgului“ și „în anii trecuți unii din 'târgoveții de acolò au cerut voe să-ș facă câte o dugheniță pe locul bisericii pentru alișverișul lor și să plătiască la biserică bezmenul locului pe tot anul, făgăduind că și dughenile după moarte lor le vor afierosi la biserică pentru pomenirea lor“, ceia ce se face, dar „să nu să întindă mai mult, să calcea pe țintirim“ și „cu femeaile lor și cu copii în dugheane să nu șadă, cea numai ei salt cu marfa ce vor avea în dugheane, pentru ca să să păzască locul bisericii curat și neasuprit“. Dar, de la un timp, epitropul, „căutându-și neguțetoria sa pentr' alte părți de locuri, zăbovind cu anii“, nu se observă condiția: „s'au obișnuit unii să trăiască cu femei și cu tot calabălăcul lor prin dugheane“ și ieau loc „pe ținterim, în ograda bisericeii, peste mormănturile morților, acolò, în fața bisericeii, făcând și grajduri de cai și găinării și alte lucruri necuviinçoase, osebit că tot într'acele dugheane s'au deschis și furme¹, lucru primejduitor, fiind desime, și lângă biserică“. Apoi unii, dughenile „li-au scos la vânzare și li-au vândut altora, nesocotind, nici întrebând atât vânzătorii, cât și cumpărătorii, de are biserica protimisirea ca să le cumpere“. „Sînt cățiva bani din bezmenul locului care de la vreamea turburărilor încoace biserica niciun ban n'au luat.“ Să se cerceteze. Să se îndrepte relele și să se iea sama lui Dimitrie, „încărcându-l la socoteală cu luature și scăzându-l cu daturile, ca să să sigurisască

---

¹ Pitării.

și, sama fiind de mulți ani necăutată și făcând samă curată și lămurită, să o iscăliți și să o dați la mâna lui Dimitrie“.

Pecete octogonală cu chinovar.

Proct. Vel Logft.

S'au trecut la condica Divanului:

Logt. de taină.

4.

Alexandru Constandin bjiu milostiuu gospodar zemli moldavșcoi.

Facem știre cu această carte a Domnii Mele că Dumitru Parlafes din târgul Botășenii s'au aflat datoriu cu câțiva bani lui Tudor Albinețul din Botoșeni și lui Dumitru Butcariul din Iaș de mulți ani, și, după multe vadeli ce ș'au pus, neavându purtare de grijă ca să plătiască bani, la cea de pre urmă săngur el au arătat că altă putere de a plăti banii nu are, fără numai niște casă cu livadă ce are în târgul Botoșenii, cari sânt puse la numiții datornici amanet: au cerut ca să scoată la mezat, să vândă și să plătiască de datornici, apoi, de altă parte, și datornicii lui cerându-și prin jalobe împlinire banilor, întâiu s'au scris carte Domnii Mele către Vornicii de Botoșeni de au cercetat pentru acea casă cu livadă și, înștiințindu pe Domnie Mea că să află driaptă a lui Parlafes, fără de pricină, apoi după cerere amânduror părțile s'au poroncit printr'a noastră domniască carte Vornicii de Botoșeni de au pus telal și au strigat casa cu livada la mezat, nu numai suma zilililor (*sic*) ce prin carte au fost rânduite, ce încă mai mult, peste doi luni de zăle, și s'au adaos de către mușterei 300 lei, dar al nostru cedinčos boeriu d' Constandin Balș biv Vel Paharnic, fiindu-i megieș, au dat 320 lei și, mai trecându câteva zile la mijloc și negăsindu-să nime ca să de mai mult măcar un banu peste suma ă-au dat dum' Pah., au rămas cu această sumă asupra dumisale. Care bani a mezatului i-au numărat deplin în mâna acist credinčos boeriu d' Domnii Mele dum' Ilie Catargiu Vel Vor“, de i-au împărțit pe la datornicii lui Parlafes. Drept aceia dăm și întărim stăpânire dumisale Pah. asupra acei casă cu livadă ca să aibă a o stăpâni cu bună pace și fără de nicio supărare de către nime ca pe a dumisale driaptă ocină ă-au cumpărat-o de la sulțan mezat pe drepti banii dumisali și să-i fie carte această a Domnii

Mele de întăritură statornică, neclătită și nerușiată nici odinioară în veci, care s'au întărit cu a noastră domnească pecete.

... Vel Vornicu pročitih.

1784, Oct. 6.

(Pecete din 1782.)

5.

De vremea că moartea iaste ca un furu și la nimene nu dă știre, ce fără de veste vine, după cumu pre largu o adeverează sfânta și dumnezeiasca Evanghelie prinu dumnezeescul cuvânt ce zice că, de ar ști stăpănul casii când va veni furul, ar privighiia și nu ar lăsa ca să-i sape casa lui, de carea întricoșat cuvânt având temere și eu, Grigoraș Gușul din Botoșani, și văzându-mă că mă aflu la vârsta bătrâneților și mai vartos la slăbăciune și la boală grea, dar încă mai nainte fiindu-mi întru toată întregimea minții mele și fire, am făcut această a mē adevărată diiată, care o am lăsat-o în mână copilului meu Toader, și, fiindcă eu numai acești doi copii am, pe acest Toader și pre fiica mē Catrina, dar nice alte acareturi nu am, fără de cât casile mele, în carele am lăcuit, și cu pivnița supt casă, carea casă să hotărăsc din sus cu locul ratoșului dums. Pit. Chiriiac Crăstianu, iară pe din ȝos să hotărăsc cu zăplazii besericii Uspeniii, care razimă în școala ȝpod, și, în vremea când am măritat pre fiica mē Catrina, copilul meu Toader fiind fără de vârstă, eu am dat casile Catrinii să le stăpăniască, până când va crește copilul și va veni la vârstă, și atunce să vor învoi ca niște frați, după cum pre largu adeverează zapisul ce l-am dat atunce la mână fiicii mele Catrinei, dar, având eu trebuință de bani, am luat atunce 20 lei de la ginerile meu Eni, carea bani într'acestaș chipu am scris zapis, și ca să și-i scoată din chirii casilor, deci de atunce și până acum, trecând ani la mijloc, tot fiică mea și cu ginerile meu au stăpănit casile, dar am însemnat la izvod anume chirii ce au luat de pe casi cu pivnița de la cei ce au ținut, și atăța bani au luat: 9.059 de lei, până la velet 1788, Oct. 26, și, fiindcă au mai tocmit casile și au făcut și doî dugheni alătura tot pe acel loc al meu, cheltuiala acelor doî dugheni, cum și acele doî sutea de lei ce-mi didesea și alte meremeturi ce au făcut toate, și li-au scos din chirii caselor, osebit de șidere și de odihna lor. Drept aceia, acum, viind copilul la vârstă, socotit-am după driapta datorie părintiască și într'acestaș chip le hotărăsc cu limba mea: acele doî du-

ghene ce sânt alătore cu crăcma, cu locul lor, cât slujești, atât în curmeziș, cât și în lung, până în păretele grajdului de spre dugheni, să fie a fiicii mele Catrinii, și să și le stăpăniască cu pace, dar din păretele acestor doao dugheni la vale locul până în zăplazii besearicii, crăcma cu pivnița și cu grajdiul din dos, aceste le afierosăsc fiiului meu Toader, să le stăpăniască cu pacea în veci neclătit. Pentru care afierosire îl însărcinez să-mi poartea de grijă, întru toată rămășița vieții mele, până la moartea mea, cum și la moarte mea, și după moartea să-mi facă trebuinchoasele griji, dându-mi și sărindar, și să-mi facă și o fântână, și să mă grijască ca pre un părinte al său, după cum îi va fi cu puțință. Iară fiica mē Catrina și cu ginerile meu Eni să-și stăpăniască aceale doî dughene în pace, după cum mai sus le hotărăsc, și să fie mulțamiți cu acelea, căci ei, de când stăpănesc casăle cu totul, nu numai cheltuiala lor, ce și mai mult ș'au întors. Dar încă, fiindcă eu, când am măritat pe fiica mē Catrina, în zăpisul ce l-am dat după a lor făgăduință așa scrisăsam: ca să mă odihnesc și eu într'o căsuță din dos ca un om slab și bătrănu; dar nu m'am putut nimică odehni, că în multe rânduri m'au bătut și m'au dat și afară și am umblat pe ușile altora și nice o ocrotire sau odihnă n'am avut de la dănsii, că până și capul mi-au fost spart odată ginerile meu Eni. Drept aceia să-și stăpăniască parte lor ceia ce le hotărăsc, și copilului să nu-i facă nice o supărare, cât de puțină, fiindcă și cu a sa bună priimirea și cu a mea cunoștință ce am cunoscut, că are dureri de inimă spre al său părinte, l-am însercinat cu purtarea de grijă a rămășiții vieții mele și altelor ce s'au zis mai sus. Drept aceia am făcut aastă a mē adevărată diată, înainte cinstițiilor marturi ce sânt mai șos iscăliți. Iară carea nu vor urma după ale mele hotărări întocma deplin, după cum li-am împărțit mai sus, să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și de precurata a sa maică și de toți sfinții, și de mine neertat să fie, iară, de vor ține părinteștile mele hotărări, după cum mai sus le afierosăsc particelele lor, să fie ertați de Domnul Dumnezeu și de precurata a sa Maică și de toți sfinții și de mine să fie ertați și blagosloviți în veci, amin. Și pentru mai adevărată încredințarea m'am iscălit mai șos cu mână mē.

1787, Oct. 26.

Eu Gligoraș Gușul adeverez.

Eu Toader Pisoșchi m'am întâmplat.

Isaacu, preot ot Sfnta Vineri, m'am tãmplat fațã.

Theofan, preut ot Sfetii Gheorghii, m'am tãmplat fațã.

... m'am întãmplat fațã la facerea acestii dieții.

Chiriac preot m'am întãmplat fața, de la bisãrica Manolesii Ovidenie.

Costandin Iurașcũ preot m'am întãmplat și, vãzind fațã pe Gli-goraș Gușul, am iscãlit.

Eu Ianachi Fãclieri i Stan m'am întãmplat fațã.

Eu Toader Gulii m'am întãmplat fațã la facere dieții acestiia.

Eu preutul Grigorie, de la Pogorãrea Duhului Sfintũ, am iscãlit cu zisa moșului Grigoraș Cușu.

Lupașcu Ioan libirat împ[ãrãtesc].

Acestã diiata o au fãcut-o mai sus numitul inaintea noastrã cu a sa bunã voințã.

Șã, fãcãnd cerere și rugãminte, o am iscãlit-o și noi cu a noastre iscãlituri.

Mã^u protopop Botșan.

Și am scris cu zisa numitului
de mai sus, Stefan diiac.

6.

Cu mila lui Dumnezeu Alexandru Ioan Calimah Voevod.

Sã face știre cu acest hrisov al Domniei Mele cã prin jalba cea ni-au dat epitropii rãnduiți asupra bisãricii Ospenie și a școalei de acolò din Botoșani, anume Theodorì Mustiațã și Grigoraș Avram, au fãcut arãtare cã au hrisov gspod de la fratele nostru Mihail Costandin Suč Vvod., cuprinzãtorũ cã dã danie și afierosãște pe bisãrica Ospenie la școala din Botoșani, dinpreunã cu toate dughenile și afierosãrile cea are și va avè și de acum înainte, rugãndu-sã ca sã sa întãriascã și de cãtrã Domnie Mea acestã așãzare. Deci, cercetãnd Domnie Mea și vãzãndu-sã și hrisovul gpod și socotind a fi cu cale a sã afla școalã acolò, în tãrgul Botoșanii, iatã și de cãtrã Domnie Mea asãmine sã hotãrãște prin hrisovul acesta la bisãrica Ospenie sã fie afierosire la școala de acolò din Botoșani cu toate dughenile și afierosãrile cea are și va avea, și tot numiții de mai sus sã fie epitropi, atãt asupra școalei, cãt și asupra bisãricii, îndatoriți fiind a preveghè totdeauna și a avè purtare de grijã spre întemeere școalei și a bisãricii, și din veniturile bisãricii cea va prisosi afãrã din trebuința bisãricii

să aibă a agiuta pe ucenici săraci iubitori de învățătură care vor năzui la acea școală, și, oricând vor veni la lipsă de dascal elinesc, să aibă a arăta la Preaosvinție Sa părintele Mitropolitul și la dum. episcopii școlii cei mari de aicea, din orașul Eșii, ca să rănduiască dascal de aicea, și liafa dascalului elinesc, cât și a dascalului de carte bisăričască și de carte moldoviniască, să-i dea din venitul școalelor nelipsă. Și spre agiutorul școlii aceștie hotărăm Domnie Mea ca să aibă și doăsprezăci liude scutelnici. Drept aceeaia porncim Domnie Mea dum. Vel Vist. ca să-i treci la izvodul de scutelnici cea iaste cu pecete gpod în Visterie, și să-i aibă nesmintiți de acum înainte. Poftim dar Domnie Mea pe alți frați luminași Domni pe carii Svântul Dumnezeu îi va orânduî în urma noastră la Domnie aceștii țări să nu străce această rănduială. cea mai vartos să o întăriască, pentru a Domniilor Sale večnică pomenire. Scrisu-s'au hrisovul acesta la Scaunul Domnii Mele, în orașul Eșii, întru cea d'intăi Domnie a noastră la Moldavvia în anul al doilea.

Iscălitura Ιω 'Αλέξανδρος

La let 1796, Fevr 15.

Καλλιμάχης Βοεβόδας.

...Vel Vist. proët.

S'au trecut la condica Visterii.

(Pecete românească din 1795.)

Cost. Burchi Cluž.

7.

30 Iulie 1816. Nicolai Hrisoverghi biv Vel Vor. dă „din drepte dughenile mele ce am în orașul Botoșanilor, în Tărgul Vitelor, doi dugheni de pîiatră, cu odăile lor din dosu și cu locul lor, în largu cât cuprind dughenile, și în lungu cu ogradă din dosu pără în locul mănăstirii Sfântului Nicolai“, lui „chir Dumitru Polihroni, neguțetor de aice, din Botoșani“, cu 500 de galbeni „olandeji“.

Două iscălituri.

8.

12 Iunie 1811. „Nicolae sin Ilie Alhaz“ dă zapis „dumisali doftorului al opștii Antonachi Caruz“, căruia-i vinde „o casă aice în Botoșeni, în mah. Vrăbienilor, făcută de mine pi drepti bani ai mei pe un loc ce am cumpărat cu scămpū (*sic*) de la Sofia, fiica lui Dumitru Cucuzel prapurcic“, pe 11.000 lei. „Mărime locului este ačastă: fața locului de spre drumul cel mare ce vine din

tărgu și merge spre Treisfetitele din șarampoi lui Hagi Costandin, alături cu drumul, și păra în picătură strășini grajdului a Crăste Alecsiu, zet căpt. Sava, sănt doaăzăci opt stănjăni, unde este pus și o piatră hotară, și de aice merge măsură spre Amiazăzi, alătura cu picătură streșini grajdului Crăste Alecsiu, și tot alătura cu locul lui, și păra în locul dumisali. Logft. Ioan Ursuian Papazoglu sănt șaptezeci și noaă de stănjăni, unde este pus iarăș o piază hotară, și de acolè merge măsură spre Răsărit, alătura cu locul Logft. Ioan Ursuian, și păra în șarampoi lui Hagi Costandin sănt cinzeci și trei de stănjăni, și de acolè merge măsură spre Amiază-noapte, alătura cu șarampoi lui Hagi Costandin, și păra în drumul cel mare, de unde s'au început întâi cu măsură sănt cinzeci de stănjăni. Și, luind eu bani de sus pomeniți de la dum' toți deplin în mâinile mele“, arată că „o casa ce am avut cumpărată de la un Panaite Avraam cu locul ei am făcut scâmp cu numită de mai sus Sofie, fiica lui Dumitru Cucuzal. . . Decia, pentru ca să stăpăniască numitul de mai sus cumpărător nesupărat în veci, nici de spre mini, cum nici de spre niamuri i rudenile mele, am iscălit mal gos însumi cu mâna mē grecește; iar, întâmplându-se vr'o pricină de gudecată de cătră rudenii sau de cătră niamurile mele asupra aceștii vnzări ce am făcut eu dumisali, eu să am a răspunde. atât la răspunsurile cinstitelor gudecătorii, cât și la toate păgubirile i cheltueli ce ar fi avându. Pentru care fac rugăminte și cinstiții Vornicieii ca să-l încredințeze și cu a dumilor sale iscălituri.

Νικόλαος Ἰλίου Ἀρχαζης βεβαίονω τὰ ἄνωθεν.

Νικόλαος Μηδης Χατζη Ἀσλάνις, μάρτις.

Χρίστος Ἀλεξίου γίτονας και μαρτηρῶ.

Ἰωάννης Παναγηρωτω μαρτηρῶ.

Ἀναστάσις Ἰωάννου μαρτηρῶ.

Παναγηρώτης Ἰωάννου μαρτηρῶ.

Χριστων Γεωργίου μαρτηρῶ.

Din poftă dumisali vnzătorului am scris zăpis eu
Nicolai Dafin (?).

9.

1819, 2 Iunie. Pentru Angheli, chihaiie de cihodari.

10.

Prin această a mē scrisoare să fie știut că dⁱ căpt. Lupul Călimănescul, voind a-și face dugheni și casă pe moșia mē, la targul Dracșanu, în drumul cel mari a Botoșănilor, după cuprindire domneștilor hrisoave ci mi s'au dat întru această, l-am priimit a-ș faci binalile arătate și i-am dat un loc de triisprăzăci stănjini gospd în lat la fața uliții pe Ulița Vechi, rândul de la dial, și opsprezăci stănjăni gospod în dos locul, socotindu-să întru această lungime și binaoa între un loc a căpt. Ioan Cazacliu și între altu loc, a preutului Pavăl de la Cerchejăni. Pentiu cari stănjani să aihă a plăți bezmenul locului câte doi lei de tot stanjănul pe fiișticari anu în lat numai; cu cari plată a bezmănului dacă va urma, nestrămutat să stăpăniască locul cuprins, atât dⁱ, cum și urmașii dumisale de apurure, volnic fiind a vindi oricându va voi locul cu binalile sale, însă urmându-să de apurure plata beznănului pe tot anul nestrămutată, și de cătră unchiașii mii nestrămutată. Am încredințat cu a mē iscălitură și peceti. În Dracșani, la let 1820, April 23.
...Vorc. Pecete cu C O M A și două steme supt coroana.

11.

Cocoane Ionică,

M'au bucurat nu puțin bunele științi ce-mi dai prin scrisoare din 1 Dechv.; îți mulțămescu de bunele cuvîntări ce-mi aduci asupra pășirii fiului mieu în a doa vristă a omului.

Purtările și sentimenturile ce ț'am cunoscut în cîtă vreme ai fost aici, aceste vîrtos m'au îndemnat de a te alegi și a te triimite într'o slujbă delicată, dănd puternice nădejdi că totdiauna vei da dovadă de curățâniia dumⁱ, cu credințeosele și neprihănitele slujbe, care îți va fi în tot chipul nu puțin priințeose cătră toată pășirea înainte.

Din chipul ce îmi însămnezi că ai a păzi în corespondenția enteresurilor dumⁱ cu acei de aici, de așunsu am înțales și acum ferirea ce ai de a nu lăsa pe nimine a avè cel mai mic prepus pentru dumneata. Pentru care rămîind eu prè mulțămit, îți răspund că ai toată voia și slobozâniia.

Io Ioan Sturza Vvod.

1824, Dechv. 12.

N. G. PAPACOSTEA

O listă de întemnițați olteni

O listă de întemnițați olteni

Publicată de N. G. Papacostea

Cat[asti]h arătător dă căți vinovați au fost la gros
și li s'au dat drumul.

1823.

1. Dumitrașco Porcarul ot Șovarna-de-jos; acesta prigonindu-sa cu Stan Gârbovaț ot Șovarna și cu Gheorghe Gârbovaț pentru pricina moșiei, careli n'au fost următori să meargă la drăgători pămînteni să se jeluiasca, ci s'au dus la Turcul din Baia ce era atunci orînduit acolo și, parăndu-i, s'au globit de numitul cu tl. 47.

S'au hotărât ca sa le plăteasca paguba, să dea și gloaba.

1. Ion Budacu ot Hotărani cu zapis bun dator armaș[u]l[ui] Stanciu tl. 100; s'au învoit pă taleri 40 și au ieșit.

2. Nicola Ioga, Barbul Iovan, amandoi de la satul Grecești; acești frunțași, fiind mîncători satului lor, după socoteala ce li s'au făcut de orînduitul logofăt, s'au îndatorit a plati tl. 300 satului, mîncatoriia lor; s'au hotărât să dea gloaba și zapis de banii datori. Au ieșit urmîndu-se după hotarîre.

1. Dumitrașcu Boroga ot Dumbrăvița, dator Niculii cu zapis netăgăduit taleri 180; îmbolnăvindu-ce, i s'au dat drumul.

2. Radul Lungul ot Degerați și Patru Benga ot tam (?); acești doi, acum după venirea oștirilor împăratești, au prins hoțește pe părcălabul ot Tămna și l-au jefuit cu o haină i taleri 11 și o ploscă; carii aducăndu-se aici la înfățișarea ce au avut înaintea boerilor, cunoscăndu-se de vinovați, singuri au dat zapis pîrcălabului de plată și, rămîind la bordeiul ceaușilor pînă vor face gloaba cea hotărăta, unul s'a îmbolnăvit de scurgere, și, dăndu-se spre căutare, necăsnit și neatins, de la Dumnezeu a murit unul dintr'ănsii aici. iar celălalt s'au dat pa chezașia Dănciulescu sa facă gloaba; doua săptămîni au șezut la bordeiul ceaușilor.

4. Ludi Țigani domnești. Acești Țigani au facut multe jafuri și, prinzindu-se de căpitanul de . . . , s'au trimes aici cu jafurile împreună, care jafuri s'au dat păgubașilor, iar ei, dăndu-să pă chezașia lui Țucă, vătaf de Țigani de aici, ca sa facă gloaba, încă pîna acum n'au mai venit.

5. Însă Nicola Macul i Pătru Covlea i Nicolce Macul i Ion Ciucur și Mihai Lepădetescul, acești cinci oameni ot Cădanova, având cuget rău asupra lui Gheorghe Duncea ot Costești, s'au rădîcat toți și, mergînd la casa lui Duncii, l-au omorît, atît pă el, cît și pă soția lui ; carii aducându-să aici, n'au tăgăduit fapta lor.

S'au hotărît să plătească toate datoriile mortului, să dea și gloabă ; au ieșit după hotărâre, dănd zapise că vor răspunde datoriiile.

1. Nicola Grădinarul, om străin, s'au prins de căpitanul cu niște scrisori la dănsul dă nicio limbă, carele cercetîndu-să, s'au dovedit de hoț și, fiind din jud. Gorjului, s'au trimis la boerii ispravnici de acolo cu înștiințarea boerilor de aici, să se pună în cercetare.

2. Dumitrul Olaru și Dinu Olarul de aici, amândoi s'au bătut și, dănd taleri 16, li s'au dat drumul,

2. Ion Părcălabul ot Cloșani și Trăilă Bobei ot Podeș ; acești doi au părăt la Turcul din Baia pă popa Codin ot Podeș că are bani mulți găsiți în pămînt și, țîindu-li la popreală multă vreme Turcul și văzînd să sînt minciuni arătările lor, au globit pă popa cu taleri 110. S'au hotărît să dea gloabă, să despăgubească și pă popa. Au urmat întocmai și li s'au dat drumul.

2. Condi Ungureanul și Vasile Doicescul ot Izvor, că au necinstit pă polcovnicul Manole, cînd să întorcea dela București, fiind fost trimis cu bani la domneasca Visterie.

1. Nicolae Abagiul de aici, că în vremea Turcilor au mers cu Turcii la casa Păunii Năzdrăvăniții de aici și au luat pe fiie-sa fără de voe și s'au cununat cu dănsa, stricăndu-i fecioria. Și așa, mai la urmă, ca unia ce nu-i era cu voe, au fugit fata de la dănsul și s'au dat după lege altuia. S'au hotărît să-i plătească Năzdrăvăniții cheltuială, să dea și gloabă. S'au eșit la urmă după poruncile și hotărîrea ce s'au dat.

2. Nicola Pupăză și Ion Eliș ot Bistrița ; acești singuri de sine au venit aici în vremea Turcilor, acum cînd era foarte iute, și au părăt la Turci pă un om Ion..., zicănd că este om rău și că, de nu-l va omoră, ei să ducu în lume, și, acel om fiind bun, după neadevărata pîra lor l-au tăiat. S'au hotărît să dea gloabă ; au ieșit după hotărîre.

1. Dumitrașco Porcarul ot Șovarna [șters]... s'au trecut.

1. Gheorghe Duralia ot Crainici, că în vremea Turcilor Dumii

tru sin Vintilă așezase cu o fată, și el s'au dus la Turcul dela Baia să mijlocească să strice cu Dumitru și să ia pă fiu-său, pentru care pricină Dumitru cu dreaptă socoteală cheltuisese pă la Turci peste taleri 40: s'au îndatorit Gheorghe de i-au plătit cheltuiala, căci fata aceea cu Dumitru au trăit, iar nu cu fiu-său, și, ca unul ce Gheorghe au urmat înpotrivă, să ia muiere cu sila, au dat taleri 10 gloabă.

1. Barbul Murgul ot Bălăcești din județul Gorju, după scrisoarea dumisale Clucer Dincă Brăiloiu, s'au trimis la Târgul-Jăiului, că este în bănuială de hoție.

1. Ilie ot Plenița, Arnăutul, că au fost în rebelie și, neavînd carte la mîină, au dat gloabă taleri 15 prin căpitanul Marcu.

2. Vintilă ot Imoasa și Mihailă Tuguuiu ot Cloșani; acești doi, fiind în bănuială că poate să mai fie lucruri de ale Gărbii la dănșii, s'au adus și după cercetarea ce li s'au făcut nu s'au mai dovedit nimic la dănșii de ale Gărbii. S'au dat pă samă și au ieșit dănd un ce.

1. Ilinca a lui Costache Căldăruș, închisă pentru bărbatu-său, că acest Costache, făcându-să una cu Turcii, au venit cu dănșii la casa lui Antonie, omul coconului, și prin povața lui l-au căsnit, l-au jefuit cu lucruri peste taleri 700: i s'au dat drumul, fiind asupra facerii, pînă se va găsi bărbatu-său.

3. Stefan sin Matei, Dumitrașco al popii lui Simion ot Bălăcița și Preda fata Aldii ot Cleanov; la acești trei s'au găsit lucruri de ale lui Dinul Ghidurnii i ale Radului Bălțoi ot Bălăcița și de ale lui Hristii ot Cleanov, care lucruri fiind ale lor, s'au apucat să le plătească și alte pagubi ce au avut în pimniță cînd s'au spart de dănșii ca niște hoți; s'au pus la popreală fiindcă s'au dovedit și la alte hoții de niște stupi, la care n'au tăgăduit.

Dar, fiindcă pentru pimnița mai sus numiților n'au mărturisit, cînd era să să puie cu dinadinsul în cercetare, s'au îmbolnăvit foarte rău, și li s'au dat drumul să se aducă.

6. Gheorghe Ducea ot Corlățel, Mitrea ot Salcie, Vladul sin Constandin lăcătușul, Nicola ot Almăjăl, Gheorghe Cîrciumarul și Florea ot Cornu, acești șase au scos vorbe că au aflat la un loc o visterie, adică comoară, și, fiind arătările lor neadevărate, spre învățătură s'au globit.

1. Ioana Tămășoica ot Cloșani cu bănuelă că ar fi dat... și Mălăetul, ginere-său, ... de le-au cacirdisit și, după cercetarea ce

s'au făcut nu s'au găsit în vină, și i s'au dat drumul, dând un ce.

1. Nedelco Sîrbul ot Izimcea. Acesta fiind în bănuială că este tovarăș cu Ion Vulpe ce au înebunit la gros, s'au cercetat, și nu s'au dovedit cu vină, căci au dat chezășie tot satul Izemcea pentru dănsul; i s'au dat drumul.

3. Iovan Dimitriu i Radul brat ego și Ioniță brat Iovan ot Sălătruț: acești trei, fiind în apostasie, s'au dat bănuială că să aibă jafuri și, aducându-să, s'au cercetat cu amăruntul și, negăsindu-să lucruri la dănsii, ci numai nești bagateluri, li s'au dat drumul, dând țaleri 80 gloabă.

1. Popa Iordache ot Almăjăl, că fiu-său, aflându-să în apostasie, au jefuit casa polcovnicului Vasile, după care . . . zapis apucându-să să înplinească și neavînd mijlocu, i s'au dat oareșcare soroc al judecății să plătească banii, dar el n'au fost următor, ci au trimis pă fiu-său la Craiova, și dănd jalbă Caimacamului cu alte pricinuri neadevărate, cînd au fost după jalba aceea să cerceteze, iarăși au dosit și au venit cu al doilea jalbă și bumbașir să ducă la Craiova pă Vasile, și, fiindcă Vasile n'au avut mijlocul acum, de Craiova, i s'au pus soroc pînă în 15 zile ca să meargă la Craiova.

4. Sudi (*sic?*) i Andrii din Jeltul-de-jos. Aceștia au fost în rebelie și la cercetarea ce s'au făcut acum nimeni n'au dat chezășie pentru dănsii; iar, după ce s'au adus aici în înștiințarea zapciilor Jelturilor-de-jos, au venit oameni lăcuitori și i-au luat în chezășie; li s'au dat drumul.

1. Radul Maragiul ot Corlățel; acești au vorbit vorbe mari împotriva stăpînirii, zicând că dumnealor boierii au fugit, îndărătnicînd și pă bresle să nu plătească ajutoriul; i s'au dat drumul, dând un ce.

1. Ion feciorul lui Grigore Corobia, că au părăt la Turci pă Prună Bacangiolu ot Glogova că au fost apostat . . . și din pricina lui s'au jefuit Prună cu trei boi și o vacă cu un vițel, de Turci: s'au hotărăt să le plătească și, dănd zapis de plată, i s'a dat drumul.

1. Badea Albinii ot Bobaița, că, de sînt doi ani, întovărășindu-se cu Manolache Hiotul de aici la plug în rîndul, s'au furat boii lui Manolache, iar ai lui nu, ca unul ce n'au îngrijit în rîndul lui să fi păzit boii; s'au hotărăt de i-au dat Hiotului alți boi în locu. Au ieșit.

1. Dinul Ortopan ot Sișeștii-de-Sus. Acesta, în vremea apostasiei, au luat calul răposatului grămaticului Cordilă din poște, unde era dat de răposatul în păstrare, și au plecat cu dănsul în zaveră. Este închis să plătească calul.

1. Vasile Măjănă ot Ruptura, că au spart o pimniță a lui Șerban Giurmele, și ceea ce luase din pimniță au plătit păgubașilor. Dar, fiindcă după pacea ce au făcut nu s'au mulțumit, ci au mai tras mai la urmă pă Șerban prin judecăți, s'au osîndit de au plătit acum cheltuiala păgubașului, taleri 50; au dat și taleri 10 gloabă; pentru cari bani s'au dat în chezășia lui Ion căpraru de Scaun că îi va aduce. S'au adus.

1. Ion Becherul ot Cătun, că el, făcând schimbu cu Vasile Bulgarul, dănd Vasile un cal lui și el i-au dat împotrivă lui Vasile o vacă cu un mînzat după dănsa și un rămător, și, mai la urmă, Ioan Mălăete luându-i calul, el s'au pus de și-au luat vitele înapoi de la Vasili, fără judecată s'au învoit că le va da înapoi lui Vasile ca unul ce au luat rău. Și au ieșit.

1. Pană Albinei ot Boboița, că el, fiind pandur, după ce au venit oștirile prea-puternicei împărășii, s'au predat, dar, având cuget rău, s'au întovărășit cu Hristea, care este amestecat și la Groapa Sărbilor, și, întîlnind pe Gheorghe Stoican ot Zăgaia, l-au jăfuit, cu o cămașă i un brău și un fes, și, aducându-să aici, s'au înfățișat cu Hristea, tovarășul lui, și singur Hristea au mărturisit că amândoi au fost, așa dar nici el în cea din urmă nu și-au tăgăduit fapta. După hotărâre au urmat, despăgubind pă jăluitarul.

1. Constandin Rotarul ot Secuț: la acesta s'au găsit după cercetarea ce s'au făcut pentru pricina armelor nește fișecuri; au dat un ce, și s'au slobozit.

1. Badea a lui Vasile Vulpe ot Țanțari. Acesta au fost în rebelie și, teșcherea la mână de predare neavând, s'au dat pă chezășie satului lui și au ieșit din gros.

1. Dumitrașco Ardei ot Brenița, că acesta noaptea hoțește au călcat casa llinchii Zărbăchii de acolo, jefuind-o cu multe lucruri, și noi, la urmă, apucându-l după bănuiala ce-o avea asupra-i, s'au dat pre sine de vinovat, dănd la mână llinchii și zapis că îi va plăti paguba; s'au hotărât să plătească paguba după zapis, ca un hoț. Au și urmat dănd și gloabă.

2. Dumitru Țiganu și Lupa, soră-sa, de aici, au bătut pe un

slujit[or] de dincolo, căci au mărșu la dănsii de au cerut puțintei cărbuni.

1. Toma Cimpoerul ot Izvor, acesta este amestecat la Groapa Sărbilor, din care au luat sare și nește lucruri, dar să află dator și logofătului Părvul de aici cu zăpis, taleri 145, tot la gros. Acesta este clironom al Mănzului, luând după moartea Mănzului tot ce au avut. El are să răspunză și zestrea Mănzulesei, căci așa s'au hotărât.

1. Dinică Sănătescu ot Chirculești : acesta au bătut pe Dumitrache, slujit[or] de dincolo, care era orânduit cu volnicia boerilor să îplinească nește bani de la Dinu Covrig. Au ieșit.

1. Ion Vulpe ot Cușmir, că el să află lăcuitor, din satul Cușmiru, și l-au primit căpitanul de Pristol cu înștiințare că s'au găsit la dănsul după cercetare arme tănuite, și pentru dănsul n'au dat nimeni chezășie ; este în bănuială că va fi tovarăș cu Stanciul Cherciul, ce este peste Dunăre, la omărărea lui Tudor Sfrenț ot Oreviță. Acesta, șezînd la gros di a[cum] de trei săptămăni, nebătut, necăznit, au înebunit, și s'au trimes la satul lui să să caute până să va zdrăvăni ; pentru al căruia teslimat au dat satul adeverință că, după ce să va îndrepta, îl vor aduce aici, la isprăvnicie, însuși ei.

2. Constandin Ardei, Nestor Cimpoerul ot Brenița, că unul dintr'aceștia au avut la altul taleri 12 și, după ce au primit banii, celălalt au cerut zăpisul și, împotrivindu-să, s'au bătut unul pe altul. Au ieșit.

1. Alexandru Oruc de la Valea Podului : acesta noaptea au mers înarmat la Vlăduț și Mihai Vătuil ot Gărbovăț[ul]-de-sus și i-au luat nește copoi ai lor. S'au slobozit.

2. Mihai Nestori și Dumitru Ghiga ot Stroești, că în vremea rebeliei, cînd Răduțoiul au jefuit pă log[ofăt]t[ul] Anghel Ciocănel, între alte lucruri au dat Răduțoiul la dănsii și un iamalău¹ ; carii, măcar că au eșit de la popreală, dar Anghel cere de la dănsii iamalăul ; se vor aduce și să vor judeca. Au dat la ieșirea lor un ce.

1. Ion ot Băculeț : acesta au batut pă Vasile Barbul ot Bălțații-de-jos, după care el, fiind vinovat, iarăș el au tras pă Vasile pă la căpitan cu pări neadeverite, de s'au cheltuit. S'au hotărât de au întors cheltuiala.

---

¹ De sigur : iamurluc ; *N. Iorga*.

2. Mara și Hârsova ot Vlădaia: fețori acestor neveste au fost păzitori rămătorilor domnii sali Tiții Jăenchii și din a lor neîngrijire s'au pierdut cîțiva rămători. S'au socotit că s'au împăcat. Au ieșit.

1. Martin Duandș de la Iovița, că, el fiind scăunaș, s'au cacir-disit printr'ănsul vite fără plăță dă vama pământului. Au plătit taleri 130, și au ieșit.

1. Dumitru Șarpe ot Cvarinaș (?): acesta, fiind dărvar al Elenchii Scorțiloaichii, nu și-au purtat rîndul și, după socoteala ce s'au făcut, au rămas bun dator să plătească rîndurile pă șase luni. Au ieșit să-și vînză vite, și, orice va avea, să se plătească.

5. Dumitrașcu Beldea i Pătru Jăianu ot Valea Rea i Barbul Căpitanu i Nicola Roman și Ghiță Bondoc: acești cinci în vremea răzvrătirii au jăfuit casa polcovnicului Manolea și, punând pă cîțiva dintr'ănșii, au dat zapis polcovnicului că-i va plăti paguba de taleri 1.285. S'au învoit cu unii dintr'ănșii mai cu pușin și li s'au dat drumul; iar Ghiță Bondoc și Nicola Roman sînt și acum la gros, că n'au mijloc de plata analoghii.

1. Părvul Ierceanul ot Iercea: acesta șade de trei luni la gros pentru un cal al grămăticului Costăchioanii¹ cu cuvânt că i s'au dat în mână în vremea rebeliei să-l păstreze și că calul zice ea că făcea la taleri 200. El împotrivă are mărturii neguțători de aici că două rînduri au mersu la schelă și i-au zis să-și ia calul, că poate să-l ție, și, ea nevrînd să-l primiască, pentru cheltuială, pă urmă s'au întămplat de i l-au luat Turcii. Are mărturii și pentru aceasta.

6. Țurca Drăghiia ot Bobaița, Hristu ot Balotești, Radul ot Bobaița, Ion Copilu ot Borda, Mănzuleasa, Părvul Cimpoerul și Lena: acești sînt pricina Gropi Sărbilor, adică Marian Sărbul și Vasile Bulgarul; din care Groapă li s'au luat de dănșii toate lucrurile. Au dat dintr'ănșele; și Ioan Mănzul s'au hotărât să le plătească. S'au dat pe chezășie toți, afară din Hristea și Ion Copilul, ca să-și facă toți partea de bani ce i-au agiuns.

1. Gheorghe Dragodat ot Șeșeștii-de-jos. Acestuia i-au dat Ana, soșia popii, lucruri din apostasie și, după ce au venit stăpînirea, el nu și-au urmat datoria ca să le arate, ci le-au tăinuit până ce, acum, aflându-să și căutându-să acolo toate lucrurile ce au fost,

¹ Cf. Timbroanea, Stoicanea, Turcoanea, etc., forme bănățene; *N. I.*

s'au găsit de tot putrezite; s'au învinovațit la gloaba taleri 30.

1. Nicola ot Brădet, că, el fiind saiz la Turci, au parat și numitul pă popa Dumitrașcu, tot de acolo, că ar fi fost în rebelie, nefiind vinovat; dintr'a căruia pricină s'au gheremetisit popa cu taleri 70, de Turci. S'au hotărât sa-i platească. Au și urmat, și au eșit.

2. Pătru Martea ot Strâmba și Dinică Nebunul ot Micoleşti; acești doi au părât la Turci pă Ciocănel, de s'au gheremetisit cu multe lucruri; încă Mărtea au părât pă mulți oameni, și... pentru Ciocănel s'au împlinit, iar pentru alții carii se vor mai afla păgu-bași în pricina ăceasta au dat zapis ca vor raspunde.

1. Mihai Șerban ot Glogova: acesta, fiind în banuiala că au părât oameni la Turci în vremea saizii lui, după mărturia ce au adus, dovedindu-să de nevinovat, i s'au dat drumul.

1. Stoian Vatașelul de plasă ot satul Balteștii-de-sus; pentru acesta au jăluit Gheorghe Negreanul, carele înaintea rebeliei să afla zapciu, zicand ca asupra apostasiei i-ar fi dat o pungă cu bani să i-o păstreze, și o cerea; s'au adus și, cercetându-să, vătășelu au scos mărturii că atunci la plecarea Negreanului i-au dat punga în mână și au plecat cu dănsa, iar la vătășel n'au rămas nimic; care mărturii au dat și în scris. Au ieșit.

1. Radu Mișaru ot Bistrița, pentru ca s'au purtat prin sat cu zaifet turcesc și cerea băuturi și mancare, după a căruia rea urmare au facut Barbul Părcalabul și, aducându-să aici, s'au bătut.

2. Radul Brănzan ot Bobancea și Pătru Becherul ot Băculești: Radul au arătat lu Pătru Becherul, când sa afla pandur, lada lui Costache Postelnicul ot Bobancea, și au luat multe lucruri dintr'ansa: carii, aducându-să aici, nu și-au tagăduit fapta. S'au dat pă che-zășii, și sînt cu slujiri, să facă gloaba.

4. Ion Răduțoiu ot Stencu, Ion al Sofii, Ghița Tudorescu ot Stencu și Părvul Dancului ot Mariș: pă trei dintr'ânșii s'au slobozit, că după cercetări ce s'au făcut și nu s'au găsit vinovați la jafurile ceaușului Istrati, dănd zapise ca, oricând să vor dovedi cu cel mai micu lucru, să raspunză; iar Răduțoiu s'au îndatorit după zapisul ce-l are dat ceaușului Istrati să plătească numai singur toată paguba; carele sa află la gros.

2. Matei Udrea din Țigănești și Ghița a lui Gheorghe Stanciu[ui]; acești doi au spart pimnița lui Costache ot Simion, carii aducându-să de peste Dunăre, prin cercetarea ce li s'au făcut n'au putut

tăgădui fapta lor, și hotărându-să să împlinească paguba, au șezut multă vreme la gros, până când Matei s'au îmbolnăvit foarte, și mutându-să de la gros, cum s'au mai îndreptat, s'au cacirdisit și au fugit, iar Ghiță s'au dat să facă gloabă...

2. Radul Ceaușul și Lepădat ot Dălbocița, că, în vremea răsvrătirii fiind cu rebelia ei, împreună cu alții, au luat nește zapise ale Dălbocenilor, au făcut și alte prăzi; căt pentru prázile ce au făcut au dat zapise ca să despăgubească pă toți păgubașii, iar, pentru zapisele ce au prăpădit, vor fi la răspundere cu deosebită judecată.

106, adică una sută șase vinovați ce s'au slobozit în diastima căt m'am aflat eu asupra grosului, adică la Noemvrie 1 până la Fevruarie în 3.

1823 Fevruarie 3.

Scarlat.

(Originalul se găsește în Arhiva familiei Glogoveanu.)

Acte și documente muscelene
publicate de **preotul I. Răușescu (Dragoslavele)**

Acte și documente muscelene

1.

Adecă eu Radul sin Stan lui Mușat ot Băd[e]jani, împreună cu megiașii din sat, făcut-am zapis[ul] meu ca s[ă] fie de bună credință la mîna Stoicăi pîrcălabul ot Dragoslavele, precum să știe că am pus eu Radul ce scrie mai sus o livade, anume în Muscel, la fîntina moși-meu lui Mușat, și merge împrejur, de la fîntină în sus, pă supt rozoru Dançiului și pîn zălogi, pînă în capul Piscului cu Măsteacăni, și treace pă scursură, pînă în locul Nedelceștilor, și merge în obreaje; și merge în jos, pînă în mijlocul arăturilor, și arătura cea de prigoană să fie a Nedelceștilor. Și pă pisc, în izvor, și pă izvor în sus, și pîn zălogi în sus, pînă în fîntină.

Și mărturii care să vor iscăli mai jos anume.

Eu Cîrstea ot tam. Eu Manta. Eu Andrei ot tam. Eu Pavel. Și ne-am pus și iscăliturile ca să să crează.

Noemvrie 20 dni, leat 7227.

Și am dat eu Stoica acest loc lei 2, bani 15.

2.

Adică eu, postelnicul Costandin Băjescu, dat-am acest adevărat și credincios zapis al meu la mîna Sfinției Sale părintelui popii Antonie de Bălilești ca să fie de bună credință precum să știe că i-am vîndut partea mea de moșie din Golești, care este alătura cu a mătuși-mea Bălașii, pe din jos, adică două dolnițe și un ciric; și i-am vîndut-o în bani gata tl. 18, și am luat toți banii în mîna mea. Și i-am vîndut-o din apă, din cîmp și din pădure, sa să fie moșie stătătoare, să o stăpînească cu bună pace de către mine și de către tot neamul meu, că am vîndut de a mea bună voe și cu știrea tuturor vecinilor.

Și, pentru credință, am iscălit mai jos, ca să să crează.

Dech. 28, lt. 1766.

Eu Costandin.

Eu diaconul Matei, mar[tor].

Eu Stan, mar[tor].

Vlășceanu Matei, pîrc[ălab].

Neagoe Cîrjău, mar[tor].

3.

Logof[ete] Vlad,

Pentru zăpisiul popii lui Antonie i al diaconului Matei, să li-l dai, că butea dă vin o a dat. Numai să- i iai zeciulala, tl. 2 de la părinți.

Febr. 25, lt. 1766.

Costandin Vlădescu.

4.

Adică eu, Mihalcea d[in] Bălilești, dat-am scrisoarea mea la mîna părintelui popii Antonie ot tam pentru ca să să știe că mi-au fost pus părintele popa Antonie o delniță de moșie zălog în tl. 100, încă și fără de zăpisi. Acuma mi-au dat părintele popa Antonie tl. 100, și de acum înainte să-și stăpînească numitul preot moșia cu bună pace. Și, pentru credință, mi-am pus numele mai jos, ca să crează, întîmplîndu-să și alți oameni, care mai jos să vor iscăli.

Iunie 9, 1770.

Eu Mihalcea adeverez, și am luat și acei tl. 100 în mîna mea.
Costandin..., zăpiciu, martor
Dumitrașcu..., martor
Ilie Ceaușu, martor.

5.

Diacon[one] Stoica d[in] Cetățeni, pohtim sănătate. Iliina, soția lui Stan d[in] Bădeni, veni și ne arată că, avînd cu vecinii ce să răzorăște cu moșia ei, multă gîlceavă, și viind hotarnici și hotărîndu-i, te-ai aflat și Molitva Ta acolo, și le știi tot hotarul moșiei. Și, acum, numita Iliina te cere ca să-i arăți tot hotarul.

Ci Molitva Ta să iai osteneală, să mergi în fața locului și, după cum știi întru adevăr, așa să-i arăți, ca și ea să și caute, să nu rămîie păgubașe. Aceasta, și fii cu bine.

... prot[opop].

Sept. 1776.

Și, după cum știi, foarte cu frica lui Dumnezeu să le îndreptezi hotarul, ca să nu mai aibă gîlceavă.

6.

Noi, acești mai jos iscăliți, adevărăm cu acest zăpisi al nostru la mîna părintelui popii Ion d[in] Drăghici, sud Muscel, precum să s[ă] știe că, avînd judecată înaintea dum[nea]lor ispravnicilor din

sud Argeș, dum[nea]lui Anastase Călinescu biv Vel¹ Pah. i dum[nea]lui Mateiu Corăscul biv Vel Dvornic, pentru venitul muntelui Valea Rea, de patru ani, i pentru venitul muntelui Draghina, de doi ani, ce nu i-l dădeasem Sfinției Sale, pricinuindu-l unii din moșneani că el nu are parte, iar acum, neputînd noi tăgădui la judecată, l-am adevărit că faste bun moșnean, adică Sfinția Sa are într'acești munți o parte, și noi două, afar din trei părți ale Popeștilor, ce să stăpînesc munții pă jumătate dă ei.

De acum înainte, fiindcă ne-am socotit și i-am plătit venitu ce i s'au făcut pînă acum pe cît arăta mai sus, să avem pace unu de către altul, și să stăpînim cu toții, precum arătăm : noi două părți și Sf[înția] Sa o parte. Și, pentru credință, am iscălit mai jos să s[ă] crează, puind și deagetele în loc de pecete, iscălindu-se și alte mărturii, oameni buni.

Eu unchiaș Badea d[in] Brătiiani adeverez.

Eu unchiaș Iordache ot tam.

1777, Iulie 9.

Șerban logofăt is. martor.

Am scris eu . . . (nedescifrabil) cu zisa lor.

7.

Adecă eu, Arsenie Curcă, neguțăloriu ot Cîmpulung, dat-am zăpisul meu la mîinile lui Ceauș Dumitru i Radul i Ion, frații lui, ot Cotești, precum să știe că le-am vîndut livadea de fîn care o am cumpărat dela Radul sin Șerb, tot de acolo din Cotești, cu zăpis statornic, și, mie nefiindu-mi trebuincioasă, li-o am vîndut-o numișilor, de bună voia mea, cu tocmeală bună, fiind și rozorași cu mine alătura. O am vîndut ohamnică în veci, care se arată toată într'acest zăpis al Radului Șărb, pe bani gata tl. 25, adică douăzeci și cinci, ca să fie de moștenire lor și copiilor lor, cîți Dumnezeu le va da. Și, pentru adevărată credință, am iscălit, și am pus degetul în loc de pecete. Aceasta.

Lt. 7285.

Eu Arsenie, neguțătoriu ot Cîmpulung, am vîndut.

Eu Ghinea Garniță, martor,

Și am scris eu, diiacon Apostu, cu zisa jupînului Arsenie, și martor.

¹ Ori *vtori*, ca și pentru următorul? — *N. I.*

8.

De [vreme] ce este această lume înșelătoare și iute trecătoare, la vremea sfârșitului meu las cu sufletul meu copiilor mei cămin[ul] de casă [ce] să hotărăște pa din dos cu Oancea Zăbavă și pa din sus cu Neculae Lixândroi din s[atul] Dragoslavele, și pa Valea Luncii un petec de livadie, ce sa hotărăște pă din sus... cu Răuță P... docu, și pă din jos cu Ion Stăncioiu. Și un petec de moșie din Groapele Barii. Și mai este la Valea Șerbii o moșie neîmpărțită. Și mai este în Poiana Șerbii o jumătate de pogon, din mal și pînă în apă. Și partea de moșie din Fundata, [ce] sa otărăște în cap cu Balinții. Și mai este un moș de spre Băra : o jumătate a lui Stan Puică, că și-au plătit datoria, și a noastră o jumătate, pă toți ceilanți frați.

Iar, de nu s'ar învoi cum las eu cu sufletul meu, în frica lui Dumnezeu, sa aibă a sa face frați și pă datorie și pă moșie. Și mai este o jumătate de moș de spre din..., pe trei frați.

Aprilie 26... (anul lipsește, dar probabil: 1795-1800).

Și, vazînd eu sfîrșitul vieții mele, și avînd cuvînt bun, și limba buna, și suflet nespăriat de moarte, am lăsat aceste moșii ce scrie mai sus soțiii mele și copiilor mei, în frica lui Dumnezeu. Și cine s'ar scula să strice adiata, sa fie afurisit de cei 318 sfinți părinți.

Eu Bădie Puica las cu sufletul meu, puindu-mi și degetul în loc de pecete, ca să sa creaza. Sa aiba a stăpîni copiii mei.

Eu Neculae, mar[tor] Cojunea (semnătură proprie).

Eu...

Și am scris eu, popa Gheorghe, cu zisa unchiașului, și martor.

9.

Adeca eu, Ion sin popa Stan, dat-am adeverința mea la mîna vară-mii Mariei precum să s[ă] știe pentru o moșie din Vîrtopiele, de la Lac, că au fost zalogită de frate-meu Oprea la unchiașu Stanciu Căciulă ot Rucăr, drept tl. 11.

Am dat eu, Ion sin popa Stan, acești bani ce sînt mai sus numiți, de am scos acea moșie de supt zalogire. Iar vară-mii Maria, cînd o putea face de bani, să-i fie acea moșie slobodă, ca să nu fie nicio pricină.

Eu Ion, sin popa Stan, adeverez cu această adeverința a mea.

1797, Mai 7.

Și am scris eu, Ion ot Dragoslavele, cu zisa dum[nea]lor, și martor.

10.

Adecă noi, sătenii rucăreni, moștenitori, și cu preoții, care mai jos ne vom iscăli, dat-am credincioasă cartea noastră la mîna lui Stan Hintoiu cu cetașii lui, i la mîna lui Platon sin Radul David al Bădeanului cu cetașii lor, care să vor alege pre anume, precum să să știe că, strîngîndu-ne toți sătenii moșteni și cu preoții la un loc, și am făcut alegere de împărțeală dreaptă, din munți și din tot hotarul satului, cită să va alege [și] ce li să va veni [din] ce ne-au rămas de la moșii noștri de moștenire, ce au dat moșii noștri la răscumpărătoreea satului de rumînie Vuichii și Iinii, fetele Doamnei Florichii ¹, bani gata ughi 1.200 galbeni, fiind și acești moși la răscumpărătoreea satului la acești bani, ce scrie mai sus.

Iar, acum, ne-am ales fieștece moș cu partea lui, și li s'au venit partea lor la acești doi moși, ce sînt mai sus ziși anume, în muntele ce să chiamă Munișoru, însă cu tot hotarul lui. Din sus să hotărăște cu Preajma și din jos cu Fintineaua, și pă multe, pa cit să scură apa, să hotărăște cu Nămăeștii, și, din jos, spre margini, pîn hotarele cele vechi, ce să hotărăște cu Rîsul i cu Cămărzanele i cu Frăsinetu i cu Ezerul, pă cum s'au pomenit hotarale din bătrîni, de s'au păscut acel munte. Și, dinprejurul satului, partea dreaptă, unde li să va cădea, și cită li să va trage și li să va veni pe acești doi moși, cu cetașii lor. Și pentru cea mai bună încredințare ni-am dat carte la mîna unu altuia, moștenitori care mai jos ne vom iscăli, ca să să crează.

7306, Noem[vrie] 30.

(Pecetea satului Rucăr.)

Popa Pantelimon Ochiu.

Popa Stan Vlădăoiu.

Popa Ioni Gosav Zbîrcea

Popa Radu... duh[ovnicu].

Popa Ion Baștea.

Eu, Ion pîrcălabu sin Aldea Zb[i]r[cea].

Răspopu Platon.

Eu Busiioac Idor.

Eu Ion Radomir.

Eu Dumitru Antone.

Eu Dumitru Brănescu.

Ea Rad[u] Bunea.

Eu Gheorghe sin Dobrin Calu.

Eu Gheorghe Lupu.

Eu Gheorghe Grozescu.

¹ Fata lui Mihal Viteazul.

Eu Vlad Balan.	Eu Ion Duruian.
Eu Mihai Calu.	Eu Platon David.
Eu Ion Cotirleșu.	Eu Neculae Dudachiu.
Eu Stan Obedeia.	Eu Ion sin Lazăr Măra.
Eu Busioc Breb.	Eu Stoica zet Dolbe.
Eu Radu Ribiță.	Eu Gheorghe Vlaicu.
Eu Ion sin Ion Bomboș.	Eu Aldea Baros Morariu.
Eu Ion Mazare.	Eu Busioc Cumpăna.
Eu Gheorghe Brebluciu Cucuiu.	Eu Gheorghe Grozescu.
Eu Stoica sin Răuță Răschitorea.	Eu Ion Ghidinescu.
Eu Ion zet Răceală.	Eu Coman Iloiu.
Eu Aldea Birloiu.	Eu Mihaiu Coleș.
Eu Stanciu Căciulă.	Eu Gheorghe Țapu.
Eu Gheorghe Bărenga.	Eu Ion sin Aldea Posădariu.
Eu Radu Vorovenciu.	Eu Neculae Crudu.
Eu Gheorghie Brașov[eanul].	Eu Ion sin Barbul.
Eu Stan Hintoiu.	Eu Antonie Puțila.

Mihai... log., cu zisa satului.

Pe V-o :

Moș Finta au nascut pe Dragomir, și Dragomir au născut pe Aldea, și Aldea au născut pre Stanciu i pă Ion i pă Vlad i Stan, și din Ion să află Stan și Ion, și din Vlad să află Gheorghe.

Alt moș, iar cu neamu.

Aldea Badeanu au născut pre David, și David pe Radu și pe Stoica, și din Radul să află acum Nicolae și Platon cu nepoții lor Neculae i Ion, și din Stoica s'au născut Ana, soția lui Stan Hintoiu cel mic.

11.

Adica eu, popa Ion, incredințez cu această adeverință a mea la mina părintelui pop[ui] Savului duh[ovnicul] precum să știe că, găsind[u-se] niște zapise ale strămoșului nostru, anume popa Iaru, la Sfinția Sa, de frăție, și dindu-le mie, adică 2 zapise de la Prislop, bune curate, și eșind la judecată bune, ce voiu folosi cu ele, să fac frăție ; așijderea și cheltuiala ce voiu cheltui, să fie tot de frăție.

Și pentru credință m'am iscălit mai jos, ca sa crează.

1805, Oct. 11.

Eu, popa Ion Popescu, adeverez.

Însă și alte zapise de la Roșu și de la Algăiu, tot frăție să fim.

12.

Adică noi, satenii moșteni dragosloveni, care mai jos ne vom iscăli, dat-am zăpisul nostru la mîna lui Ion, vătășelu nostru, precum să ș[ă] știe că, făcîndu-ne nouă sătenilor trebuință de bani la păsul nostru, s'au împrumutat vătășelu de unde au putut și au luat tl. 800 și ni i-au dat nouă cu soroc pînă într'o săptămîină, două. Pentru osteneala banilor să avem a-i da tl. 100, și la numitul soroc să avem a împlini acești bani cu mulțumita lor. Iar, neîmplinind banii la numitul soroc, și s'ar face vr'o zeciuală sau cheltuială la scoaterea banilor, să fie tot de la noi. Pentru aceasta ne-am iscălit mai jos, ca să să crează.

1805, Sept. 17.

Eu pîrcălabul Ion Cățoiu, cu tot satul, plătim.

Eu Nițu Rujan plat[nic].

Eu Ion Lixândriou, pl[a]t[nic].

Eu Ion Popescu „

Eu Preda Dirioiul „

Eu Răuță Ilînu „

Eu Simion Mădularea „

Eu Micu Arsu „

Eu Coman Ilinu „

13.

Mlstiiu bjiu Io Grigorie Dimitrie Ghica Vvd. i gpdr. datat gdvmi.

Datu-s'au domneasca noastra carte întru cea de Dumnezeu hărăzită nouă întia Domnie a Țării-Rumînești lui Costandin... i Nițul sin popa, din sud Muscel, ce este așăzat la orînduiala boer-nașilor mazli, ca să fie priveleghiu spre a fi cunoscut că este așezat la această breaslă și, purtîndu-și dajdia cea orînduită de la Vistie ie, să fie împărtășit de milele ce din vechime are această breaslă: a scuti, adică, drepte bucatele lui de dijmarit i vinăriciu. Drept aceea, încredințîndu-ne Domnia Mea, atît din cărțile altor frați Domni, cum și din catastifele Vistieriei, li-am dat acest priveleghiu, ca să le fie spre adeverița. Tolico pis gdvmi.

(Cu roșu:)

1823, Martie 1.

Io Grigorie Dimitrie Ghica.

(Pecetea țerii cu roșu.)

14.

Sa se știe foița de banii ce am cheltuit pe giuba sora-mi Stanca: Postav am luat patru coturi, cotul cîte 10 lei, bani șcaizeci.

Vulpile pe dănaite am luat cincisprezece, una cîte 2 lei, bani treizeci.

Blăni, două misăzi și una jumătate, misada cîte 5 lei.

Găitan 2 lei, ața un leu, bumbac o leiță, la cusut trei lei.

Bani la blănit 3 lei și bani 7.

Care face peste tot cheltuiala tl. 99, adică nouăzeci și nouă, bani buni, am cheltuit eu cu ea.

Să aibă a o purta sănătoasă.

Și mai adevărat te înștiințez și pe Sfinția Ta, preote popă Gheorghe, pentru niscareva pește proaspăt; de vei fi găsit mai de priostos, trimete-ne și nouă, pe sluga Sfinției Tale, că ți-l voiui plăti după cît vei lua Sfinția Ta. Să fiți sănătoși.

Popa Barbu ot Davidești.

(Fără data. După caracterul literelor pare a fi scrisă pe la circa 1825.)

15.

Prea-Înnălțate Doamne,

Jăluiesc Măriei Tale că, cu avînd o socoteala cu dum[nea]lui biv al 3-lea log. Nicolae Rucareanu înaintea dum[nea]lor boerilor ispravnici, pentru o datorie de bani ce-i eram, făcîndu-mă dum[nea]lor boerii ispravnici, dator, să mai dau numitului boer tl. 1.300, am pus soroc cu dum[nea]lui de patru luni, după pravilă. Dar, dum[nea]lui judecătoru Hristache Greceanu, apucîndu-mă cu strînsoare să dau tl. 130 cheltuiala banilor, de nevoe am fost silit de mi-am zălogit o moară ce am avut, și i-am dat banii.

După aceasta la o săptămînă, m'am pomenit că mă aduce cu slujitori și prin marafetul dum[nea]lui Apostol Racoviceanu mă silia să mai dau alți tl. 150, cu cuvînt că mi-au făcut hatîr la judecată; de carele neputînd scapa cu niciun chip, s'au făcut numitul Racoviceanu ca plătește banii pentru mine, și eu am fost silit să zălogesc și pentru acești bani puțină moșie ce am mai avut.

M'au învrăjbit și cu boeru Rucăreanu, cu care am trăit și eu și părinții mei, tot numitul Racoviceanu puindu-mă la cale să intru în judecăți. Și eu ticalosul n'am priceput că acele momene ce-mi făcea era să-mi soarbă singele, precum mă văd astăzi săracit.

Mă rog Măriei Tale să fie luminată poruncă către dum[nea]lui credinciosul Mariei Tale ce să află într'acest județ cu alte trebi, să apuce pă numitul Racoviceanu să-mi plătească banii, atît tl. 130

ce mi-au luat pentru judecător cu nume de zeciuală, cît și tl. 150 pe d'asupra; că numitu mi-au stătut dă cap să mă stingă, și dum[nea]lui îi va cere de unde știe că i-au dat. Și ce va fi mila Înălțimii Tale.

Robul Măriei Tale

Eu, Gheorghe Bădeanu ot Bădeni, sud Muscel.

Pe p. 3 :

Io Grigorie Dimitrie Ghica Vvd i gpdr. zemle vlahiscoe.

D[umneavoas]tră ispravnici ai județului, veți vedea jalba aceasta, pentru care poruucim să cercetați și, la dreptatea ce va avea jăluitarul, să afle cuviincioasă îndestulare, și să îndreptați. Iar, neodihnindu-se vre-o parte de acolo cu cercetarea, în scris să-i sorociți la Divanul Domniei Mele.

1825, Ghenarie 19.

(Pecetea țerii cu roșu.)

16.

Răuță și frate-său Neculae, feciorii Radului Cercel din acest sat Dragoslavele, au dat jalbă cinstitei judecătorii a Muscelului în anul 1834 împotriva lui popa Coman și Micu, cu cetașii lor Șipceștii, cerînd împărtaşire din moșul numit Coman Arsu, adică din moșu popii Coman cu frații lui. Prin cartea de judecată a numitului tribunal local, de la 19 Iulie, No. 92, anul 1834, și-a cîștigat dreptate Răuță și frate-sau Nicolae, la cererea ce face. De care anaforă nerămînînd mulțumiți popa Coman și cetașii lui, au apelat la cinstitul Divan din București, secsia 2-lea, unde, înfățișîndu-se amîndouă prigonitoarele părți, cinstitul Divan, prin jurnalul încheiat, hotărăște pe Răuță și pe frate-său Nicolae de părtași moșteni în hotaru și munții Dragoslavele, pe temeiul dovezilor ce au înfățișat prin hîrtii Răuță. Și, ca să se lămureasca mai bine acest adevăr, a scris cinstita judecătorie locală adresa cu No. 1168, de la 12 Mai anu 1841, ca cu carte de blestem să se orînduiască un boer ales de cinst. Tribunal, să vie în sat ca să cerceteze cele următoare, adică „de a stăpînit popa Coman cu ai săi pe deplin „moșul lor numit Coman Arsu, fără a împărtași vre-odată și pe „numitul Răuță i frate-său Nicolae dintr'acest moș al lor cu nimic „și, al 2-lea, din ce moș și-au luat partea și numitul Răuță i frate-său Nicolae“.

Cu care carte de blestem viind în sat d[umnea]lui Stolnicu Constantin Manuil, alesul cinst. judecătorii, au adunat astăzi, la 30 zile ale luni Aprilie, pe părțile prigonitoare și pe noi cei ce sîntem moșneni în hotaru și munții Dragoslavele. Și, cetindu-ne porunca cinstitului Divan, a cerut ca noi să dovedim pe temeiul cărții cele ce cere cinstitu Divan a să descoperi în pricina pomenită mai sus.

Noi, neputînd tăgădui pe Răuță și frate-său Neculae că nu sînt moșteni și părtași în hotaru și munții satului Dragoslavele, care din părinți și-au luat partea cuvenită în devălmășia satului și, iarăși, neputînd da sigură dovadă din ce moș și-au luat partea acest Răuță și frate-său Neculae, căci pînă acum nu s'a urmat împărțirea venitului pe spiți de moși, ci de-a valma, după trebuințele obștii satului, ne-am ferit ca să ne dăm vre-un răspuns hotărîtor, pe temeiul cărții de blestem, ferindu-ne adică pentru cuvîntu că trebuia să îndeplinim cererea cinst. Divan spre precurmarea pricinii, ne-am sfătuit cu toții, cei ce avem 11 oși de moștenire în hotaru satului, ca unde acum să face împărțirea venitului, precum s'a urmat, hotărîm cu a noastră bunăvoință ca Răuță și frate-său Neculae să ia parte pe o jumătate moș, dinpreună cu cei ce se vor coborî din ei, diu tot hotaru satului și din munți, cu toate drepturile ce au și ceilalți moșneni ce-și au pacinică stăpînire. Iar popa Coman i Micu Arsu, cu cetașii lor, să-și ție neclintit moșul lor deplin, luîndu-și asemenea venitu, după dreptul acestui moș. Prin această învoire popa Coman cu ai săi își păstrează deplin moșul și Răuță cu frate-său Neculae ai lui Radu Cercel își înființează și își asigurază o jumătate de moș ce-l cere a i se da de popa Coman, fără a li să mai face niciun fel de supărare, în dreptul stăpînirii ce li s'a hotărît acum, nici de noi, nici de către moștenitorii noștri, și nici să fie ascultați cînd vor cere.

Asemenea și eu, popa Coman, i Micu Arsul, cu cetașii mei, ne lepădăm de orice pretenție și cheltueli și pierderea de vreme ce am făcut în cursul judecății, fără a cere vre-un fel de despăgubire de la Răuță și ai săi, pentru că și noi, Răuță și Neculae, cu cetașii noștri, nu cerem nicio plată de cheltueli sau altceva de la popa Coman și ai săi, în pricina judecății.

Deci, pentru ca să se păzească acest așezămînt cu mulțumirea amîndorora părților prigonitoare și a noastră a tuturor moșnenilor satului, și ca fiecare să-și ție moșul ce li s'a hotărît, s'a făcut două asemenea cărți într'o glăsuire, în care iscălindu-ne noi cu

toții, una am luat-o eu, Răuță, și frate-meu Neculae, ca să ne slujască dă document dreptului nostru, și alta am luat-o noi, popa Coman și cetașii noștri, ca să ne slujască drept document la stăpînirea moșului și la isprăvirea prigonirii; care cărți să vor adeveri și de cinstita judecătorie locală, ca să se închiză dă la ce este deschisă la cinst. Divan din București.

1842, Apr. 30.

Popa Coman Arsul i Micu Arsu adeverez.

Și, fiindcă această jumătate de moș ce să înființează lui Răuță, este din partea tuturor moșilor, intră și moșul popii lui Coman cu dare în analoghie, cum și ceilanți moși, înființînd adică din toți moșii acea jumătate de moș hotărîtă lui Răuță.

Eu Neculae Balint.

Eu Gheorghe popa Ion

Eu Ion Cățoiu.

Eu Ion Predoiu

Eu Stoica Pocoș.

Eu Neculae Catrinu.

Eu Coman Bădic.

Eu Ion sin Mitu Ciurea.

Eu Ion Prostoiu.

Eu Neculae Negoescu.

Eu Oprea Popescu.

Eu Neculae sin Răuță Ilinu.

Eu Neculae Dirioiu.

Eu Bucur zet popa Ghețarie.

Eu Gh. Ion Popescu.

Eu Busioc Urlea.

Eu Stan Darcu.

Eu Răuță sin Radu Cercel.

Eu Ion sin Ion Popescu.

Eu Din Popescu.

Eu Bădiu Băra.

Răuță sin Radu Cercel adeverez.

Niculae sin Radu Cercel adeverez.

(Urmează apoi întărirea acestei învoiri de judecătoria de Muscel.)

† IULIAN MARINESCU

Copii de documente din diferite arhive
(1557-1853)

I.

Documente din biblioteca Bibicescu, Turnu-Severin.

1.

Alexandru-Vodă Lăpușneanu întărește o parte din satul Strâmtura din Vasluiu, unde au fost Micu și Șerban, lui Cîrstea, care a luat-o cu 400 de zloți tătărești de la Ion.

1557, Novembre 9.

Илѣѣандрѣ воєвода к[о]жїю м[и]л[о]стїю г[о]сп[о]д[а]рѣ землн молдавскон ѡж[е] прїнде прѣд нами и прѣд наши боиари слѣга или иви по єго добру воли никим непощжен а не прислоекан и продаа свои пракою ѡтчиниѣ и викспленїе не пужиклиє кбшежное цю ви имал ѡт петра воєвода ѡт четрѣх, таа част село ѡт стримтсѣх на касаша гдє биа мик и шеркан петаа част, та продаа слѣсѣк нашему крхсти за четри десѣт злат татарскиѣ, и оуставише крхстѣ тѣ заплатиа зени сполно то виш писании пишкѣи м злат с рѣки ивиш. Ино ми видѣше нѣ добро волною токмеж и полною заплатѣ а ми такожде и ѡт нас дали и потвердили єсмы крхсти тѣ прѣдреченнаѣ ѡт четрѣх-таа част село ѡг стримтсѣх на касаша, гдє биа мик и шерван, петаа част, како да єст ємѣ и всем до[о]дом, и да сѣ не смншаєт прѣд сим листом нашим. Пис с касашю влго зѣс, ноє[м]в[р]їє] ѳ.

(Pecete domnească căzută.)

Могила лорѳєт навчна.

Богѣа писал.

2.

1630, Martie 6.

† Іѡ Илѣѣандрѣ воєвода снх пшквиннар[о] радѣл вшкѣѡда б[о]жїю м[и]л[о]стїю г[о]сп[о]д[а]рѣ землн молдавскон пишєт г[о]сп[о]д[а]-

[CT]K[O] MH CACC K r[o]c[no]A[CT]K[a] MH iwHашKw χωτηwρβα și la Mihoč.

Dămu-vă știre că s'au jăluit înnainte Domniei Mele sluga Domniei Mele Costantin Cehan pre Petrica ce au fost armaș, dzicăndu ca au făcut amândoi o moară în apa Vasluiului și dzice Costantin că o ține mai tot[ă] Petrica și macină el și ia ui[u]m tot el. Dereptu aceeaia, deaca veți vedea carte Domniei Mele, iară voi să străngeți oameni buni și să-i giudecați cum va hi cu dreptul, să fie amandoi frățește moara. Iară, de-i va părea cu strămbul, să le dați dzi să vie de față înnaintea Domniei Meale. **СНМ КАМ ПИШЕМ . . .**

Г[о]сп[о]д[и]нх келѣл.   ѿ нас, келѣт зрли, март. с.

(Pecete în tuș.)

Ionașco.

(V-o:) Rogu-mă dumitale să o pecetluești dumneata, că iaste a unui om al meu.

Pe un vad de moară pe Vasliu. S'au giudecat Costandin Cehan și cu Petrica.

No. 74.

3.

Vasile-Vodă întărește o parte din satul Jădani pe Sărata în Fălciu lui Ștefan Bornamiz (Bornemissa), cu soția Marica, din Gozari, lui Murgoci, cu soția Vasilica, din Scurți, cari o cumpăraseră de la Axinia și sora Marica, fetele lui Pantelei, nepoatele Ruscăi, cu 500 de lei bani bătuți.

1644, August 12.

Іѡ каснаіе кѡе[кѡда] в[о]жію м[и]л[о]стію г[о]сп[о]д[а]рз земан мѡлдавскѡи ѡж прѣдоше прѣд нами и прѣд нашими болѣри великиѡ и малиѡ дѣинниѡ и сестра еї марика дзци пентелею вѣскѡе рѣска по нѡ дѡброе колѣ неким непѡишѡдени а ни прѣселовани и продали нѡ праваѡ ѡтнинѣ и дѣд[и]нна третѡа част ѡт село жидани чѡѡ на скрата ѡ кѡсто фалчионскѡмѡ ѡт ватрѣ село и ѡт пѡлѡ и ѡт вѣс приѡдаѡм та продали слѣги наши ѡефан борнамиз и жена его марикѡ ѡт гѡзари и мѣргѡчѡѡи и женѣ его каснака ѡт скѣрци радї пет десѣт лѣскѡѡи п[и]н[ѣ]шн гѡтѡѡи. И кѡстал сѣ ѡни и платѡа сѣ исплѡна тѡѡ п[и]н[ѣ]шн вѡш писани и лѣскѡѡи гѡтѡѡи вѣ рѣки дѣѣинниѡи и сестра еѡ марикѡ дзци пентелею вѣскѡе рѣска ѡт прѣд нами и прѣд нашими болѣри, инѡ ми ѡко ѡ видѣѡѡм нѡ

Vetriș, i in Toader, Ciocărlie, i Dumitrașco Roșca, i in Dumitrașco, i Roman vornici glotnii, scriem și dăm știre cum au vinit înaintea noastră Ștefan ce au fost Păharnic și Ion Racoviță ginere Tomei Vornicul și giupăneasa dumisaali Nastasiia, și Catrina, toți ficiorii răposatului Tomei Vornicul, de bună voia lor, de nime nevoiți, nici asupriți, învoitu-s'au și s'au tocinit denaintea noastră ăn de sine, și au împărțit satele și sališti și parți de ocină și mori și vii, câte au avut dumnealor de spre părinții săi Toma Vornicul și de spre maica lor Anna Vorniceasa, și moșii și cumpărători. Vinitu-s'au în partia dumisale lui Ștefan ce au fost Paharnic satul Budeștii întreg, cu curți și cu heleștee și cu mori la Ținutul Niamțului, și Boteștii, sat întreg la Ținutul Suciavei, și Răușanii, sat întreg cu mori la Ținutul Hărlăului, și Tupilații, sat întreg la Ținutul Suciavei, și Hăjdeianii, sat întreg la Ținutul Iașilor, și Băiceanii, sat întreg la Ținutul Dorohoiului, și doi părți din Cogești la Cărligătură și cu curți gata, și giumătate de sat de Bădeni în Ținutul Hărlăului, și Bădești, săliște întreagă la Suceava, și trei părți din săliște din Popești la Niamțu, și părțile din Sirbi și din Mărișești și din Fedeleşeni, la Niamțu, și părțile din Cucuiați și din Narnova, la Iași, și giumătate de sat de Viedzunci la Ținutul Iașilor, și trei fălci de vie în dealul Măndrul la Cotnariu cu crame gata și patru fălci de vie la Hărlău în dialul...¹, și trei falci de vie în Piscop la Cotnariu și o falce și giumătate la Cărjești, și doi fălci și doădzăci de prăjini de vie la Iași în valea Irimiei. Iar în partia dumisali lui Ion Răcoviță Păharnicul și giupănesii dumisali Nastasiei s'au vinit Sirbii, sat întreg cu heleșteu și cu mori la Dorohoiu, și Bălteni, sat întreg cu mori la Vasluiu, și Clocușna, sat întreg la Hotin, și Hulubeștii, sat întreg la Tecuciu, și Păuceștii, sat întreg la Iași, și giumătate de sat la Vitrianca la Hotin, și giumătate de sat de Volnicești la Orheiu, și a treia parte de sat de Costești cu mori la Roman, și a treia parte de Popinteni la Iași, și Clucerești, săliște întreagă la Dorohoiu, și mai bine de giumătate de săliște la Itești la Dorohoiu, și Giurgești, salişte întreagă la Dorohoiu, și Jerdienii, săliște întreagă la Dorohoiu, și părțile din Drist leve. ce se vor alege la Dorohoiu, și părțile din Dănești și din Bozieni ce se vor alege la Dorohoiu, și părțile din Iugani la Dorohoiu, cât se vor alege, și părțile din Brănișteri cat se vor alege la Dorohoiu, și patru fălci de vie în Piscop la Cotnari, și doi

¹ Loc alb în original.

fălci de vie în Mândricel la Cotnariu de spre Rășcani, și patru fălci și trei fărtaie în Laslău la Cotnariu, și doi fălci și doîdzeci de prăjini la Iași în valea Irimiei, și Peletucii la Ținutul Vasluiului la Găbălteni. Iară în partia dumisaali Catrinii s'au vinit Bodeștii cu case gata și cu pivnițe de piatră, și Negriteștii cu heleșteu și cu mori, drept un sat, amândoi la Niamțu, și Cobălenii cu Lopatna la Orheiu, drept un sat, și Căndeștii, sat întreg cu mori și cu case la Ținutul Sucevei, și Verteștii, sat întreg cu mori la Ținutul Niamțului, și Cajva, sat întreg la Ținutul Iașilor, și giunărate de sat de Mărișeni la Hoțin, și giunărate de sat de Vlasinești la Iași, și doi părți din Buciumi la Niamțu, și Murgoceștii, săliște întreagă la Niamțu, și Laslaoanii, săliște întreagă la Niamțu, și giunărate de sat de Corni la Niamțu, și părțile din Dancești și din Bărlești, ce sat vor alege la Niamțu, și patru fălci de vie în Piscop la Cotnariu, și doi fălci de vie în dialul Mândrul de spre Rășcani, și patru fălci și trei fărtae în Laslău la Cotnariu, și doi fălci și doîdzeci de prăjini la Iași în valea Irimiei. Iară casăle din târgu din Iași, cu loc cu tot, să le fie dinpreună a tuturor fraților. Așe s'au tocmit denaintea noastră, și pentru credință noi am iscălit cu toții. Și eu Stratulat am scris, ca să știe U. Iași, [lea]t 7175 (= 1667), Martie 9.

(Isc.): Az Solomon Bărlădeanu Vel Logofăt iscal.

„ Miron Costin Vel Vornic iscal.

„ Az Vasile Vel Vornic iscal.

„ Az Nicolai Răcoviță Hatman iscal.

„ Σταμάτιος Μέγας Ποστέλνικος.

„ Az Toderașco Vel Spatar iscal.

„ Az Ursachi Vel Visternic.

„ Az Gligorașco Hăbășescu Vel Stolnic.

„ Az Alexandru Vel Comis.

„ Az Statie Vel Clucer.

„ [Pec.] Roman Vornic.

„ „ Vetreș Vornic.

„ Az Dumitrașco Roșca dvor[nic].

Notă. — Catrina a fost măritată cu Hatmanul Velicico Costin. După moartea soțului ei și a ei satele menționate mai sus, ce-i fuseseră atribuite, se împart între Iordachi Tomi Cantacuzino Vel Medelnicer, fiul lui Ștefan Cantacuzino, și Mihai Racoviță-Vodă, fiul lui Ioan Racoviță. Iordachi vinde apoi satele sale lui Mihai Racoviță cu actele din 1705, Ian. 29, și 1705, Ian. 31 (Sf. Spiridon-Iași, moșta Stibil, plic VIII, Nrele 12 și 13).

5.

1820, April 4.

Cu frașască dragoste mă închin dumi[tale],

Cu venirea dumis[ale] Păhărnicesăi Zmaragdii nu lipsăsc a înștiința pe dumn[eata] mai întâiu că, cu mila lui Dumnezeu, ne aflăm sănătoși, iar după aceasta vestesc dumi[tale] că raspunsul ce au venit de la Petersburgu pentru deputați este ca să să facă de iznoavă sibor, în care sibor să între și deputații ce s'au ales la celalt sibor aleși se se balatirisască¹ împreună cu alții ce să vor mai alege spre balatirisire, și, dacă la aceasta al doile balatirisire nu vor pierde acești credința obștiei și se vor pune pentru dum[nea]lor cele mai multe bile, vor merge tot aciia, iar, dacă să vor pune mai multe bile pentru alți din acei care se vor balatirisi împreună cu aceștie, vor merge acei care vor avè mai multe bile. Și dar s'au și poroncit ca păr la 15 a lunii aceștie se se adune toți dvo-renii aice ca se se facă această alegere, iar apoi, afară de deputații aceștia a dvorenilor, au se se aliagă și se margă deputați și de la toate celelalte stări, adică boerinași, mazili, ruptași, neguțători și lăcuiitori birnici, pentru care, măcar că poronca s'au dat ca se se fie aice la 15 Apr[ilie], care poronci s'au triimis astăzi, dar cred că păr pe la sfârșitul lunii nu se vor putè aduna.

Au mai venit poroncă și pentru oareșcare preface în verhovnoi sovet, care are să fie vremelnicească, pără când vor merge deputați și se va tractarisi și se va întări obrezovanic de către monarhul, pentru care voind a te pliorforisi, apoi, fiindcă dumn[eaui] cami[narul] Pruncu împreună cu cucoana dumn[ealui] și cu ginerile și cu fiica s'au pornit eri Sembătă de aice ca se margă pe la Bălți la carantină și cred că vei merge și dumn[eata] ca să te întâlnești cu dumn[ealui] și, întrebându-l, îți va arata mai pre largu prin viu graiu.

Deosebît, în vreme ce am cumpărat moșie Lohăneștii prin mezat de la dumn[ealui] sard[arul] Ioniță Crupenschi, dându-mi celelalte scrisori, pentru 3 scrisori mi-au zis că să află la răpoosatul părintele dumn[ealui] și să le cer de la dumn[ealui], pe care cerșindu-le, triimet dumi[tale] răspunsul ce ne face că, mergând acasă, ne va triimite, și păr astăzi nu mi li-au mai triimis. Și eu am oitat să le mai cer, nefiindu-mi și trebuitoare pără acum. Acum dar, fiindcă

¹ A balota, balotaj.

au născut pricină cu megieșii, care pretenderesasc se-mi ia o parte mare de loc, am neapărată trebuința de aceste scrisori ca să mă pot apăra de această pretenție, și nu-mi trebuiesc atita acelelalte doi însamnate în ravașul mai sus, cît îmi trebuiești ispisocul însămnat mai gios de la Domnul Simeon Movila V[oe]vod din velet 7115, care are cuprindere că sânt doao saliște în Lohanești, după cum te vei pliroforisi dumn[eata] din copie ce triimet de pe talmăcire aceluî hrisov, care talmăcire mi s'au dat de cătra dumn[neal]ui sard[arul] împreună cu celelalte scrisori, iar hrisovul cel original serbăsc au rămas se-l ia de la părintele dumn[ealui], precum însuș făgădueste că îl va triimite, și nu mi l-au mai triimis. Deci poftesc pe dumn[neata] că ori prin întâlnire ori prin corespondenție cu dumn[ealui] sard[arul] să pui tot chipul de salință ca se-mi ia aceste scrisori de la dumn[ealui] și se mi le triimiț ca să scap de supărare, și, de nu să vor pute gasi trusteli, măcar ispisocul acel de la Movila V[oe]vod negreșit se se găsasca și se mi se triimită cu bună siguranție, căci îmi este foarte de mare trebuință. Și prè poftesc, frate, ca se fii silitor a-l lua numai de cat și a mi-l triimite, și răvașul răposatului Vor[ni]c Crupenschi se nu se dè din mână dumi[tale] păr când nu vei lua scrisorile, căci, daca dumn[ealui] sard[arul] se va lenivi a le căuta și a mi le triimite, apoi voi fi silit a le ceri cu alt chip de mijlocire. Și sânt a dumi[tale] iubit frate,

(isc.) Petrache Căzimir.

Apr[ilie] 4, 1820.

Pentru altele voi scrie dumi[tale] cu poșta de Mercuri.

6.

1841, Noemvrie 19.

Lei

378

Adecă lei trei sute șaptezeci și opt primii astazi de la d[umnea]lui chir Radu Ionete, bani prețului codrului de pământ ce i l-am vîndut d[umnea]lui de la *brazda lui Ler Împărat*, pentru care priimire a banilor îi dedei acest înscris ca să fie de mare credință până cînd îi voi da zapisul cel adevărat, întarit de cinstita judecătorie comercială, și atunci acest înscris va rămînea ca o hîrtie albă. De aceia, neștiind carte, rugai pe scriitori de-m iscăli nu-

mele, iară eu îm pusei degetul la numele meu în loc de pecete, ca să să crează. 1841, Noemvrie 19.

+ Eu Dumitrana, soția răposatului Vasile Șarban vătafu, adeverezi.

(s) Ioan Gheorghiu, martor.

(s) Oprea sin Ionete ot Nedea (?), fiind și noi de față la aceasta.

(s) Eu Florea Cioroceanu, martor.

(s) Eu Vilcu al Stani Ghițoiu, martor.

(s) Tudorache Dascălu, scriitori, cu învățătura cei mai sus iscălite.

7.

1850, Fevruarie 17.

Prin care fac știut că m'am învoit cu chir Niță Păcureț, care s'au însărcinat prin bună tocmeală între noi de a deschide puțuri de păcură în vârful Drăgănesi, pân prejuru odăi Băciuleștilor, unde să va părea sămn de păcură de pă meșteșugul ce-l va avea. Și, ajutându-ne norocul la o parte și alta, și orice venit va da acele puțuri, pre cât de multe părți să va putea sili de a deschide spre mai însemnat folos, să-l avem a-l împărți în parte pân doă, în soroc până la cinci ani, când atunci numitul să fie mărgenit cu totul, și acele puțuri cu venit să rămăe pe sama moșiei, fără a mai pretenda de la mine cătuși de mic lucru. Însă la facerea acestor puțuri și orice alte cheltueli să vor pricinui să fie toate numai din parte-i, iar eu nu voi avea niciun amestec la vre-o cheltuială cătuși de mică, fiind pământul și pădurea mea, și numai la parte voi avea amestec pân doă, precum mai sus am zis. Iar, cerând trebuința de niscarva ghizduri sau alte lemne în trebuința facerii acestor puțuri, să nu fle oprit din pădure, ci i să va arăta de pădurari miei ca de unde să taie trebuincioasele lemne. Cum și vre-o câteva bărăe, găuri de păcură, ce să află umblătoare în Drăgăneasca, care și acelea să fie tot în căutarea numitului de a le destupa spre știința cum va cunoaște mai bine, și din acel venit va fi tot în parte, precum am zis. Aseminea, cum va destupa puțul de păcură cel mai d'intăi și să va porni venit de păcură, atunci mă îndatorez ca să-i orânduesc un om din parte-mi spre ajutor în strângerea acellii păcuri, care va stărui napristan din puț în puț, pre cât va putea destupa până la legatul soroc. Are voie a tăia și câteva lemne pentru un bordei, cătu va cere trebuința, pentru sprijinirea de păcură și altor vase trebuinceoase în strângerea pă-

curii, și, la împlinirea sorocului de nu să va putea ivi nici un folos, numitul nu va avea niciun cuvânt de-a-m pretenda vreo cheltuială cătuș de mică. Și, ca să să păzască întocmai nestrămutat, s'au făcut doă asemenea, dându-ne la mână una alteia Și drept dovadă am iscălit.

1850, Fevruarie 7.

(isc. :) L[uxandra] Cantacozini.

II.

Două documente relative la Velicico Costin.

1.

1692, Maiu 1.

Io Costantin Voevod, bojiu milostiu gospodar zemli moldavscoi, facem ştire cu această adevărată carte a Domnii Mele cum, dupa săvârşeniia dumisale lui Velicico Costăn ce au fost Vornic Mare, rămăind mult datoriu la unii şi la alţii, socotit-am Domniia Mea şi am dat poroncă boiarilor noştri celor mari ca să socotească acele datorii de unde şi cu ce s'or plăti. Deci alte datorii s'au socotit să să plătească dintr'alte bucate ce s'ar afla la casa Vornicului. Aflându-să Vornicul Velicico datori şi dumisali cinstit şi credinceos boiariului nostru Iordache Ruset Vistiernicul cel Mare cu doao sute şaptezăci şi cinci de lei, cu zapisul Vornicului Velicico, ce i-au dat dumniului Visternicul bani domneşti din Visterie, şi, neavând cu alt cu ce să plăti acei bani, zis-au Visternicului că să priimască pentr'acei bani satul anume Zugravii, ce-s pre Miletin, în ţanutul Hărlăului. Care acel sat au fost Vornicului Velicico de moşie şi, stându la împărţire cu fraţii săi, împărţându-şi ocinile, s'au fost vinit acel sat Zugravii în parte fratelui său, lui Vasilaşco. Şi Vasilaşco l-au fost zălojât acel sat la Gheorghii Făsiita ce-au fostu Vornic de Poartă. Şi, tămplându-să moarte lui Vasălaşco, fraţane-sau, statut-au Velicico Vornicul să răscumpere acel sat de la Gheorghii Făsiita, şi au întrebat pe toţi fraţii săi: pe Miron Logofatul şi pe alţi fraţi ca să dè şi ei la acei bani, să răscumperi acel sat, şi nime dintru fraţi n'au vrut să dia, ce au zis toţi că nu le trebuie. Iar Velicico Vornicul săngur au dat acei bani la Gheorghia Vornicul, de au răscumpărat acel sat. Deci dum[nea]lui Visternicul, văzând atâte da-

torii stand asupra casii lui Velicico Vornicul și neavând cu alt cu ce să plătiască acei bani, priimit-au acel sat Zugravii pentru toți acei bani 275 lei, datorii Vornicului Velicico. Măcar, precum sînt vremile acum, de n'ar face acel sat banii aceia, dum[nea]lui tot au priimit, neavând de unde lua acei bani de la casa Vornicului Velicico. Deci, priimind Visternicul acel sat Zugravii pentr'acei bani ce i-au fost datoriu Vornicul Velicico, dându-i bani din banii domnești din Visterie, și Visternicul plătind banii aceia Visterii, și făcând și dumnealor boerii cei mari de la dumnelor mărturie dumisale Visternicului, și de la Domnie Mea dăm și întărim dumisali lui Iordache Ruset Visternicul și giupănesii dumisale Saftii, și cuconilor dumilorsale, și nepoților și strănepoților cu acel sat Zugravii, ca să le fie driaptă ocină și moșie în veci din vatra satului și din țarină, din câmpu cu locuri de fânață și dintr'apă cu locuri de prisăci și din tot locul cu tot venitul și uric și întăritură neclătită și nerușcită nici danăoara în veaci. Și altul nime să n'aibă a să amesteca.

U Iași, v[e]let 7200 (-1692), Mai 1.

Io Costantin V[oe]v[o]d.

(Loc de pecete)

Vasile Niagul, uricar.

(Documente Rosetti-Roznovanu, *Condica moșiiilor roznovănești, moșia Zugravii*.)

2.

1744, Noemvrie 8.

Neculai Costin biv Vel Jatnicer mărturisasc cu acest adevarat zapis al meu precum m'am socotit și am făcut vânzătoare a mea dreapta moșie, anume Zugravii, sat întreg, ce iaste în Ținutul Hărlăului, pe apa Miletinului di iasta parte, cari să hotăraști pe din gios cu Rătești, moșii dumisale lui Aristarho biv Vel Vist[ier], iar pe din sus să hotărăște cu Tătărenii, moșii mănăstirii Dancolui. Care moșie îmi este de zestre de la răposatul socrul meu Iordachi Rusat biv Vel Vornic, iară socrului meu i-au fost cumpăratură de la răpoosatul Velicico Costin biv Vel Vornic. Această moșie am vândut-o dumisale Aristarho biv Vel Vist[ier] drept patru sute lei, și mi-au făcut plata deplin întru mănule mele. Ș'am întrebat pe dumnalor cumnații mei să cumpere, și n'au vrut. Pentru aceia să fie dumisale Visternicului Aristarho și giupănesii și coconilor driaptă ocină și moșie în veci, căci mi-au făcut plată deplin, bani gata

întru mănule mele. Și pentru credință am iscălit eu, ș'au iscălit și
dumnilor boerii cei mari, care i s'au tămplat.

V leato 7253 (= 1744), Noemv[rie] 8.

Neculai Costin.

C. Roset Vornic.

(Doc. Rosetti-Roznovanu, Condica moșilor Roznovănești, moșia Zugravii.)

III.

Un act despre luptele lui Mihai-Vodă Racoviță cu Imperialii.

1.

1717, Decembre.

[Cartea lui Mihai Racoviță, Domnul Moldovei, prin care întărește fratelui său Dumitrașcu satul Buciuștii, Ținutul Neamțului.]

Io Mihai Răcoviță Voevoda, bojiei milostiiu gospodar zemli moldavscoi, facem știre cu această cartea a Domniei Mialii tuturor cui să cădea a ști, iată dară, în a triia Domnia noastră, miluindu-ne Dumnezău a veni în țara noastră, în Moldova, întru acelaș an, leat 7224, început-au războiu Niamții cu putiarnicii stăpânii noștri, cu Turcii, și, dându Dumnezău biruință Niamților asupra stăpânilor noștri, îndată s'au împlut de gânduri reale asupra Domniei Noastre și asupra țării. Între cari cel mai întâi începătoriu și povată fost-au Vasilie Ceaurul biv Vel Stol[nic]: plăcându-i a-și facia numia tălhărescu, mers-au săngur în Țara Ungurească, de s'au închinat la gheneariul de Brașău și ș'au luat nume de grof, căt și pământul țării noastre l-au închinat Niamților până într'apa Sireatiului, și cuibul său ș'au pus în mănăstiria Cașinului. Caria, adunând către sine și pre alți boiari și mazili și ficeori de boiari de țară, s'au tras de acolo și la cetate Neamțului, de au apucat, prădându și jăcuindu pre toți, și mănăstiri și boiari și pre cineș afla, fără de nice o milă și socoteală. Și, și fiind și Turci negușitori prin târguri, trimitia podghiazuri acestu începătoriu de fapte rreale Vasilie Ciaurul de-i robiiia pre Turci și-i ducia poclon gheneariului de Brașău, ca să-și măriască cinste sa. Caria fapte înțălegând stăpânii noștri, n'au putut suferi, ce cu rrea urgiia s'au scărbit asupra țării noastre, căt era să să dia toată țara în robiiia și în sabiiia, în-

căpand și Domniia Mea la prepus, cum că și noi am fost agiuși cu dănșii. Numai Dumnezău, vrând să descoperia dreptate noastra și nu pana în sfârșit să sa prăpădească acestu pământ, sfătuit-au dara Vasilie Ceaurul și cu soșjili lui de-au trimis dooă podghiazuri: cu unul, săngur Ciaurul au mărșu de au robit pe soara noastră Mariia rapaosatului Costandin Vel Stolnic și au dus-o de au închinat-o ghegeneriului de Brașău, iară cu altu podghiaz s'au pornit Franțoz căpitanul din cetate Niamțului de au venit asupra noastră aicia în Iași, să ne ia și pre noi în robii, și pre boiari carii să afla pre lângă noi să-i omoară, și casăli lor să le jăcuiască, cât și sfintele mănăstiri și pre negușitori să-i prade și sa-i jăcuiasca de tot ce ar avea. Și, în vreme ce ni-au încungiu-rat podghiazul în Curtea domniască, Ghenar în zeace, Gioi, unde eram cu pușintei boerinași de Curte și cu copii din casă, și din boiarii cei mari s'au tamplat cu noi în Curte dumnealui Dumitrașco Răcoviță Hatmanul, fratiali Domniei Miali, și dumnealui Darie Donici Vel Vornic dolnei zemli, și, așa bătându-ne noi cu dănșii, am eșit până la mănăstirea la Cetățuia. Într'acea ună vreme ni-au sosit și o samă de Tătari într'agiutor, și, cu ajutorul lui Dumnezău biruindu-i, precum s'au și văzut, că și Franțoz căpitanul au căzut la mâna noastră, atunci și noi am eșit dintr'acel prepus de cătră stăpani, numai dupa izbănda ce-am făcut. Pornindu-ne cu Tătarăi ca sa le spargem și cuibul din cetatia Niamțului, măcar că l-am și spartu cu agiutoriul lui Dumnezău, însă Tătarăi, cum au trecut Sireatiul, au și 'nceput a prăda și a robi țara până în muntia, caria robii și prada nu să va putia uita în viaci. Și nici cu atata nu s'au părăsit acel făcătoriu de rău, Vasilie Ceaurul, ce iarăși au început a face podghiazuri și a prăda pără și spre Prut, la Ținutul Covurluiului și a Falciului, de agiungia podghiazurile lui pretutindirili, de au jăcuit și au prădat pre bieșii peminteani fără de nicio milă. Și cuibul lor le era mănăstiria la Cașin și la mănăstiria Mira, undea și acolo din porunca putiarniceii Înpărășiei în dooă rânduri am mărșu, cu mulșimea de Tătari, asupra-le, de i-am scos din Cașin și din Mira, și am răsipit și zidiurile mănăstirilor acestora cu porunca stăpănilor, și iarăș nespūsă pradă și robii s'au făcut nevinovașilor lăcuitori pentru spurcata a lui faptă. Deci vom să aratăm pentru acei boiari și mazili ce-au făcut acea

---

¹ François, un Loren. — *N. I.*

zarvă, carea cu fapteale lor au adus țării mare peiria și robiiia nespusă, cum nice unul dintre dănșii nicio nevoia sau strămbătate de spre noi n'au avut; numai ei, ca niște oameni din firia răi, nesocotind la ce-ar vini lucru, cu faptili lor au adus stăngeria cu robiiia ce-au făcut. Carili întâiu Vasilie Ceaurul, cumpărând de la noi desiatina de stupi la Ținutul Bacăului pentru 1.750 ughi, din carea somă ni-au dat 450 ughi, iar 1.400 ughi cu banii miiarai n'au vrut să ni-i dia, fiind venitul nostru, ce cu aceia bani au adunat cătră sine tălhari, cum s'au pomenit mai sus. De carea nice noi păgubaș n'am vrut să fim, ce, cu giudecata arhiereilor și a toată boiarimia, i-am luat trei sate a lui, anumea Buciuieștii la Niamțu și Hălăuciaștii la Suciavă și Spinoasa la Ținutul Harlăului pre Bahluiu, pentru banii ce ni-au luat. Dintre care moșii iată că Domniia Mea m'am milostivit de li-am dat și am miluit pe cinstit și credincios boiarinul nostru, dumnealui Dumitrașco Racoviță Hatmanul, brat gospodstva mi, cu satul Buciuiaștii, cu vecini, cu vad de moară și cu tot venitul de pre tot hotariul. Iara satul Hălăuceaștii l-am dat dumisali lui Darie Donici, Vel Vornic, iară satul Spinoasa ot Hărlău l-am dat dumisali lui Costantin Costachi Vel Vistier, pentru a lor diriapte slujbe ce ni-au slujit cu credință, cu mare osărdie și cu multă ostania la aceste vremi cumplite, ca să-i fie de la Domniia Mea dumisale lui Dumitrașco Răcoviță acel sat ce s'au numit mai sus, anume Buciuiaștii de la Ținutul Neamțului, driapta ocină și moșii și uric de miluirea, cu tot venitul, statătoriu în viaci, lui și ficeorilor lui și nepoților lui și stranepoților lui, cu tot hotarul, precum scriem mai sus. Dreptu aceia și în urma noastra pre carii va milui Domnul Dumnezeu cu Domniia țării noastre a Moldovei, poftim ca să nu surpe daniia și miluiria noastra, căci pentru a lui diriaptă slujbă l-am miluit, ce mai vartos ca să aiba a-i da și a-l milui și a-i întări, pentru a sa veacinică pomenirea. Iară, de s'ar afla vreunii vre-odată a îndirepta pe vreunii ca acești vicleani, adevierind că și de alte date s'au mai prilejit într'acest chip, dară încă și stăngeria și istov, precum s'au tamplet din spurcata fapta acestuia, nice odănoară țării noastre așia nu s'au întamplet, pre cum letopisășili sănt față, săvai că nu aș socoti sa să afle nimea îndreptătoriu unuia ca acestuia, iară cine s'ari afla îndreptătoriu, iată că și acela iaste dovedit că i-au fost tovaraș la viclinia acestuia și pustiitoriu pământului și sfintelor mănăstiri; deci să n'aibă în viaci a să răspundea cătră aceasta moșii.

Căci și'n zilili altor luminați și răpăosați Domni, carii s'au rădicat cu sabiia asupra Domnului, pururea ș'au perdut unii ca aceia moșiili sali în vicleniia, precum iaste adevérit întru toți. Pentru aceeaia dară poftim pe prea-luminați Domni în urma noastră ca să-i întâriască, asemeania și milostivul Dumnezău să-i întâriască Domniia lui cu mare liniștia de spre toți vrăjmașii lui; iară carii ari lăcomi să strice această danie noastră, să fie trecliat și blăstămat de Domnul Dumnezău și de Maica Precista și de 4 evangheliști, parte să aibă cu Iuda Iscariotul și cu rodul cial necredincios a Jidovilor carii au strigat asupra Domnului H[risto]s: „sângeli lui pre dâșii și pre feceorii lor“. Și să fie anathema, și alt nime să n'aibă a să mesteca *прѣд снм лнстом г[о]сп[о]д[а] ц[р]кв[е] мѣи.*

U Ias, vl[ea]to 7226, Dech[emvrie].

(s) Io Mihail Răcovița Voevoda.

(Pecete)
(căzută.)

(s) Axintie Uricariu.

(Documentele Tribunalului Bacău, pach. 440, No. 4.)

IV.

Două documente relative la schitul Doljești (Roman).

1.

1761, April 2.

De vremea că din toate ostenele omului cu care să află în lume această, nu iaste alta mai bună și mai de folos decât milostenie și facere de bine ce să face cătră svintele lui Dumnezău bisărici și cătră săraci, fiindcă toate cele lumești întru nemică să schimbă și ca umbra să trec, iar cele cerești ce așază omul pentru sufletul său vecinice rămîn, — drept aceia și eu, roaba lui Dumnezău Ecaterina, giupăneasa răpoosatului Ioniță biv Vel Paharnic, rămăind săracă și fără de fii, și pururea având frica morții, socotit-am ca să așază mai înainte lucru nevestejit întru cele de pomenire și odihna sufletului meu. Pentru aceia dară prin bună vreaire lui Dumnezău și din toată inima și sufletul meu, m'am închinat lui Dumnezău și svintului schit de la Doljăști, ce iaste în Ținutul Romanului, unde iaste hramul Svinta Troița cea înființată și nedespărțită, cu un sat întreg anume Dumenii, pre păriul lubăneasa, pre din gios cu hotarul Popenilor, în Ținutul Dorohoiului, și cu Țigani și casăle din Iași și cu tot prilejul din casă: odoară, haine și de afară bucate, ca să fie în veci a svintei biserici de mai sus numite, Svinta Troiță. Care această moșie Dumenii să hotărăște cu partea cea din sus a Cordărenilor și merge în lung spre Jijie, alături cu Miclăușenii, și piste valea miclăușască, cu heleșteu eșit drept fântăna Bilauca și cu alte heleștee mai sus, precum pre larg arată ispisocul hotarnic. Care moșie îmi iaste mie driaptă parte, zestre, dată de răposata maică-mea Ilinca Logofetiasa, din moșiile moșilor miei Mironești, cum arată scrisorile

vechi. Și, văzând că acest dumnezăesc lăcaș de la Doljăști iaste zidire noauî, și-i trebuie hrană și chivernisire, și această moșie a mea Dumenii, fiindcă să hotărăște la capătul de spre Iubăneasa cu Șipotenii și în coastă cu Cordărenii, moșiile acestui dumnezăesc lăcaș, pentru aceia, pentru sufletul meu și a părinților miei Miron Cuzea Logofăt și a maicii mele și a răposai frați și a surorilor mele, iar mai vârtos pentru mulțimea păcatelor și a fărdelegilor mele, toată partea zestrii mele, moșie Dumenii și Țigani, și alta toată ostenia și agonisita mea o am dat și o am închinat lui Dumnezeu și svintei bisărici întru ertarea păcatelor și întru vecinică pomenirea mea și a părinților și fraților și moșilor miei. Pentru care datori să fie părinții mănăstirii să roage [pe] Dumnezău, să pomenească numele meu și a parinților miei la dumnezăeștile leturghii și la alte randuele de pomeniri ale bisăricii, și pre tot anul să-mi slujească părăstasul cu prohod și cu dumnezăiasca leturghie la 15 zile a lui Avgust, la Adormirea preasvintei stăpânei noastre de Dumnezău Născătoare și p[u]r[u]rea Fecioarei Mariei. Și dintru ale mele bucate, haine și odoară să-mi fie grija și sărindarele mele; însă să să facă parte și fraților miel, numai din haine și din odoară, dându-le părinții cu preț ca de 100 lei sau și de o sută și cincizăci lei, după cum să va afla la acea vreme prilejul meu, iar la moșii, Țigani și casăle din Iași nimeni să nu să amestece, ce să rămăe mănăstirei neclătite. Iar, de mi s'ar întâmpla moartea mea în Iași sau la alt loc la țară și părinții sau dum[nealor] boiarii ctitori n'ar avea înștiințare și m'ar îngropa la altă biserică, atunce să fie datori părinții de la schitul Doljăștii, dimpreună cu dum[nealor] boiarii ctitori, a purta grijă și a lua sama pentru cheltuiala grijelor mele. Și parinții sa ma grijască după orânduiala creștinească, și pre tot anul să-mi dea sărindare unde voi fi îngropată, păuă când a fi vreme a mă dezgropa și a mă cerca și pre mine și pre maică-mea, și, slujindu-ne cu slujire de arhieru și cu milostenie din cele rămasă ale mele, după cum mai sus arată, și după cât le va da și putința lor, să ducă oasăle să le îngroape în sv[ă]ntul schit, la locul ce m'am închinat și mi-am scris numele în svântul pomelnic spre nădejde pomenirii și mântuirea sufletului meu. Însă, cât îmi va lungi Dumnezău viața, venitul acestii moșii Dumenii eu să-l iau, să-mi fie de hrana și chiverniseala mea, după cum pre larg arată și scrisoarea ce mi s'au dat și mie la mână, iscălită de dum[nealui] Vasile Rosăt Hatman, ziditoriul ctitor.

acestui lăcaș și de Svinție Sa Dionisie Hudici, ostenitoriul. Deci tot cel ce s'ar ispiti, eu sau oricine ar fi din frații mei, silindu-să a sminti dania și rânduiala pomenirii mele sau oricine ar pune mâna sau ar mistui ceva din al meu și ar da supărare svintei bisărici a păgubi la cevaș, unul ca acela sa fie blăstămat de Domnul Dumnezau și de prea-curata maica Svinții Sale și de toți svinții și svintele pravili și prea-svinții arhieriei și parinții schitului, și să fie neertați și neprocopsiți; și să aibă părăș și [pe] prea-sv[ă]ntul și de minuni făcătorul marele ierarh Nicolae, — căci nici eu la partea fratelui meu Mihălache nu m'am amestecat, ce lor li-am lăsat. Și, pentru mai bună credința iscalind cu mâna mea, mi-am pus și pecete, rugând și pre alții să întarească cu iscaliturile dumilor sale.

Văle[a]t 7269 (= 1761), Apr[ilie] 2.

Catrina Păh[arniceasca] cu voe mē am datu lui Dumnezău. (Pecete.)

Inochentie, episcop Hușilor.

Ionichie, episcop Romanului.

Iordache Vel Logofăt martor.

Această danie a dum[neaei] Pahărnicesei Catrinii din cerere și voe dumisale o am scris eu,

Enache Buzilă biv Vel¹ Stolnic, și sint martor.

Dumitrache vâtav ot Vistierie, martor.

Alexandru Neculce Vel Pah[arnic].

Vasile Buhăescu biv Vel Pah[arnic], martor.

(Academia Română, XXII, 254.)

2.

1765, Iunie.

Doamne, iubit-am buna cuviință casii tale și locul sălășluirii Mării Tale, zici prorocul și Împăratul David, și într'alt loc iarăș zice: cătu-s de iubite lacașurile Tale, Doamne al puterilor, dorește și să sfărșaste sufletul meu spre curțile Domnului, însemnând neapărata datorie ce ari tot credinciosul spre lacașurile cele dumnezăești, fiindcă dintr'alte faceri de bine cea mai covârșitoare și mai folositoare este răvna cea fierbinte catra cele sfinte, care după cuvântul lui David n'au foc mistuitor, sfărșaste inima răvnitoriului și caută spre răsplătirile cele viitoare, aprinde în inimă credinciosului o dragoste pururea arzătoare. Și, de vreme ca, după cum

¹ Vtori? — N. I.

zice bogoslovul Grigorie, Dumnedzău nu să bucură atâta într'alt lucru ca întru milostenie, mai vârtos ceia ce să săvârșaste de cătră noi spre lăcașurile cele dumnedzăești, pentru zidire și înfrumusețare lor, socotind și cei mai d'innainte răposași și purure pomeniți și fericiți ctitori, au zidit cu toată sărguința sfinte mănăstiri și bisărici, înzăstrându-le și înpodobindu-le cu toate cele trebuințe, spre a cărora întemeiere s'au silit cu o răvnițoare osîrdie spre a lor vecinică și nesfârșită pomenire, pentru care și plata lor vor lua de la dă[tă]toriul de răsplătire Dumnedzău și vor străluci ca luminătorii în ceriu. Căroră urmând și eu, robul lui Dumnedzău, Vasilie Rusăt Hatman, am socotit după răvna acelora ca să zidescu și un schit, la care aflând pe Cuvioșie Sa iermonah chir Dionisie Hudici tot întru aceiaș răvnă și într'acest dumnezăescu cuget, am fost făcut așăzare și tocmală cu zapis ca să zădescu săngur eu schitul cu a mē cheltuială la moșie sa Doljăștii i Fărțăștii, pe Siret, în Ținutul Romanului. Și pentru cheltuiala aceia și purtare de grijă a părinților călugări, cum și a sfintei biserică, mi-au dat alte a sale drepte ocini și moșii, satul Săpotenii pe Ibăniasa și giuătate de sat de Cordăreni, pe de amândoa părțile Ibănesei, parte satului din sus de cătră Săpoteni i de cătră Dumeni și de ceialaltă giuătate de sat de Cordăreni, din parte de gios, a șase parte, cu biserică de piatră, cu heleștei iazite și neiazite și mori gata și cu tot venitul lor, ce sânt la Ținutul Doroheiului. Care acum mai pe urmă cu darul lui Dumnedzău apucându-mă de zidire acestui sfânt schit și văzând îndemnare, silința și agiutoriu ce au dat și Cuvioșie Sa și alți ce s'au poftit după îndemnare și doririle sale, și făcându-se biserica [nu] cu schit, cum așezasăm, ce mănăstire mare și înpodobită cum să vede, și, de vreme ce și Cuvioșie Sa, osăbit de silința ce-au arătat și de agiutoriu ce au dat dintru ale sale ostenele și agonisite, au dat și au afierosit și cele părințăști, adecă moșii, Țigani și toate ale sale, dându-le sfântului nume a lui Dumnedzău, cum și alții ce au dat alte afierosiri, iarăș prin silința Cuvioșii Sale; la care văzând și eu cea bună sărguință și silință a sa și adunare de cuvioși părinți călugări, și lucrul ce s'au săvârșit nu după cum au fost tocmală între noi, ce cu mai mare zidiri și mai cu multă cheltuiala noastră, la care cunoscând că darul lui Dumnedzău au lucrat aceste, am dat slavă, laudă și mulțămită acii de o ființă și de viață dătătoare Sfintei Troiță, care iaste hramul aceștii sfinte mănăstiri, cari mi-au dat

îndemnare și după început ni-au agiutat a vidè și sfârșit. Pentru aceia și eu, din răvna inimii mele, însumi de a mè bună voe ume-lindu-mă, așa am socotit: acest sat întreg Săpotenii, cum și părțile din satul Cordărenii, cu toate veniturile lor, ce le luasăm de istov de la Cuvioșie Sa supt stăpânire mè, cu tocmala cum mai sus am arătat, deci și eu de a mè bună voință li-am dat să fie danie și aferosire și de la mine, cu tot venitul sfintei mănăstirii noastre de la Doljăști pentru pomenire noastră și a fiilor și a părinților noștri. Și de acum înainte să fie și aceste moșii Săpotenii și cu părțile din Cordăreni, cum mai sus scriu, a sfintei mănăstiri, cum și cele ce-au mai dat Cuvioșie Sa și alți răvnitori creștini, pentru hrana și chivernisala părinților lăcuitori, și să fie în veci neclătite și nestrămutate de la sfânta mănăstire. Și afară de pomenire cea de obște ce să face pentru toți fericiții ctitori la hramul sfintei mănăstiri după obicei, datori să fie a mai face și a sluji peste an și osăbite părăstasurile noastre la zilele ce sânt însămnațe în condica sfintei mănăstiri, pomenindu-ne pe noi și tot niamul nostru ce iaste în scris. Și, ca să fie neclătite și nestrămutate obiceiurile și orînduiala săborului sfintei mănăstiri, iarăș am socotit dinpreună cu Cuvioșie Sa iermonah chir Dionisie Hudici și am rânduit noi ctitorii ca niciodănăoară mănăstirea aceasta de la Doljăști a Sfintei Troiță să nu fie de spre nimene supărată a să închina sau a să face mitoh undeva, ce să fie în rânduiala sa și în păstorie preosfințiților Mitropoliți ai Moldovii. Și, de vreme ce preosfințiții arhieriei au dat carte și blagoslovenie ca să aibă și mănăstire noastră aceasta dintr'ansa călugări de metanie sa, ca să fie obște cu călugări, cum și alte mănăstiri, după cum arată carte arhierescă, rânduim noi ctitorii ca nici de cum egumeni streini ce nu le va fi metanie lor din sfânta mănăstire sau nu vor priimi a lua metanie lor acolo să nu fie priimiți a fi egumeni, și, de ar și lua egumenie cu vre-o mijlocire, să nu fie priimit în săborul mănăstirii, ce, dându-să știre preosfințitului Mitropolit și ctitorilor următori, să fie scos din mănăstire. Iar cari vor fi vrednici de spore și ocărmuire sfintei mănăstiri și după alegire vrednici, vor primi a lua metanie sa acolo, acie vor fi volnici a fi egumeni. Și la toată sama mănăstiri, cându a fi trebuință a să face, cum și egumeni a să aşaza, arătându-să ctitorilor urmași și ctitorii preosfințitului Mitropolit, cu carte și blagoslovenie păstoriului să să săvârșască toată. Iar în urma noastră oricarii din cei bisăricești au

din cei politicești, oricine ar umbla sau s'ar ispiți a înclina mănăstirea aceasta de la Doljăști a sfintei Troiță supt supunerea de mitoh sau de dări, sau ar umbla cineva a-i strămuta vre-o parte din moșii sau a le schimba, cum și alte afierosiri, cu vre-un chip de mijlociri și de asuprele sau meștersuguri, cu făgăduință și dări trecătoare sau ori cu ce chip de iconomie, sau oricine s'ar sili a-i strica orânduiala aceasta ce s'au arătat mai sus sau ar jăfui-o, unii ca acie să fie dați la osânda cè vecinică ca niște furi de cele sfinte și smintitori de rânduiale bune. Pentru care să aibă înpo-trivitoare pre prea-sfînta Troiță la zioa cea înfricoșată a nefățar-nicului județ. Și, pentru toate aceste, adică afierosiri, așzări și bune orânduiale sfintei mănăstiri ce s'au socotit de cătră noi și s'au dat de cătră toți ctitorii, carii mai gios ne-am iscălit, iar ca să fie mai statornice și neclătite în veci de la sfânta mănăstire aceste de mai sus pomenite, am rugat și pe Preosfinția Sa sufletescul nostru păstor și părinte chirio chir Gavriil, Mitropolit a toată Mol-dova, și pre Sfinția Lor iubitorii de Dumnedzău episcopi ca să întăriască cu arhierescu blestăm și iscălituri, poftind și pe dum-[nealor] veliții boeri să iscălească.

Let 1765, Iuni.

(isc.) Vasile Roset Hatman.

. . . Hat[man].

. . . Vel Ban.

(isc.) Lascarache Roset treti logofăt.

(isc.) Ilie Roset vtori postelnic.

(isc.) Iermonah Dionisie Hudici.

(isc.) Monah Iorest Roset.

(isc.) Ieromonah Iftime Canand.

De vreme ce prè-iubit sufletescul nostru fiiu dum[nealui] Vasilie Ruset Hat[man], dinpreună cu alți fericiți ctitori, din creștinească bunătate dumilorsale au așezat toate aceste căte mai sus cuprind întru aciastă bună așezare spre buna orânduială mănăstirii Sfintii Troiță de la Doljești și pentru ca să fie nestrămutate și neclătite aceste afierosiri și bune așezări a sfintei mănăstiri, întărim și Sme-reniile Noastre cu arhieresc blăstăm, ca oricine s'ar ispiți din cei bisăricești au politicești să facă mănăstirea aceasta a Sfintii Troițe supt supunere de mitoh și de dări sau s'ar lăcomi cu orice chip de iconomii a trage să dăzlipască de la mănăstirea Sfintei Troiță din cele afierosite bisericii și date în mâna lui Dumnezău, cu chi-

puri de schimbături sau de alte lăcomii sau nedreptăți, împotriva sfinților dumnezeștilor pravili, unii ca aceia să fie afurisiți și blăstămați de Domnul Dumnezău și de pria-curata a Sa maică, de slăviți 12 Apostoli și de 318 sfinți părinți de la Nicheia, să fie gemând și tremurând pe pământ ca Cain, partia lor să fie la un loc cu Iuda și cu procletul Arie, în toată viața lor procopsală să nu vadă și de cătră Smereniile Noastre unii ca aceia să fie afurisiți și blestemați, iar, ferindu-să de aceste mai sus arătate, să fie ertați și blagosloviți în veci, amin.

(isc.) Gavriil Mitropolit Moldaviii.

(isc:) Ionichie episcop Romanului.

(isc:) Dositheu episcop Rădăuțului.

(isc:) Inochentie episcop Hușului.

(isc:) Ștefan Roset biv Vel Logofăt, martur.

(isc:) Ion Pălade Vel Vornic.

(isc:) . . . . .

(isc:) Vasile Razul Hatman, martur.

Și am scris aceasă așezare eu, Antohi Carp, diiac de Divan, în orașul Iașii.

V.

Două acte basarabene

1.

1816, Aprilie 30.

Notificare făcută de Împăratul Alexandru al Rusiei
cătref Mitropolitul Gavriil al Basarabiei asupra viitoareii situații
a provinciei.

Preosfințit Exarh, Mitropolit Gavriil! Intrând supț stăpănire Ro-
siei lăcuiitorii Basarabiei, au căștigat dreptate asupra tuturor îndem-
nărilor care se pot aștepta de la Ocărnuire, ce să povățuește cu
învățăturile sfintei credinții noastre și lucrează după pravilile celor
mai bune năravuri și a dreptii judecăți. Aflându-mă întru această
plină socoteală, am așezat eu întâia dată o vremelnică ocărnuire în
Basarabie, puind temeiu aceștii ocărnuiri cele de demult a ei obi-
ceiuri și pronomii, neîntrând în cef desăvârșit a ei obrazovanie. Eu
am vrut mai înaintea a fi încredințat din dovezi și am așteptat ca
vremea și stările înpregiur, precum și cele adevărate înștiințări
pentru toate, să-mi arate mie ce urmări să cade a să aștcepta de
la această cercare. Deosăbit de aceasta eu am ertat pre toți lăcui-
torii aceștii țări în trei ani de feliuri de nemijlocite dări, cu acest
scopos ca fără zăbavă să fac mai bună starea lor și ca, ducându-i
pe rând de la o îndemănare la alta, să gătesc pentru dănșii o în-
doită faceri de bine cu feluri obștie folositoare așzări. Înșă spre
mai mari a mi măhniciumi m'am înștiințat prin însuș vrednic de
credință chip că scopurili meli nu s'au împlinit și că neorându-
lile, mai ales de la o vreme, s'au întins până la cea mai mari treaptă,
încă multe nevinovate familii a linișțiților lăcuiitori, lăsându-ș[i] lăca-
șurile sale, îș caută scăpare piste hotar. Toate aceste întorcând
cătră mine a mē luoare aminte, mă îndatoresc a luoa alte măsuri

*

ca răutate ce făcută să să șteargă și să să întimiază pentru lăcuiitorii Basarabiei în vremea viitoare o soartă potrivită cu dorințele lor, care asemenea în ce deplină măsură sânt și ale mele. Drept aceia am hotărât să triimit cătră dănșii un cinovnic împărătesc, îputernicindu-l cu o deosăbită de la mine putere și dându-i lui toată a mē încredințare: el va fi mijlocitoriu, prin care eu voesc însuși a ști foarte cu de-amăruntul starea lucrurilor și a aduce în sfârșit spre împlinire cele priimate de mine măsuri pentru bună stare a aceștii țări. Scoposul meu stă întru aceasta ca să-i dăruesc ei o politicească ocărmuire potrivită cu naravurile, obiceiurile și legiuirile ei. Toate stările lăcuiitorilor au o întocma dreptate asupra aceștii moșteniri a strămoșilor săi și asupra bunii voinții mele cătră dănșii, și toți, adică tagma duhovnicească, boerească, neguțitorească și norodul, să cade să câștige o întocma apărare și ocrotire întru această noao obrazovanie liniștitului lucrătoriu de pământ, cum și alișverişurilor și nepuțătorilor să va da ce deplin ocrotire. Eu voesc ca această roditoare țară să să însuflețască cu o neao viață și aștept această de la osărdie îputernicitiului meu și de la ce cu un suflet lucrare a tuturor lăcuiitorilor Basarabiei. Dorind ca ei să fie mai înainte înștiințați de o așe a mea pentru binele lor hotărâre, eu mă întorc cătră Preosfințiia Voastră, porâncind ca toate aceste însămnate să să talmăcească nației și prin glăsuire bisericească să să facă cunoscută în toată păstorie ce încredințată Preosfinției Voastre, ca să cunoască tagma bisericească, boerii și tot norodul prin slujitorii sfintii biserici că ochiul meu cel iubitoriu de fii asupra lor privighiază și eu am purtare de griji pentru ca ei să fie fericiți.

Preosfințiilor Voastre de binevoitoriu, iscălit însuș: Alecsandru.
În Sanct-Petersburg, anul 1816, April 30 zi.

2.

Cu mila lui Dumnezeu smeritul Exarh, Mitropolit Chișinăului și Hotinului iproci.

Tuturor lăcuiitorilor oblastiei Basarabiei de tagma duhovnicească, boerească și de alte stări, duhovniceștilor fii ai noștri, rugându-vă de la Cel ce din înălțime mântuire și viață fericită, arhipastorească noastră trimetem blagoslovenie.

Fiindcă prea-milostivul și prea-bunul Dumnezeu au binevoit a vă supune stăpânirii și ocrotirii prea-blagoslovitului monarh al

nostru Alexandru Pavlovici a toată Rosiia, datoriia voastră ceri ca să adeveriți credință și plecare voastră către Scaunul Împărăteștii Sale Măririi cu jurământ prin lucrare duhovniceștilor părinți ai voștri în dumnezeeeștile biserici, în ființa de față a cinovnicilor orânduți de către ocărmuire, ca unor marturi a bunii voinții voastre, spre a rămâne voi de apururea credincioși și supuși împărătescului Scaun al Rosiei. Drept aceia arhipăstorești vă îndemnăm pre toți de tagma duhovnicească, boerească și de alte stări, ca pre niște fii a păstoriei noastre, ca, după înștiințare ce veți primi de către cinovnicii rânduiți, să va adunați la sfintele biserici a poporului cu familiile voastre și să faceți jurământ, iscăbind în tablili ce să vor arăta numili voastre din fieștecare parte și vrăstă. Iar Dumnezeuul milostivirii și a îndurărilor prin darul său să fie pururea cu voi cu toți, amin!

1816, Iulie 28, Chișinău.

(Biblioteca Biblicescu din Turnul-Severin, 111/1.)

VI.

Acte moldovenești felurite

1.

1628, Aprilie 10.

Suret de pe ispisocul lui Miron Barnovschi prin care întărește lui Ionașcu Cehan, fraților și neamurilor lui satele Tințești, Pribești, Horjăști și Fîntîna Peperigului.

Suret de pe ispisocul ot Miron Barnovschi-Vodă, văleat 7136, A[prilie] 10 dni.

Dat-am și am întărit pe boierii noștri Petre Cehan părcălab și pe fratele lui, Ionașco Cehan Vel Pit[ar], și Bălan Cehan și nepoata de soră a lor Marica, feciorii lui Cehan celui bătrân, nepoți lui Stan Hoajii și săminții lor, Frățiman, și surorilor lui Frățiman și Anisii, ficeori — ¹, nepoți Albei, așjdere și săminții lor, Gheorghe Horje, și surori lui, Varvara, ficeori Horjii celui bătrân Păh[arnic], așjdere și săminții lor, Sofiicăi, și surori ei Sora, fetele lui Gureș, și iarăși săminții lor Nastasii Cărăimăneasa și surorii ei Drăguții, fetele Antimii, toți nepoți și strănepoți Tintiului, pre a lor dreaptă ocină și moșie din uric ce are moșul lor Tintiul de la Ilie Voevoda, a treia parte din satul Tințeștii, la Ținutul Fălciului, parte din mijloc, și iarăș a treia parte, parte din mijloc, din sat din Pribești, în Ținutul Vasluiului, cu vad de moară și cu tot venitul, ca să fie și de la noi cu tot venitul. Și iarăș dăm și întărim pe Petre Cehan părcălabul și pe fratele lui, Ionașco Cehan Vel Pitaru, cu săminții lor, ce s'au pomenit mai sus, toți nepoți și strănepoți lui Stan Horjii, pre a lor drepte ocine și moșii din uric

---

¹ Loc alb în original.

de'ntăritură ce are moșul lor Stan Horjă de la bătrânul și bunul Ștefan-Vodă, satul Horjăștii la Lăpușna, pe din sus de Scorțăști, unde au fost casa lui Stan Horjii, și Fântăna Peperegului dentru același hotar.

(Doc. Sc. Rosetti.)

2.

1638, Iulie 19.

Cartea lui Vasile-Vodă al Moldovei, prin care judecă pricina dintre Gavrița cu Gheorghe Boghiul și alții pentru hotarul moșiei Păhneștilor.

Io Vasile Voevod, b[o]jju m[i][o]stiiu g[o]sp[o]darū zemle moldavscoi, adecă au venit înainte no[a]stră și înainte tuturor boerilor noștri mari și mici sluga noastră Gavrița și cu ai săi răzeși den satu den Păhnești, ce iaste acolo satu în Ținutul Fălciului, și s'au părăt de față înainte Domnii Mele cu Gheorghie Boghiul și Mirea și Mărdarie den sat den Roșiori, și cu Terchilă din Mogoșești prentu (*sic*) hotarul satului Păhneștilor, anume pentru poiana ce să tămpină cu hotarul Roșiorilor și cu a Mogoșeștilor și cu hotarul Armășenilor, dzicând Gheorghie Boghiul și Mirea și Mărdarie den Roșiori și Terchilă din Mogoșești cum n'au satul Păhnești nemică treabă într'acè poiană, nici le lor agiunge hotarul Gavriții și a răzeșilor lui în poiană. Iar Gavrița și cu ai săi răzeși, ei așe au dzis înainte Domnii Mele că au ei apucată de moși lor, țiindu într'acea poiană, 'giumătate de spre Roșiori, iar de spre Mogoșești vine hotarale alăturile, și de spre Armășeni iară să timpină hotarale. Și au ei dzis că s'au și mai părātu în dzilele Radului-Vodă prentu acea poiană, și le-au dat hotarnic pre Toader Cehan Sulgeriul, de le-au hotărăt, și li-au pus și semne pre unde au venitu hotarul satului Păhnești de spre Roșiori și de spre Mogoșești și despre Armășeni: un sammu întâiu iaste den drumul cel mare la lacul Lohanului în sus, pre Lohan până în capul poenii în dreptul [la]cului, în capul rediului, den gios, pre marginea rediului de spre Răsărit până în capul rediului den sus, până în fântăna poenei, în gios pre valea Arsurei până unde să împreună cu hotarul Tinteștilor. Așjdere Dumniia Mea încă [pre slu]ga noastră ¹ . . .

¹ Indescifrabil.

ca să le hotărască . . . . ¹ cum scrie mai sus și am . . . ¹, iară acele semne, și au făcut și carte de mărturie, de au dat știre Domnii Mele cum au aflat acolo cu oameni buni. Deci Domniia Mea și cu tot Svatul Domnii Mele am dat Gavriței și răzeșilor lui ca să-ș ție ocina și moșie lor pre unde au ținut-o moșii lor și pre unde au pus semne hotarnici. Deci Gheorghe Boghiul și satul Roșiori, și Terchilă și satul Mogoșești, ei au rămas den toată legea și d'inainte Domnii Mele, iar Gavrița cu ai lor răzeși den sat den Păhnești ei s'au îndreptat și ș'au pus herăia 24 de florinți în Visteriul Domnii Mele. Așijdere de la Domnie Mè încă le-am dat lor și le-am întărit acela hotaru ce mai sus iaste den sat den Păhnești, lor și ficeorilor și nepoților și strănepoților și tuturor seminție lor, cine să va alege mai aproape. Și, de să va mai scula cineva de undeva cu vre-un uric, să nu să creadză, că s'au tăgăduit dennainte Domnii Mele că n'au urice, nici ispisoco, și să nu mai aibă Gheorghie și cu toți oameni den Roșiori și de Mogoșești . . . ¹ Terchilă . . . ¹ sul Armășeni pre Gavrița și pre răzeșii lui nici dănăoară în veci de acestă pără. Prentu aceia, ca să le lor hie dereaptă ocină și moșie de la noi și uric cu tot venitul și nime să n'aibă a să amesteca. U Ias, velet 7146, Iul. 19.

Sam g[os]p[o]d[i] veleat.

(Pecete în ceară
roșie aplicată,
căzută.)

(isc.) Gavril Matiaș Vel Logofăt
(Doc Sc. Rosetti.)

(isc.) Gavril

3.

1669, Decembre 3.

Actul prin care Lascarachi [Roset] Vel Căminar dăruiește mănăstirii Trei Ierarhi din Iași niște vie.

Adecă noi Lascarache Vel Căminar, ginerile lui Iacomî ce au fost Vistier, și eu Alixandrache Cămărașu, feçorul lui Iacomî ce au fost Vistiernicu, scriemu și mărturisim cu acestu adevărat zapis al nostru cum noi de bună voe noastră, de nime săliți, nici asupriți, ce de a noastră bună voe, am dat și am dăruitu a noastre drepte ocine și moșii, niște vie ce avem la Cotnar, ce au fost părintelui nostru Iacomî Vistiernicului danie și cumpărătură, o vie ce iaste în dealul Păcurariului, care vie au fostu a lui Savin ce au

¹ Loc rupt în original.

fostu Vornic Mare și s'au sculat feçori și nepoți lu Savin, dum[nea]-lui Toma ce au fost Vornic Mare și giupăneasa dunișale Anna și Satha, giupăneasa lui Șoldan Vornicul, și cu feçori ei Ștefan Șoldan, ce au fost post[elnic], și Vasilașco și Savin și Pătrașco Cogoie, ce au fost log[ofăt], și cu Neculai Buhuș, și au rânduit părțile lor de vie părintelui nostru, lui Iacomî ce au fostu Vist[ernic]. Așijderea doao vii din dealul Porcului, ce au fostu părintelui nostru cumpărătură de la Grigore șoltuzul armenesc de târgu de la Sučava și de la fămeia lui Dolca, drept treizeci și cinci de galbeni, și lui Grigorie șoltuzului fostu-i-au cumpărătură de la Andronicu aprodul din târgu din Iași și de la fămeia lui și de la popa Vasile de Liteni. Așijdere o vie, iară din dealul Păcurariului, de la Cotnar, ce au fostu dreaptă cumpărătură părintelui nostru, lui Iacomî Vist[ernicul], de la Gheorghie și de la fămeia lui, drept cincizeci de lei bătuți. Așijdere o vie de aici de la Iași din dealu de la Copou, ce au fost dreaptă cumpărătură părintelui nostru, ce mai sus scrie, de la Gheorghie și de la fiçorul lui, Irimie, din târgu din Iași, drept patruzeci și cinci de galbeni. Aceste vii toate, ce mai sus scrie din dealul Păcurariului de la Cotnariu și această vie din Copou le-am dat și le-am dăruit la sfânta mănăstire la Trisfetitele, ce iaste aici în târgu în Iași, care iaste zidită și făcută de răposatul Vasilie V[oe]vod pentru sufletul și pentru ertare păcatelor părinților noștri și pentru ale noastre păcate și pentru ca să fim pomeniți la sfântu jărtăvnicu, și pentru ca să fie de la noi aceste vii svinte[i] mănăstiri drepte ocine și moșii în veaci de veaci. Și această danie și acestu adevărat zapis am făcut dinainte dumilor sale boerilor celor mari și al doile pre nume: dum. Solomon Birlădeanu Vel Logofăt, i Miron Costău Vel Vornic de Țara-de-șos, i Grigorie Hăbășăscul Vel Vornic de Țara-de-Sus, i Nicolai Racoviță Vel Hat. i părcălab sucevschii, i Ștefan Vel Post., i Gavriiliță Costache Vel Spat., i Lupașco Buhuș Vel Comis, i Ursache Vel Vist., i Ion Racoviță Vel Comis, i Necolai Vel Jitniceariu, i Cehan Vel Armaș, i Ștefan v[tori] postelnic, i Contăș 3-ti logofăt, i Ursul, Roman i Grigorie Ciocărlie, i Ursul i Ștefan Gherghel dvornicii glotnii, și mulți fiçori de boeri din Curte. Pentru aceia să aibă sfânta mănăstire a-și face și dresă domnești. Și pentru mai mare credință iscălit-am împreună cu acești boeri cu toți. Și eu Andrei Mihule am scris zapisul denainte sa.

U Ias, leat 7178, Dech[e]m[vrie] 3.

- (isc.) Lascarache Vel Căminar.
 „ Alexandrache Vel Cămăraș.
 „ Solomon Birlădeanu Vel Logofăt
 „ Miron Vel Vor.
 „ Neculai Racov[iță] Vel Hat.
 „ Stamate Vel Post.
 „ Contăș 3 Iogofăt.
 „ Ciocărlie Post.
 „ Ștefan Vel Ușer.
 „ Cehan Vel Armaș.
 „ Ioan Racoviță Vel Comis.
 „ Ursul.
 „ Nicolai.

(Arh. Stat., Cond. măn. Trei Ierarhi, Nr. 219, p. 726, fila cu roșu 434.)

4.

1673, August 13.

Zapisul lui Dumitrașcu, ginerele Albului din Mircești, prin care dăruiește lui Ion Racoviță Comisul un loc de prisacă din Mogoșești.

Adică eu Dumitrașco, ginerile Albului din Mircești, și cu femeia mea Vasilca și cu fiatele noastre Marfa și Dochița scriem și mărturisim cu acestu adevărat zapis al nostru că am dat un loc de prisacă și cu pomeți, ce iaste la Mogoșești, în viia Crețului, în parte de gios, la Ținutul Fălciului, acest loc l-am dat dumisali lui Ion Răcoviță Comisul, pentru un frate al nostru, anume Chiriță, carele l-au scos dumnealui de la o nevoe, *ce-au fost tăiat pe Abăza, portariul de Suceavă*, și armașii cerea gloabă doaă iape. Deci și de acolo încă l-au scos dumniului Comisul. Pentru acee am dat dumisali acestu loc de prisacă, carele mai sus scrie, ca să fie dumisaali de acum înaintea driaptă ocină și moșie, și giupănesăi dumisale, și coconilor dumisale, cu tot venitul, neclătită și nerușeită nice dănăoară în veci. Și la această tocmală a no[a]stră au fostu dumniului Cantemir căpitanul¹, și Dădiul căpitanul de dărăbani, și Ionașco și Albotă, căpitanii, și alți mulți. Și pentru mai mare credință noi ni-am pus pecețile, și acești boeri căți mai sus scriu au și iscălit. Și eu, feceorul lui Corlat uricariul, am scris acestu zapis, ca să să știe.

U Hotin, leat 7181, Av[gust] 13.

¹ Viitorul Domn. — N. I.

+ Dumitrașco. + Vasilca. + Marfa. + Dochița.
 (Isc. pec.) Cantemir căpitanul iscal.
 (Isc.) Az Dădul căpitan.

. . . . .

Tămplându-mă și eu Vasilic biv . . . .

Az Ionașcul căp[itan] iscal.

Κονσταντῆνος μαρτηρὸ τα ἀνοθεν

5.

1690, Februar 15.

Zapisul Irinei, jupăneasa lui Contăș stolnicel și a fiilor ei, prin care vinde lui Iordachi Roset Vistiarnicul cel Mare, părțile de moșie ce are în Stroești, Giurgești, Răucani și Mărtinești.

Adecă eu Irina giupăneasa răposatului Contăș Stolnicul și'npreună cu fiii miei anume Lupașco și Solomon și Mariia și Iordachie scriem și mărturisim cu acestu adevărat zapis al nostru, cum noi de nimeni siliți, nice asupriți, ce de a noastră bună voe, am vândut dreapte ocine și moșii care le-am avut, giumătate de satu de Stroești, ce sintu la Ținutul Fălciului, pe Crasna, moșie driaptă și răscumpărătură, și iarăși din Stroești o parte de ocină, carea-i cumpărătură de la Mărica Stancioai, și din Giurgești a șeasea parte de sat, care sat Giurgeștii sint între Ținutul Fălciului și'ntr Vasluiu. Și iarăși o parte de ocină din sat din Răucani, ce-s la Ținutul Vasluiului, și o parte de ocină din sat din Mărtinești, tij de la Ținutul Vasluiului. Aceste părți de sat ce să scriu într'acest zapis, le-am vândut dumislaui lui Iordachie Rosito Vistiarnicul cel Mare, drept — lei. Și dumisialui datu-ni-au banii deplin întru mănule noastre. Deci și noi, vădzind plata, făcut-am dumisali acestu adevărat zapis pre aceale părți de ocine, ca să-i hie dumisale driapte moșii în viaci. Dat-am dumisale și zapisele ce spun pe aciaste ocini, și ni-am apucat, de să vor mai găsi niscari zapise să mărturisască și pe alte părți dintr'aceste ocini, cari nu sintu scrise anume în zapis, să avem și acealia a le da dumisale. Și, de să vor mai găsi cândva niscare zapisă la cineva pe aceaste moșii, să nu să fie în sama. Și zapisul acesta s'au făcut dennaintea dumilor sale boiarilor celor marl și a boiari de Curte și a ficiori de boiari, anume: Tudosie Dubău Vel Logofăt, Velicico Costăn Vel Vornic, Lupul Bogdan Hatman, Gavril Brăescul biv Vel Stolnicu, Andrei Săpotianul, Biablia (*sic*), Pilat, Bejan, vornicii de poartă, Vasilie,

ficior Brăescului, postialnic. Și pentru mai mare credință pus-am pecețile, și dumnilor boiarii au iscălit, ca să hie de credință.

U Ias, 7198, Fevruarie 15.

(s) Irina Stolniceasa.

(s) Iordachie sin Contaș Stolnicului.

(s) Tudosie Dubău Vel Logofăt iscal.

(s) Lupul Bogdan Hatman iscal.

(s) Az Velicico Costin Vel Vornic iscal.

(s) Az Gavril Brăescul biv Vel Stolnic, văzându pecete dumisale Stolnicesei Contășoiei și a fiului dumisali și a boiari mari, am iscălit.

(s) Andrei Săpotianul vornic, martur.

(s) Az Ștefan Pilat vornic iscal.

(s) Az Gheorghe vornic iscal. Beblea.

(s) Az Bejan vornic iscal.

6.

1708, Februar 20.

Cartea boierilor celor mari ai Moldovei prin care întăresc lui Iordachi Roset ce au fost Vornic Mare moșia Mirceștii, de la Ținutul Sucevei, ale cărui drese le pierduse cu ocazia multor turburări ce avuse.

GE 850 MXI Antohie Joara Vel Logofăt, i Ion Buhuș biv Vel Logofăt, i Lupul Costachi Vel Vornic dolni zemli, i Pavăl Cio-Cârlan biv Vel Vornic, i Dumitrașco Răcoviță Hatman i părcălab suceavschii, i Neculai Rusăt Vel Postelnic, i Maxut biv Vel Postelnic, i Deadiul Vel Spatar, i Savin Vel Ban, i Ion Sturzea Vel Păh[arnic], i Dabija biv Vel Păh[arnic], i Gavril Miclescul biv Vel Păh[arnic], i Ion Pălade Vel Visternic i Gheorghie Apostol biv Vel Vist[ernic], i Ilie Catargiul biv Vel Vist[ernic], i Preda Păladi Vel Stolnic, i Constantin Costachi Vel Comis, Ionașco Isăcescul Vel Medelniciar, i Solomon Costachi Vel Cluciar, i Ștefan Luca treti logofăt și alți boeari din Curte Mării Sale lui Vodă scriem și dăm știre cu această scrisoare de mărturie a noastră pecum au vinit înaintea noastră a tuturor cinstit fratile nostru dumnealui Iordachi Rusăt ce au fost Vornic Mare de Țara-de-gios și au jăluit la noi cu mari jalobă pecum i-au perit toate driasăli a unui sat întreg anumia Mirceștii de la Ținutul Sucevii, care acest sat iaste de lângă altu sat a dumisale, anumea Șcheaia, peste Siret, care

acial sat Mirciaștii și cu vecini cu tot îi iaste cumpărătură dumisale de la . . .¹, fata Prăjescului, ce au ținut-o Neculai Stîrcea, drept 500 lei, bani de argint. Și cite dreasia și zapisea au fostu acialui sat, și noai, și veachi, toate s'au răsărit, fiind legate la un loc, și au lipsit din mână dumisali, având și dumnealui multe tulburări. Și, strămutându-să dreasăli din loc în loc, i-au perit dreasiale acestui sat, cari scriem mai sus, anumea Mirceștii de la Ținutul Suceavei. De care văzând și noi adevărată și marea jalobă dumisali cătră noi, am crezut și am socotit împreună cu toții de i-am făcut dumisali această scrisoare a noastră de mărturie și întăritură prea acel sat de mai sus numit, anume Mirciaștii de la Ținutul Sociavei, cu vecini cu tot și cu tot hotarul satului, carile ș'au cumpărat dumnealui prea ai sei drepti bani, 500 lei bani de argint, de la . . .¹, fata Prăjăscului, ce au ținut-o Neculai Stărcia, ca să aibă credință cum că iaste dreaptă moșia și cumpărătură a dumisale. Pentru aceia și de la noi, ca să-i fie dreaptă ocină și moșie și cumpărătură, și giupăneasăi dumisali și feciorilor și nepoților dumisale în veaci. Și să aibă dumnealui a-și face și ispisoc domnescu di'ntăritură, iară aciali driasia și zapise ce i-au perit de s'ar tămpla v'o'ntr'o vriamia ca să iasă cineva cu dănsăli la ivală, ori la ce giudeț s'ar tămpla, să nu să ția în samă, ce să aibă a să lua și să dea la mână dumisali lui Iordachi Rusăt Vornicul sau la fii dumisali. Într'altu chip să nu fie. Și pentru mai mari încredințari și întăritură ni-am iscălit cu toții. Și eu Axintie Uricariul am scris ca să știe. — U Ias, vl[ea]to 7216, Fev. 20 dni, vă dni Io Mihai Racoviță Voevoda, vă ftoroe gospodstvo.

- (s) Antiohie Jora Vel Logofăt.
- (s) Az Ion Buhuș biv Vel Logofăt.
- (s) Lupul Costache Vel Vornic.
- (s) Μανολάκις Ρόσετ. Βελ Βόρνικος.
- (s) Az Pavel Ciocărlan biv vornic iscal.
- (s) Dumitrașco Racoviță Hatman.
- (s) Neculai Roset Vel Postelnic.
- (s) . . . . .
- (s) Deadiul Vel Spăt[ar].
- (s) Savin biv Ban iscal.
- (s) Gavril biv Vel Pah[arnic] iscal.

¹ Loc nescris în original.

- (s) Az Dabija Scărlat biv Vel Pah[arnic] iscal.
- (s) Az Ion Palade Vel Vist[ernic]
- (s) Solomon Costache Vel Clucer.
- (s) Pavăl Rugină biv Vel Jicnicer.
- (s) Ștefan Luca treti logofăt.
- (s) Preda Palade Vel Stolnic.
- (s) Costantin Costachi Vel Comis.
- (s) Ionașco Isăcescu Vel Medelnicer iscal.
- (s) Iordache Ruset Agă (?).
- Vasile P. . . biv treti logofăt.

7.

1708, Februar 21.

Cartea lui Mihai Racoviță, Voevodul Moldovei, prin care întărește lui Iordachi Ruset biv Vel Vornic satul Mirceștii, la Ținutul Sucevei.

Io Mihai Racoviță Voevoda, b[o]ljiu m[i]l[o]stiiu g[o]sp[o]daru zemli moldavscoi, adecă au vinit denainte noastră și denainte a tuturor alor noștri moldovenești boeri, a mari și a mici, credincios și cinstit boiarinui nostru, dumnealui Iordache Ruset biv Vel Vornic dolnei zemli, și au făcut mare jalobă la Domniia Mea pecum i-au perit niște driase a unui sat întreg anume Mirceștii, la ținutul Sucevii, care acestu sat Mirceștii este lângă alt sat a dumisale anume Șcheia pre Siretiu. Care acestu sat Mirceștii și cu vecini cu tot îi iaste de cumpărătură de la . . .¹, fata Prăjescului, ce au ținut-o Neculai Stărcia, drept 500 lei bani de argint, și câte drese au avut de la vândzătoriuil acelu sat Mirceștilor, și vechi și nouă, toate s'au răsărit, fiind legate la nn loc, și au lipsit din mână dumisale, având și dumnealui multe tulburări și, strămutându-sa dresele din loc în loc, i-au perit toate dresele acelu sat care scie mai sus, anume Mirceștii, de la Ținutul Sucevei. Deci, vazzand Domnie Mē adevărată și mare jalobă a dumisali, am socotit împreună cu tot Sfatul nostru și m'am milostivit și i-am dat și i-am întărit pre acel sat întreg ce s'au numit mai sus, anume Mirceștii, de la Ținutul Sucevei, cu vecini cu tot și cu tot hotarul satului, carele ș'au cumpărat dumnealui pre acei drepti bani 500 lei, bani de argintu, de la . . .², fata Prăjăscului, ce au ținut-o Neculai Stăr-

¹ Loc alb în original.

² Loc alb în original.

cia, ca să-i fie și de la Domniia Mè, driaptă ocină și moșie și cum-părătură și giupănesăi dumisali și fiilor și nepoților dumisali și uric și întăritură cu tot venitul, stătător în veci, căci ș'au cumpărat pre ai sei bani drepți. Iară aceli drese și zapise ce i-au perit, de s'ar tămpla v'o'ntr'o vreme ca să iasă cineva cu dănsăli la ivală, ori la ce giudeț s'ar tămpla, să nu să ție în samă, ce să aibă a să lua și să să dè la mâna dumisali lui Iordache Vornicul sau la fiii dumisali. Și altu nime să nu sa amestece *рѣдъ снмъ лнстомъ г[о]сп[о]д[а] [с]т[в]а мзи. Тако потврѣднхумъ да знаетъ сѧ.*

Ș Ias *вѣлѣто 7216, 21 Fev[ruar], вѣторого гспдства.*
(Pecete cu tuș.) Io Mihai Racovița Voevoda.

(isc.) Axinte uricar.

8.

1716, Fevruarie 14.

Il n'est que trop vray, Monsieur le Comte ¹, que nous avons fait une perte irreparable: je la sens à un point que je ne puis exprimer et la vive douleur que j'ay d'avoir perdu une reyne et grande mere dont l'amitié et la tendresse faisoient toute la consolation de ma vie m'abbat tellement que mon peu de santé n'y peut gueres plus resister. Je vous suis tres obligée des sentiments de vostre bon coeur et de l'interest que vous prenez à tout ce qui me touche, et soyez bien persuadé aussi de ma reconnoissance et de toute l'estime et de la consideration particuliere que je conserve toujours pour vous.

Marie Casimire, Princesse de Pologne.

Blois, ce 14 fevrier 1716.

9.

1741, Iulie 8.

Grigore Ghica Voevod judecă pricina dintre Andrei Rusăt Vel Spătar și Gheorghe a Cărstii și alții pentru vecinie.

Io Grigorie Ghica Voevod, b[o]jjiu milostiu gospodar zemli moldavscoi.

Facem știre cu această carte a Domnii Miale precum au avut pără de față la Divanul Domnii Miale cinstit și credincios boiariul nostru dumnalui Andrei Rusăt Vel Spătar cu ai dumisale vecini,

¹ De sigur Nicolae Roset.

anume Gheorghie a Cărstii și frații lui și ficeorii lui Gheorghită a Alexandrii și Pavăl și Vasilie Necoară și ficeorii lui Dănăilă, zicând acești oameni mai sus numiți că-i asupreaște dumnului Vel Spăt[ar], trăgându-i vecini de Mircești, de la Ținutul Sucevei, și ei vecini nu să știu și sânt oameni de moșia de Mărișăști, de la Ținutul Niamțului, și osăbit au zăs înaintea Divanului că, când au cumpărat răposatul lordache Vor[nicul], părintele dumisale Spătariului, satul Mirceștii, l-au cumpărat fără vecini, iară dumnului Vel Spăt[arul] au răspunsu că părintele dumisale, răposatul lordache Vor[nicul], au cumpărat satul Mirceștii cu vecini, arătînd și dovadă un ispisoc de la Domnia Sa Mihai-Vodă, ș'au mai răspunsu Vel Spatarul că în vreamile trecute, pre când țănè prè puternica Împărăția Camenița, fiind tulburări, neputând să trăiască oamenii cu odihnă în parte de sus, au mutat părintele dumisale pe toți vecinii de Mircești, căți s'au aflat atuncia în sat, și i-au dus de i-au așăzat la satul său Pribeștii, în Ținutul Vasluiului, ș'au șăzut acolo cătăva vreamă, iară, după ce s'au așăzat tulburările, iarăși i-au mutat pe vecinii săi la săliște la Mircești, de unde era. Numai unii dintre vecinii de Mircești, ce să însurasă acolo la Pribești, s'au cerșut să-i lasă să rămăia în Pribești, și i-au lăsat. La care și dovadă au arătat Vel Spăt[ar] diiata părintelui dumisale, în care arată, căți vecini de Mircești au rămas în Pribești la acea vreamă, i-au dat cu satul Pribeștii fiului său Ștefan Rusăt biv Vel Cluč[er], iară satul Mircești, cu toți vecinii, fără cei rămași la Pribești, l-au dat fiului său Andrei Rusăt Vel Spăt[ar]. Și acești oameni de mai sus numiți—moșii și părinții lor și ei, niciodată din Mircești n'au lipsăt nici au răspuns că nu sînt vecini. La carei nici ei n'au putut tăgădui că părinții lor și ei la Mircești au trăit și i-au mutat în Pribești și iarăși din Pribești în Mircești. Și ni-au mai arătat Vel Spăt[ar] un ispisoc din Domnia noastră întăiu în care arată că i-au fost rădicat o samă de oameni din vecinii de Mircești, care au rămas la Pribești în parte lui, Ștefăniță Clucer, zicând cu nu sânt vecini. Și cercându-se la aceia vreamă giudecata lor cu divanul, s'au dovedit și s'au dat rămași precum arată ispisocul și acește sânt niam de pe parte bărbătiască cu aceia, la care ei au tăgăduit că nu sânt rude di pe parte bărbătiască ce sânt de pe mumele lor. Dară Vel Spăt[arul] au dovedit înaintea divanului cu lanole, moșinaș de Muncel, și cu rudele lor, vecinii ce au rămas în Pribești că sânt niam di pe parte bărbătiască. Pentru care stănd

Domnia Mea a lua sama, împreună cu tot Sfatul nostru, acești oameni de mai sus numiți nicio dovadă n'au adus că sânt moșeni di pe parte bărbătiască de Mărișăști, de la Ținutul Niamțului, nici niam de a lor di pe parte bărbătiască: unchi, veri, nepoți, carei să fie trăitori la altă săliște și să nu fie vecini n'au avut să areate, nici alte dovăzi, carele să poată arăta să să îndrepteză că nu sânt vecini, n'au avut. Iară, dumnalui Vel Spăt[ar] având dovăzile ce arătăm mai sus, i-am dat rămas cu driaptă giudecată Divanului Domniei Mele, să fie vecini împreună cu ceilalți vecini de Mircești. Și această pără să nu să mai părăscă piste carte Domnei Miale. Și s'au scris ispisocul acesta în Scaonul Domnei Mele în Iași, de Tănasăe Măcărescul, log[ofăt] de taină.

(Pecete.) VI[e]to 7249, Miesița Iulie 8 dni.

(s.) Io Grigorie Ghica Voevod.

13.

1753, Decemvrie 24.

Anaforaua lui Iacov, Mitropolitul Moldovei, dată în pricina dintre Vasile Roset biv Vel Vistier cu fratele său Mihalachi Stolnicul, pentru rămasurile părintești.

Anaforă.

Den luminata poronca Mării Tale, au stătut de față înaintea noastră dum[nealui] Vasăle Roset biv Vel Vist[er] cu fratele dum[nisale], dum[nealui] Mihalache Roset biv Vel Stolnic, fiii răposatului Iordache Roset Vel Vornic, jăluind dum[nealui] Mihalache Stolnicul precum i-au făcut părintele dum[nealui] mare strămbătate de la moștenirea cea fiiască, că moșiia Mărgineanii, cu alte moși, cumpărături pin preğur, ce le-au cumpărat părintele său împreună cu maică-șă, fiica Sturzii Vor[nicul], ce-au fost a doilea ăupăneasa răposatului, și casele de aeolo, așăzarea părințească, după obiceiul pământului, nu i le-au lăsat în partea dum[nisale], fiindu fecior mai mic, ce le-au dat fratelui celui mai mare, dum[nealui] Vist[er]ului Vasăle, ce iaste făcut cu ăupăneasa cea d'intăi, fiica Jorii Logofătul, și pe dum[nealui] Stolnicul l-ar fi făcut strein de moștenire și baștina părințască, și că nu iaste mulțămīt dum[nealui] cu așăzarea părintelui său, cerând să se strice diata părințească și să să facă altă împărțală după obiceiul pământului.

Iară dum[nealui] Vist[er]ul Vasăle au răspunsu că răposatul, ca

un drept părinte a tuturor fraților, cum au socotit dreptatea așa au orânduit, împărțind pre fiii săi, arătând și doao dieți: o diiată, care hotărăște rânduiala numai a satului Mărgineanii, și altă diiată, cu care rânduește alte moșii, Țăgani, odoară, bucate și altele ce-au socotit să moștenească fieștecare frate din fiii săi; care dieți adeverează una pe alta, fiind întărite cu iscălitura sa și cu slova sa de desuptă și cu blăstăm a rămănea nestrămutate, mărturisind singur și adevărul dreptății că părintele care nu face dreptate fiilor săi, asupra lui cade blăstemul. Și că pentru Mărgineani, cu alte hotară pin preğur, cu case gata, arată la diata sa de zice: măcar că după obiceiul pământului să cădea să rămăe a fiiului sau celui mai mic, Mihălache, dar, fiindcă o parte de moșie dintr'acel sat Mărgineanii i-au fostu dat zeastre de Antohie Jora Logofăt, cu care parte au încăput de au cumpărat și alte părți, de au închiiațu tot satul, și fiind acea parte de moșie di pe maica fiiului său celui mai mare, lui Vasăle, socotind că nu va rămănea Mihalache odihnit de către Vasăle, după dreptate au osăbit satul Margineani, cu Bozăenii și cu 60 pământuri din Ionași, ce se hotărăscu cu Mărgineanii, și l-au rânduit lui Vasăle pentru aceste pricini: întâi pentru sufletul său și a soațelor sale, Saftii și Marii, ca să păzească Vasăle rânduiala grijii și a milosteniilor ce-au rânduit pre tot anul în toată viața lui Vasăle și a fiilor săi și a tot neamul ce s'a trage dentru dănsul, care sânt arătate mai pe largu la diata răpoosatului; a doilea, și pentru pagubele ce-au avut Vasăle din zestrele maică-sa, prăpădindu-le răpăosatul; al treilea, și pentru că altu frate nu încăpea în baștina moșii ce-au fost a maicii lui Vasăle. Pentru care, văzând noi rânduiala părințască, am întrebat pre dum[nealui] Stolnicul Mihalache, ce cuvântu are de raspunsu asupra dieților părințești: sântu adevărate iscăliturile părintelui său; dum[nealui] au răspunsu că iscăliturile sântu adevărate, numai au arătat oarecare prepus pe veletul unei dieți, că nu iaste din vreme ce s'au scris, ce mai nainte cu 8 ani. Care dieți fiind scrise de mână dum[nealui] Vasăle Buhăescul biv Vel Medelnicer, pre carele chie-mându-l Sfinția Sa părintele Mitropolitul și întrebându-l duhovnicește pentru pricina văletului, dum[nealui] a mărturisit înaintea Sfinții Sale că, la acea vreme, întâmplându-se răpoosatul Vornic la țară, i-au trimis o diiată veche ce făcuse mai nainte vreme, iar cu slova sa, și așăzată de acolo cu slova lui Miron ispravnicului său, ca să o schimbe, să scrie alta, pe acea rânduială ce-au așăzat

mai pe urmă: scoțând dintr'aceia diiată satul Mărgineanii ce-au fost mai nainte rânduit lui Mihalache, l-au pus la așăzământul ce s'au arătat mai sus, iară, căt pentru velet, n'au ținut minte să arate scoposul din ce pricină au ramas neașăzat de la vreme ce s'au scris diiata; numai prin socoteală au zăs că s'ar fi lăsat să să așaze mai pe urmă, de când a socoti răpăosatul, și cu uitarea au rămas neașăzat.

Ce noi, după hotărărea sfintei pravile ce scrie pentru diiata părințască :

Cap. 27, la carja arhiereilor.

Pentru diata ce să face întâi sau a doi, adecă mai pre urmă, cap. 44.

Pentru diata cea pre leage, cap. 45.

Pravila lui Matei Vias-tar, la slova 4, cap. 4, pentru diată.

Armenopol, carte 5, titlul 1, foi 345.

Foi 346, neară chiră Leon împărat, zice așa:

Armenopol, carte 5, titlul 1, foi 352.

Căte lucruri vor lăsa părinții fiilor lor, ei le împărțesc întocma, iar, de au făcut diata, iau fieșcare din ei precum le au lăsat părintele lor.

Diata cea făcută mai nainte să strică de cea mai de apoi făcută diată desăvârșit, măcar și iscălită de ar fi cea d'întăi.

Diata acea pre leage iaste a păzi părințele a treia parte din lucrurile sau avere lui; iar cu doao părți să facă ce va vrea.

Diata iaste voire pentru acele căte va vrea cinevaș după moartea sa să i se facă orânduială.

Diata iaste voire cu dreptate la ceale ce va vrea fieștecare să să facă pe urmă după moartea lui.

De să va mărturisi numai, adecă că iaste cunoscut cum că diata iaste a celui om ce-au făcut-o, să nu se ceară altă nimicū mai multū pentru acea diată, ce să fie adevărată; și, numai de vor lipsi pecețile dintr'ansa, să se ție în sană, ce încă și iscăliturile marturilor, dinpreună cu pecețile lor, de vor lipsi, iarăși să fie primită și adevărată.

Diata cea întâi să strică de cea de apoi, când iaste de săvârșit, măcar de ar fi și neiscălită cea după urmă.

Al acestuiaș carte 5, titlul 5, foi 361, pentru diata ce se strică și nu se ține în samă.

Diețile cele ce nu se țin în samă, adică care nu se adeverează, din patru pricini sântu: întâi pricină iaste când acel ce-au făcut diata să va osândi spre moarte sau să va surguni, și altele; a doao pricină, când să va face a doao diată după pravilă, atuncea să rumpe cea întâi și a doao diată atuncea nu să se adeverează pentru pricina acelor ce s'au făcut moștenitori, adecă când să vor lepăda de acea moștenire sau când vor muri mai nainte de acela ce-au făcut diata, sau când i-au făcut clironomi și le-au zăs să facă adecă cutare lucru, să fie moștenitori, și, de nu l-au făcut, ei nu vor fi clironomi; a treilea pricină iaste, de va avea cinevași judecată cu cineva și va lăsa pre lupăratul clironom, ori cu scrisoare, ori fără scrisoare, aceasta diata a doao să strică; a patra pricină iaste când să strică a doao diată, când, după ce o va scri-o desăvârșit, și o va lăsa neadeverită sau va zice: nu voi să fie întărită diata mea.

Pentru Falchidie, cartea 5, titlul 9, foi 391.

Falchidia iaste, până la al patra[lea] ficior, a treia parte din toată lămurita avere lui; la aceasta dar giământate parte a averii lui întră toți ficiorii moștenitori, pe urmă de acel clironom ce-a moștenit rămășiță moștenirii, după cea de apoi diata și orânduiala lui.

Mathei, Cap. 285.

Socotești-să tocmeala și cartea cea necrisă, adecă fără de scrisoare, când să află împreună șapte mărturii și vor arăta tocmitul lui sfat, iar, de va fi la un loc, unde nu se vor afla 7 mărturii, atuncea să pot socoti și 5 oameni, de vor fi huni.

Carte a 5, titlul 9, foi 396.

Atuncea pot ficiorii să se rădice cu bănat asupra dieții tatalui lor sau asupra darului ce va lăsa altora, când moștenirea

ce le va lăsa, nu va ajunge la a treia parte din avuția tatălui lor.

Hotărârea pravilii va așa că, de va vrea cineva să împartă averile lui, oriunde îi va părea, întâi să păzască partea cea cu dreptul ficiilor lui, adecă a treia parte din toată avere lui, iar cu altele să facă ce va vrea.

Armenopol, carte 6,
titlul 2.

Canonul iaste din pravilă, iar nu pravila din canon; aceale ce să fac afară din canoanele pravilii, de nevoe priinite să fac și nu să aduc la pilduire sau arătare; ccla ce are volnicie a dăruii un lucru și a-l vinde, poate să-l și înstreineze, și mai vartos poate să-l dea pentru sufletul său. Cela ce poate să va, poate să și nu va; adecă fiiștecarele, la ale sale lucruri, după ce va lăsa ficiilor săi a treiaia parte sau giumătate, precum s'au zis mai sus, poate, după aceaș, ceialtă avuție să o dea cui îi va fi voia.

Hotărâre.

De vreme ce s'au dovedit că diețile sântu adevărate și cu iscălitura răpăosatului și cu slova sa întărite, și nu numai că aceasta moșie au orânduit-o fiiului său celui mai mare pentru vecinica pomenire a sufletului său, ce încă și baștina aceștii moșii au fost a maicii lui Vasăle, cu care au încăput răpăosatul de au mai cumpărat și alte părți; și mai vartos că sfânta pravilă poroncește să fie dator tatăl a păzi fiilor săi numai a treiaia parte din averea lui, iar cu doao părți îl volnicește să facă ce-i va fi voia, socotit-am și noi că această rânduială și așazare părințească ce iaste întărită și de blăstăm asupra fiilor sai să rămăie statătoare și bine întemeiată, după cum însuși răpăosatul Vornic, ca un tată fiilor săi și stăpân averii sale, ce-au socotit cu dreptul au rânduit și au așăzat. Iară cea desăvârșită hotărâre rămăne la stăpâneasca socoteala Mării Tale.

Leat 7262, Dechemvrie 24 dni.

(s) Iacov Mitropolit Moldaviei.

(s) Cost. Car., biv Vel Postelnic.

(s) Mihai Racoviță, Vel Vornic.

(s) Costandin Razul, Hatman.

(s) Costandin Balș Vel Vornic.

(Bibl. Ac. Rom. 113/XIII.)

14.

1765, Octombrie.

Copie după înparțială fiilor și fiicelor lui Iordache Ruset Vornicul.

Copie după împărțala ce au avut frații Rusătești.

Invoială de împărțala, ce am făcut de moșiile ce ni-au rămas de la răpousatul Vornic Iordache Ruset Vornic, care au fost neîn-părțite, afară de cele numite la diiată, care și acele s'au scris la partea fieștecăruia frate, precum arată. 1765, Octomvrie.

Partea ce i-au venit la această împărțială dumisale răpousatului Costandin Ruset Vornic :

No.

- 1 Sat întreg Lencăuții, la Sărata.
- 1 Sat întreg Telineștii, la Orhei.
- 1 Sat î treg Copul la Vaslui.
- 1 Sat întreg Micleștii, la Putna.
- 1 Sat întreg Torceștii, tij la Putna.
- 1 Sat întreg Budeștii, tij la Putna.
- 1 Sat întreg Mihăileștii, tij la Putna.
- 1 Sat întreg Părlitii la Ținutul Eșului.

8 Sate facu.

Moșiile ce sânt date la diiată tot dumisale Vornicului :

- 1 Sat întreg Drăgșanii la Hărlău.
- 1 Sat întreg Storeștii, tij la Hărlău.
- 1 Sat întreg Novaci , tij la Hărlău.
- 1 Sat întreg Șăndrenii, tij la Hărlău.
- 1 Sat întreg Bereștii, la Putna

Aceste moșii de mai sus arătate sânt date toate în partea dumisale Vornicului Costandin.

Partea ce s'au vinit la această împărțială dum[nealui] răposatului Ioniță Roset Banul.

- 1 Sat Gârleștii, la Tecuciu.

- 1 Sat Văscăuții, la Orheiu.
 — Sat Dobroteștii și a treia parte din Goideștii, pe Săracine, la Putna, drept un sat.
 1/2 Poiana, Nicoreștii, drept un sat la Tecuciu.
 1 Sat Nəmțanii, la Soroca.
 — Părțile din Chișărăi, pe Jăjăia, în Ținutul Eșului, și doi bătrâni din Borăști, de pe Vilna, ot Vaslui, drept un sat.
 873 Pământuri din Ciocărești, pe Răbrice ot Vaslui, și 42 și 20 pași la Zahaicani, ot Tecuciu.

6 Sate și o bucată fac.

Moșiile ce sânt date la diiată tot dumis[ale] Banului Ioniță :

- 1 Sat Șcheia pe Siretiu la Roman.
 1 Sat Piticenii, tij la Roman.
 1 Sat Parauleștii, tij la Roman.
 1 Sat Hulubeștii, la Tecuciu.
 Aceste de mai sus arătate moșii sânt toate date în partea dumisale Banului Ioniță.
 . Partea ce s'au venit la această împărțală dumisale răpăusatului Andrieș Roset Logofăt :
- 1 Sat la Lora, la Orheiu.
 1 Sat Budeștii, tij la Orheiu.
 1 2 Sat Vascanii și pol sat Policenii, la Lăpușna, drept un sat.
 1 2 Sat Dorneștii, la Dorohoiu, și partea Lupului, feciorul Sohii, pe Cogălnicel, la Lăpușna, și a patra parte din sat din Narafghei, la Covurlui, drept un sat.
 233 Pământuri la Hocești, 220 pământuri la Măcrești și 30 pământuri la Cotărești, ce sânt la Vaslui, drept un sat.
 Locul targului Tecuciului, cu moșie de la Tălăbăscul, cu vad de moară, drept un sat.
 280 Pământuri din gura Telejăanii, ce să chiamă locul Booei, ot Vaslui.

6 Sate fac.

Moșiile ce sânt date la diiată tot dumisale Log[ofătului] Andrei :

- 1 Sat Roznovul, la Niamțu.
 1 Sat Habășăștii la Roman, cu moșăile ce sânt cumpărături de la Stăre, adică Bogdăneștii,

1 Sat Mirceștii, la Suceava, pe Siretiu.

1 Sat Zagojii, la Soroca.

Acestia de mai sus arătate moșii sânt toate date în partea dumisale Logofătului Andrieș :

Partea dumisale Ștefăniță Ruset Vel Logofăt ce s'au venit la această împărțală :

1 Sat Păhneștii, la Fălciu.

1 Sat Soleștii, la Vaslui.

1 Sat Făureștii, la Ținutul Eșului.

1/2 Sat din Boldești și 47 pământuri din Moicești lângă Solești și 14 pământuri din Șerbotești, la Vaslui, drept un sat.

192 Pământuri din Dăniliești, ce să chiamă acum Hănsarii, și parte din Bubușani, cu parte lui Fenii din Străhice, la Hănsari, și parte din Isărhana, drept un sat la Fălciu.

2 Părți din giumătate de bătrân la Crețina și părțile Urătei din Roșiori și 14 pământuri din Crăsnășani cu parte din munte și din Bereșani, la Fălciu, drept un sat.

2 Hliză de loc din Mărtureni și din Dobroslăvești, din vale Tărăcenilor, și doi bătrâni din Comănești, la Vaslui.

6 Sate și o bucată fac.

Moșiile ce sânt date la diată tot în parte dumisale Logofătului :

1 Sat Bribeștii (*sic*), la Vaslui, cu moșiile ce sânt cumpărate înprejur de la Darie Sulgerul, cu Popeștii, cu parte din Ciortești, din Coropceni și cu săliștile din fundul Crasnii, ce sânt de Fălciu și de Vaslui.

1 Sat Tohatinul, la Orhei.

1 Sat Trifăuții, cu locul târgului, la Soroca.

1 Sat Todireștii, la Vaslui, s'au dat dumisale, din mijloc, pentru Popeștii ce au eșit rău, după dovezi ce au arătat dum[nea]lui Vel Logofătul.

Aceste de mai sus arătate moșii sânt toate date în partea dumisale Vel Logofătului.

Moșiile ce s'au dat la patru surori la această împărțală, precum ne poruncește răpousatul Vornic Iordachi în diiata sa, să mai dè di soră câte o moșie la o împărțală ca aceasta, afară de cele date în diiată :

Parte dumisale Logofetesii Catrinii :

1 Sat întreg la Orheiu, anume Rădenii, care i s'au dat acum, afară din cele date la diiată, anume Mălăeștii ot Fălciuu, cu moșiile de pin prejur, adică Hăineștii, și din Bogdăneștii, și Mălcăuții, la Orheiu.

Parte dumisale Jăcnicesii Nastasicăi :

1 Sat Dămăcușanii, Samoileștii pe Răbrice, la Vasluiu, în care sânt 386 pământuri, care i s'au dat acum, afară din cele date la diiată, anume: Țabucanii, la Neamțu, Zugravii, la Hărlău, Săvenii, la Dorohoiu.

Partea dumisale Vitoriei :

1 Sat Țopărlanii, la Fălciuu, care i s'au dat acum, afară din cele date la diiată, anume :

Mileanca la Dorohoiu.

Posadnicii, cu Șasia, de peste Prut, la Ținutul Eșului.

Partea dumisale Bănesii Ruxandii :

1 Sat Bălușăanii, la Fălciuu, care i s'au dat acum, afară din cele date la diiată, anume:

Hultureștii, la Vasluiu.

Șchiia, tij la Vasluiu.

Zlatăreștii, tij la Vasluiu.

Și, afară din aceste moșii ce s'au împărțit acum, mai sânt și alte moșăi tot de la dum[nea]lui răpousatul Vornic Iordachi, care, fiind de multa vreme necăutate, nu s'au pus la împărțală, până când să vor lămuri, apoi iarăși și acele să să împartă numai pe frați, fiindcă surorilor li s'au dat partea lor.

Pe cea veche împărțală sânt iscăliți Anastasia monahia, i Ștefan Roset Vel Logofăt, i Ioan Pălade Vel Vistiernic, i Ianache Costandache Vel Vornic, i Ianache Mile Vel Spătar, Neculai Roset paharnic, i Vasăle Roset Hatman, i Vasile Razu Hatman, i Filip Cargiu Vistier.

(Bibl. Ac. Rom., LXXXI, 56.)

15.

1767, Februar 27.

Copie după diata Hatmanului Vasile Roset, prin care își împarte averea la copiii săi și la diferite instituții de binefacere.

Diiata Hatmanului Vasile Roset :

De vreme că știut iaste și cunoscut că în lumea aceasta sântem

mult mai puțin decât un oaspe — să tămplă a mai merge iară unde au mai fost în gazdă, iară din cei morți a sa întoarce vre unul nici odinioară până în zioa aceia când va înviê Domnul Dumnezeu pre morți, — pentru aceia dar mi s'au căzut și mie a face diiată și rânduială casăi mele păr sânt în toată cunoștiința și simțire mè; însă după rânduiala și hotărâre a toate sfintelor pravile, care hotărăște că părintele iaste datoriu pentru fiii săi a păzi a triia parte din toată averea ce va avè, iar cu cele doî părți să fie volnic a face ce va vrè. Pentru aceia dar și eu, cumpânind și păzind acè a triia parte, am rânduit-o fiilor miei după cum arată mai jos, și așa să aibă parte și soțul meu Safta, după poronca pravilii, adică :

Partea fiiului meu, lui Lăscărache, satul Fântănelile, cu casă și cu biserică de piatră, cu vaduri de moară în Bistrița și în Limpede și cu alte părți de moșie și cu alte părți di pin prejur, care sânt a mele, și satul Beșenii di pe Bistrițe, de la mal, ce-m iaste danie de la Adam, și satul Mărginenii iarăși să fie a lui Lăscărache, cu casă și cu biserică de piatră, și satul Bozenii și giurățate de satul Verceștii și părțile din Lucași și viile de la Odobești, din deal, ce le-am cumpărat de la Costache Lazu și de la alții, iarăș să fie a lui Lăscărache, și viile de la Odobeștii din vale, care îmi sânt de la maică-mea, iarăși să fie a lui Lăscărache, și viile de la Cotnariu, de la Zlodica și de la Serata, iarăși le-am dat lui Lăscărache. Și viile de la Spărieți să fie jumătate a lui Lăscărache și giurățate să fie a lui Vasile. Satul Tahicăuții, de la Orheiul, ce l-am cumpărat de la Vasile Adam, să fie iarăși a lui Lăscărache. Aceasta iaste partea care am rânduit-o fiiului meu Lăscărache.

Parte fiiului meu Ilie: satul Șărbeștii, cu casă și cu biserică gata și cu părțile din Dragomirești și din Hlăpești, și satul Măștacănul, care îmi iaste mie jumătate cumpărătură, iară giurățate îmi iaste di pe Catargiești, și părțile din Belcești și jumătate de sat de Leotești și părțile din Mirosălvești, cu părțile ce am zălog de la Ghidionescul, și părțile din Horniceni, și alte părți ce-or mai fi prin pregiurul Șerbeștilor, să fie toate a lui Ilie; iară satul Brițc nii după cum l-am dat lui Toader Stegariul, și nici să nu să atingă, cum l-am avut slugă credincioasă și de odihnă la toate trebile mele, și-i mai dăruesc și două sălași de Țăgani să-i mai dè fiii mei Lăscărache și Ilie. Satul Ionice, de la Soroca, iarăși să fie a lui Ilie, și satul Mașcăuți de la Orheiul, ce-l am zălog de la Negel

pentru cinci sute de lei, iarăși să fie a lui Ilie, căci lui Lăscărache i-am dat două moșii cu toată așezare cât îi trebuie. Viile de la Scurta toate să fie a lui Ilie, cum și toate viile de la Huși să fie a lui Ilie. Pe jumătate viile de la Sparieți să fie a lui Vasile, iar pe jumătate să fie a lui Lăscărache.

Parte fiului meu Iordache: moșie de la Piatra, care o am schimbatură cu episcopul de Roman, și o bucată de loc ce o am danie de la Mărie Sa Ioan-Vodă. Aceasta moșie să fie toată a lui și, pîste bani și altele ce i-am mai dat în câteva rânduri și acum, îi mai dăruiesc să i să mai de cinci sute lei bani gata, și un plug de boi și zăci vaci cu vițai, și o sută doăzaci de stupi și doi telegari cu o leftică din cele mai vechi, și patru selași de Țigani, țându-i-se în samă cele ce a mai fi luat. Și-i mai dau și trii po-goane și jumătate de vie de la Drăgșeni, din ograda Mitropoliei. Aceasta iaste parte fiului meu Iordache, și aceasta să-i fie. Iară, de nu s'a mulțami și de aceasta, să fie lipsit ca unue ce i să cade să fie lipsit din clironomie părintască după faptele și umbletile lui, și nu m'am îndurat și i-am făcut parte ce-am socotit. Și-i iaste în destul, de a avea minte, că are cu ce trăi, iară, de nu s'a mulțami, iarăși zic să fie de tot lipsit și să moștenească numai blăstămu care i-am dat mai înainte, iar, de să va odihni pe poronca mē și pe diiata aceasta, să fie ertat, și Dumnezeu să-i de cât a trai cu fericire, și pe urmă sfârșit bun să dobândească sufletul la împărăție lui Dumnezeu, că aceasta iaste cē mai folositoare.

Partea fiicii mele Saftii, pentru bucate am pofțit să iai bani, și i-am dat trei pungi de bani și odoară și strai: din care am avut în vremea aceia mai bune, i le-am dat ei, și i-am dat și unele de la Drăgușeni, ce sânt într'o ogradă, cu cramă bună. După aceia l-am mai dat un loc de casă în Eși, în Târgul-de-sus, care l-am luat la mezat patru sute și cinci lei, și să i să mai de și acum cinci sute lei bani; pîste Țăgani ce i-am dat și au luat, să i să mai de și acum două șalase de Țăgani și blagoslovenie de la Dumnezeu.

Parte fiicii mele Catrinii, i-am dat, când am măritat-o, opt pungi de bani, bani gata, și i am dat și strai și odoară, toate scumpi, bune și noă, că mi-au dat mana de i-am dat mai mult decât Saftii, și l-am iubit pe Vasile mai mult ca pe un ficeor, dar s'au tāmplat vas netrebnic. Eram făgăduit cinci mii de lei, și patru mii i-am dat bani gata, iară o mie lei am poprit-o pentru cheltuiala nunțai, fiindcă tot eu [am] cheltuit și cu nunta miresii și a mirelui: fiind

Domnii la nuntă o săptămână, au cuprins cheltuiala nunții cinci pungi de bani, și straele miresăi, ce i să cădè lui a i le face, le-am făcut eu, și la toate aceste nime un ban n'au prins. Și pentru acestea i-am propit aceasta o mie lei, și iaste bine și cu dreptate propită. După ce l-am luat ginere, au început cu mare vrăjmășie și vrajbă, și întâi asupra tătanc-său cu vorbe amară, și atăta de urâte, căt nici a le grai nu să cade, căt rămăsese lucrul să-mi eu fata, și doi ani amar am obicnit, făcând tot chipul de silință de s'au mai potolit. După aceasta, văzînd așa, au început asupra mè cu mănie și cu vrăjmășii, căt să ispitie și la Divan să mă tragă; pentru care cu toată dreptatea lui Dumnezeu și a oamenilor i să cade să fie lipsit de clironomie, și a tătani-său și a mea. Dar eu nu m'am lipsit, neîndurându-mă de fiica mè Catrina, și cele ce i-am dat să fie bine date, iar mai mult să n'aibă gură să cei; iar, de s'o ispitii, blăstămat să fie de Domnul Dumnezeu, și el și toți care-i vor da ascultare. I-am mai dat și moșia Corlăteștii, de la Ținutul Tutovii, di pe Horăiata, cu heleșteu și temelii și biserică de piatra; i-am mai dat și șase pogoane vie lucrătoare la Nicorești; și aceste să-i fie de bine, iară mai n.ult nu. Și, de sa va mulțami, să le facă Dumnezeu gardu, iară, după lăcomie lui, de nu să va mulț[ăm]i, să fie osănda, și ascultare să nu aiba.

Parte fiicii mele Ilincăi, au luat odoară și bucate și strai după orânduială, și mai mult decât altele, și încă i-am dat pe de-asupra bani și odoară, și i-am făcut și o păreche de casă aice, în Iași, cu care am cheltuit mai mult de o mie de lei. Afară din toată toc-mala ce am avut, să aibă a lua și din Țiganiu socru-mieu, lui Balș, pe jumătate, iară pe giuătate să fie a fiicei mele Anițai, osabit de un Ioan pitariul, care îmi iaste danie de la Mărie Sa Grigorie Vodă Ghica, și un Toma băet, bucătar, frate lui Gheorghie. Aceștie să fie a fiiului meu Vasile din partea socrului meu, osabit de a patra parte ce i să va veni din Țăganii miei, precum oi arăta mai gios, iară ceialaltă parte pe giuătate din Țiganiu socru-mieu să fie a Anițai. Iar pentru satul Caiata de la Țara Muntenească, ce-mi sânt de la socru-mieu Balș, am fost-o dat Ilincăi și ginerelui meu Iancul, și au pohtit mai mult, să-i dau satul Bălțații, cu crășma, decât satul Caiata: măcar că Bălțații era dați fiiului meu lui Lăscărache, dar i-am luat de la Lăscărache și i-am dat Iancului, și Lăscărache în locul Bălțaților să stăpânească Căiata. Iar, de a priimi

lancul să iai Caiata, să dè Balțații, iară Lăscarache și lancul să stăpâneasca Caiata.

Parte fiicii mele Anițai, să i să dè după izvodul ce am dat la dumneei cuskra Marie Jicniceroae și la părintele Mitropolitul, și doâ mii de lei bani gata, și deosebit o samă de bani pentru a i se împlini o samă de bucate ce n'am. Și, de n'oi trăi eu pără oi mărita-o, pentru trii randuri de strai ce să cade să-i fac și pentru lipsa a o samă din pojijie din casă, să i să mai dei o mie cinci sute lei, și giurăătate de lanțuh de aur ce au ramas de la Ilinca, și toată partea mea cătă iaste în satul Păstrăvenii: fiind ia fata cè mai mică, i să cade să moșteniască ia și casa mè, și morile, și toată moșie cătă iaste parte mè, și cu parte din pod ce i să va veni. Aceasta iaste parte iicii mele Aniții.

Parte fiiului meu Vasile: casale de la Jijie, cu biserică de piatră și cu mori și cu toată parte ce am schimbătură de la Bărboiu, și cu toată parte ce am cumpărat de la Arghiroae drept o mie lei, și să aibă a trăi cu mumă-sa. Însă a vinde sau a dărui din parte copilului să nu fie volnică, numai până a trai Safta să stăpâniească toate,— atât Țigani, căt și moșie și bani și bucate și tot ce iaste parte copilului, după rânduiala ce am împărțit, adică toți Țăganii și banii gata; și datorii să să facă patru părți, și întâi să să scoată grijile mele păr la anul și cele ce-am randuit oamenilor casii. Și cele ce-or rămânè, făcându-se în patru părți, o parte sa ia Safta, o parte să ia Lăscărache, o parte să ei Ilie, o parte să ia Vasile, fiiul meu cel mai mic. Și așa să să urmezi și pentru Țăgani: cei din Jăjie să rămae la Jăjăe și cei de la Fântănele să rămăe la Fântănele și cei de la Mărgineni să-i ei Ilie, să-i mute la Șărbești. Și, de ar fi trecând undeva salași mai multe, cu bună învoială ca frații să să învoiască unul altul, Țăgan pentru Țăgan; dar să nu dè bani. Iar pentru casăle din Iași, de mi-a ajuta Dumnezeu să le gătesc, sau păr unde le-oi găti, să aibă a le stăpâni Safta și cu fiiul meu Vasile și cu Lăscărache și cu Ilie, și să trăiască cu omenie, dând mumii lor toată ascultare și cinste. Iar, de s'a tãmpla să moară copilul, fiiul meu Vasile, să le stăpânească Safta, împreună cu Lăscărache și cu Ilie, iară după sevărșire și a Saftii să rămăi a lui Lăscărache și Ilie, iar mai multă supărare nime nimăruui să nu facă. Iar pentru livada de la Copou să aibă a o stăpâni Safta și Vasile și Lăscărache și Ilie. Din vii am rânduit și fiiului meu Vasile șase pogoane și jumătate, ce am cumpărat de la Vasile

Potlog în deal la Odobești, și viile de la Cruce, ce le-am cumpărat de la Ilie Zalucilă și de la dușnealui Logofățul Iordache, și pe jumătate din viile ce am la Spărieți: jumătate să fie a lui Lăscărache și jumătate a Saftii și a lui Vasile, cum și viile de la Cețăue, ce le am de la socrul meu Balș, iarăși să fie a lui Vasile și a Saftii; iară viile de la Pășun să fie a călugăriților de la Prapadoamna Paraschiva.

Rânduit-am și pentru parte sufletului meu, cele ce am socotit să să dea la spitalul și la Sfeti Spiridon, și le-am dat, și să fi date: satul Cusros (*sic*), împreună și cu alte patru sate ce sânt alături, cu heleșteu gata, cu mori gata, — după moarte me îndată să rămăe supt stăpânire mănăstirii. Rânduit-am și o samă de Țăgani care s'or arăta, anume ceata căldărarilor cu Vasile judele și cu tot neamul lor, și un Buză Țigan cu toată oarda lui: măcar că pe acel Buză Țaganul, cu pricina cuscriilor, l-au tot stăpânit Hatmanul Razu, dar să fie a Sfântului Spiridon; ceata coroerilor, cu jude cu tot, să fie iarăși a spitalului și a Sfântului Spiridon; ceata lui Coman judele și cu toata oarda lui iarăși să fie a spitalului și a Sfântului Spiridon. În Țăgani căldărari iaste și un Țăgan căldărar, un Țăgan anume Snașovanu, care l-am luat cu judecată, după cum îl arată în carte de judecată: iarăși să fie a Sfântului Spiridon, cu toți feciorii lui. Și scrisori, ispisoaice, câte sânt pe Țigani, ce am rânduit la Sfeti Spiridon, să să dè toate la părintele Vladica și la vechilii mănăstirii, ca să nu să răsaie vre-o scrisoare. Viile de la Copou, care am rânduit tot la Sfeti Spiridon, să fie a lui Sfeti Spiridon, cu toată livada câtă iaste în îngrăditura viei. Mai rânduit-am la Sfeti Spiridon o crășma ce o am în Târgul Făinii, ce o am cumpărat-o de la Banul Negel în opt sute de lei, cu dughiana și cu furnu, după cum arata zapesul. Mai rânduit-am la Sfeti Spiridon o crășmă în Surlărie, care am facut-o eu, și cu tot locul ce are pentru dughiana, să fie a lui Sfeti Spiridon.

Rânduit-am din crășme și pentru fiii mei:

Lui Lăscărache îi dau crășma de la Ferat, pe Podul Vechiu, cu toate dughenile câte sânt a crășmei.

Fiiului lui Ilie îi rănduesc crășma de la Slănină, în Târgul-de-sus, și cu toate dughenile ce arată în zapesul ce am luat de la Slănină, bez un loc ce am luat de la Slănină în patru sute cincii lei, care l-am dat ginerelui meu Ștefan, să fie dat.

Rănduesc și fiiului meu Vasile crășma ce o am luat de la Bu-

zilă, și cu toate dughenile ce scrii în zăpis de la Buzilă, care sânt în Târgul-de-sus.

Rânduesc și soțului meu Saftii crășma cè noă ce o am făcut eu în Cizmărie, pără la sevărșire ei să o stăpăniască, iară după sevărșire soțului meu Saftii să rămăe și crășma aceasta iară la Sfeti Spiridon și la spital, pentru chivernisala și hrana bolnavilor și a streinilor.

Iară pentru moșiile ce am la Țănutul Lăpușnii, în olatu Tătarilor, fiindcă o moșie Todirenii îmi iaste de la socrul meu Balș, de pe Ursechioae, să fie tot a Saftii, iar după moartea Saftii să rămăe a copilelor ce sânt facute cu Safta, iară moșie Scroafa și Ursoae, ce sânt alătore cu Todirenii, care îmi sânt de pe moșul meu, tatăl mumii mele, să le stăpănească Lăscărache și Ilie, iară pentru moșăe Robae, cu toate părțile ei, și cu pod în Prut, care mi-i cumpărătură de la unchiul meu Toderășco Jora și lui i-au fost rămase de la moșul Jora, și aceasta moșie o dau cu totul să fie a Sfântului Spiridon și a spitalului lui pentru bolnavi și streini, pentru chiverniseala mănăcii. Parte de moșie ce am la Ruptura și la Măstacăn și pe Iapa să fie a fiului meu Lăscărache, iar parte de moșie ce am la Sibii și la Vămniei (?) Domniei, să fie a fiului meu Ilie. Iarăși mai arăt pentru casăle de la Jăjăe, cu beserică și mori și toată moșie care am dat fiului meu Vasile, iară, de s'a tãmpla să moară fiul meu Vasile, atunce să rămăe casăle din Jăjăe, cu toată moșăe și cu beserică și mori, a fiului meu Ilie, ca să aibă și el doă moșii cu casă și așezare, după cum am dat și lui Lăscărache, dar pără a trăi Safta să le stăpăniască Safta până la sevărșenie, și să trăiască și Ilie cu mamă-sa, cu bună învoială, până la sevărșenie. Iar pentru vii și Țăgani și bucate și bani ce um dat fiului meu Vasile, când s'a tãmpla tãmplare ca aceia să moară, atunce acele toate să să facă în trii părți, și o parte să o ia Safta, mamă-sa, ca să-i fie pentru grijăle ei, iară doă părți să le ia Lăscărache și Ilie; iar alții să n'aibă treabă.

Păr a[i]ce am arătat părțile a fieștecăruia, după cum m'au luminat Dumnezău, și așe să să urmeze la toate. Iar pentru toată păine ce am, vechi și noă, la Fântăneli, la Mărgineni, la Șerbești, la Jajăe, și pe aiurea, din toată păine pe jumătate să se de la săraci, iară jumătate să fie pentru grijăle mele și pentru hrana casii. Iară pentru toate bucatile mele: boi, vaci, epi, stupi, oi, — căte a da Dumnezău să rămăe, și Țăgani și bani gata și datorii,—

toate să să facă în patru părți, și să ia o parte Safta, o parte Lăscărache și o parte Ilie, o parte fiul meu Vasile cel mai mic. Numai întâi și întâi să să scoată cele ce rănduesc să să de pomână la seraci și la oamenii casii pentru sufletul meu, ca, de vreme ce port de grijă și înpart pentru fiii miei — ostenelile mele —, cu cât și mai întâi și mai mult mi să cade pentru ticălosul și păcătosul meu suflet, cu care Dumnezeu puterilor să facă milă și să-l măntuiască. Și rănduesc doâzeci vaci cu viței să se dea la seraci și doâzeci și patru rânduri de strai să să facă și să să de la seraci, și nu un rând de strai să-l socotiască cu haină, ce fieștecare rând să-l socotească cu toate deplin, păr la cămeși, și așe să îplinească pe la seraci doâzeci și patru de rânduri. Un plug de boi, adică zăci boi, să să de la Dragomirna cu toate hinteile și doâ sute și cincizeci de lei bani; tij zăci boi să sa de la mănăstire Horice, patru vaci cu viței tij să să de la Horice și 2 cai; o sută doâzeci de stupi să să de la Patruzăci de mucenici. O mie de lei să să de la seraci la zioa îngropării, și o mic de lei să să de la fete serace, și o mie de lei să să de la sărindare pe la mănăstiri și pe la biserici, și mai întâiu pe la bisericile ce sânt ctitor: cinzeci lei la Sfeti Theodor, să facă cinci sărindare, cinzeci de lei la Curălariu, doâzeci de lei la 40 de mucenici, doâzeci de lei la Vulpe, doâzeci de lei la Lunca Bărnovii, la biserica care am făcut-o eu; treizăci la Prapadoamna Parascheva; la Doljăști-sus de (*sic*) cinzeci lei; la Sfeti Nicolae de la Ocnă să să de cinzeci lei, și la celelalte biserici pe la care sânt ctitor: la Fântănele, la Obrejăști, la Țușcani, la Mărgineni, la Șerbești, la Jăjae, — pe la fieștecare câte îți socoti să dați. Și să dați și cinzeci de lei și la sehăstrie cè de piatră de la Putna. Și toate grijile anului să le împliniți, după cum scriu și după porunca pravilii. Și pentru rănduiele bisericii de la Mărgineni, după cum scriu în diiata tătâne-mieu, așa să să urmezi, căci acolo sânt îngropați părinții. În toată vremea milostenie și frica lui Dumnezeu să nu va lipsască, că aceasta iaste înțelepciune și viață. Și să mai dați la Prapadoamna Paraschiva șasi vaci cu viței și șasăzăci de stupi. Și aceste ce rănduesc, să să de dintr'al meu, — rănduesc —, și să să de. Iar cine s'ar ispiti să smintiască cè mai mică din cât rănduesc, unul ca acela să fie blăstămat de Dumnezeu și de mine păcătosul, și pricopsală să nu aibă.

Această orânduială și diiată ce am făcut fiilor miei și după cum

le-am orânduit, așa sa urmezi toți și, urmând așa, să fie blagosloviți de Dumnezeu și de mine. Iară carele s'ar ispiti a strica sau sminti din diiata și rânduiala mē, unul ca acela să fie de Dumnezeu blăstamat și osândit și de la judecată rușinat și neascultat.

Milostive Doamne și cinstiți părinți și cinstiți boeri, așe mă rog lui Dumnezeu și tuturor iubitorilor de Dumnezeu, această diiată a mea să să păziască și să să întăriască, că n'am păzit numai a trie parte, parte fiilor mei, după pravilă, ce mai mult le-am dat și din cele doă părți ce mi s'au căzut a le popri. Parte mē de-am poprit, și de am dat cuiva mai mult, sa fie bine dată, nici mai mult să nu să întindă. Iară moștenitoriu și clironom, în urma mē las să urmezi după cum am arătat mai sus, să traiască cu pace și cu învoială, nedand niciunul niciun feliu de pricină sau de gălciavă, după învățatura mē. Iar care și care nu va avē minte să urmezi după învățatura mē cu parte ce i s'a veni, să lipsască din casă. Iară diiata aceasta la nimic să nu să strămute, și osândit fiu a fi acela care n'a asculta învățatura și porunca tătâne-său. Și iarăși îți zic, Lăscărache și Ilie: cu Safta, muma voastră, să trăiți cu învoială, ca cu un părinte, și ție, Safto, îți poruncesc să-i iubești ca pre fiii tăi întru toată dreptate, și niciodată să nu fii volnică a te mărita, măcar că sânt încredințat că niciodată în capul tău minte sau părere ca aceia n'a veni; iară, de s'a tãmpla o nebunie ca aceia să-ți vie, să aibi a pierde toată parte ce ți s'au vinit de la mine, după poronca sfintii pravili, ce zice că femeia ce n'a cinsti parte bărbatului, cē d'intai cununie, și de să va mărita de al doile, să-și piază toată partea ei ce i să vine de la bărbatul ei. Să mai dați la Prapadoamna Parascheva șasăzăci merță grau pe an, însă 30 merță să dați de grău ce s'a lua de pe moșiile din olatu Tatarilor, Scroafa și Ursoae, și 30 merță sa dați din grăul de la Jajăe; însă 30 merță să le dați la Sfeti Gheorghie și 30 merța să le dați la Sfeti Dimitrie. Din straele mele, numai contășul cel cu spinari și cel cu gușa să-l luați voi, iara celelante strae, — toate din cele mai bine —, să dați la feciorii de boeri săraci; iară celelalte strae, cate am toate, să le dați la slugile mele, care mă slujasc, la fieștecare dupa cum m'au slujit, și să le mai dați și bani, după izvodul ce am lasat iscalit de mini. Și aceste ce vă poruncesc să le dați, să dați, că eu, cât am pohtit la cele bune, mi-au agiutat Dumnezeu și li-am făcut, și voi, de veți avē nădejde la Dumnezeu, v'a ajuta de'ți face, și va înmulți. Și

pentru credință am iscălit. Și, după cum scriu toate, așe să să urmezi, și să fie neclătit.

Let 7275 (1767), Fev[ruarie] 27.

Acest suret de diată este scos asemine de pe suretul dieții Hat[manului] Vasile Roset, și iaste încredințat cu iscălitura dumisale Logof[ătului] Iorgachi acel suret de pe care s'au scos acesta.

1779, Ghen[arie] 6.

(Bibl. Ac. Rom., XVI, 149.)

Notă. Vasile Roset Hatmanul, cel ce face această diată, este fiul lui Iordachi Roset Vornicul și nepot lui Lascarachi. Din cei cinci fii ai lui Constantin Cuparul (Lascarache, Scarlatache, Manolache, Iordache și Manolache) numai trei s'au stabilit în Moldova și au lăsat descendență. Aceștia sînt Lascarache, Manolache și Iordache. Vasile Roset, cunoscut supt numele de Hatmanul, a ocupat timp de patruzeci și cinci ani o mulțime de demnități. A fost Vel Medelnicer, Vel Păharnic, Vel Vistier, Vel Spătar, Vel Vornic și Vel Hatman. În 1765-6 a fost Epitrop al Spitalului Sf. Spiridon. La 1772 era primul boier al Divanului, tot în calitate de Vel Hatman (Ac. Rom., II, 277). La adînci bătrînețe se călugărise supt numele de Varlaam la schitul Doljești (Arh. Stat., M-rea Agathon, II bis, 89). Trăia încă la 1775, Aprilie (Ac. Rom., ms. 90, fol. 124, *idem*, ms. 91, fol. 83). La 1776 era mort (Ac. Rom., XV, 138). A fost îngropat la Doljești (M-rea Agathon, *l. c.*).

Pentru o mai bună înțelegere a neamului rosetesc dau în p. 98 o schiță genealogică pentru sec. XVII și începutul sec. XVIII, locul nepermițînd mai mult.

15.

1776, Iunie 25.

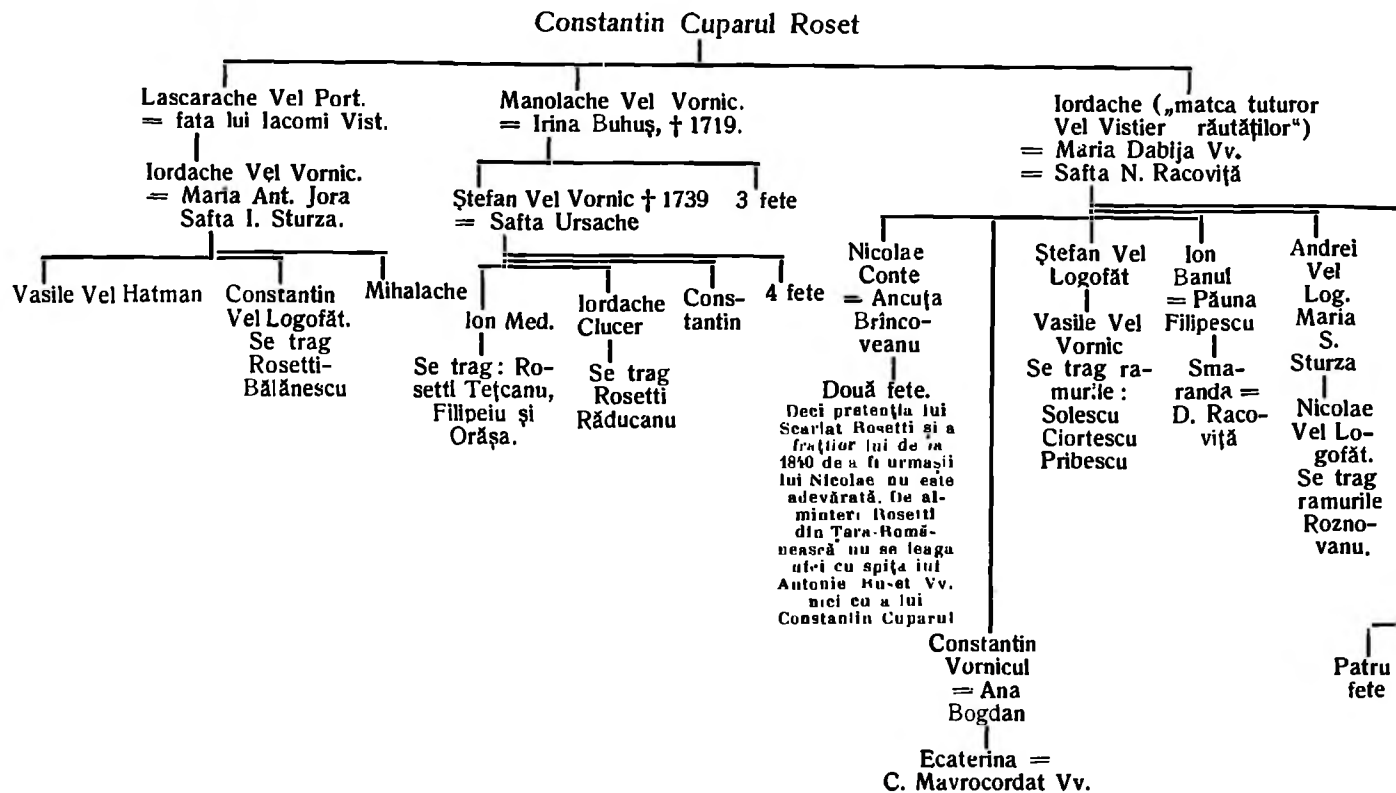
Testamentul (în grecește) al Doamnei Ecaterina, soția răposatului Domn Constantin Mavrocordat Voevod prin care își împarte averea la fiii săi :

Lasă fiului său beizadea Iancu moșiile Bereștii, Dofteștii, Mihăleștii, Budeștii și Micleștii din județul Putna, cum și zece pogoane vie la Cotnari ;

Fiului său beizadea Alexandru moșiile Legeauții și Miresuca la Soroca, Dalianeștii la Orheiu, cum și zece pogoane vie la Cotnari ;

Fiului său beizadea Dumitrașcu, pe lîngă ce-i dăduse prin scrisoarea de la 1776, Martie 11, îi mai dă două moșii Părlitii (jud. Iași) și Gropi, (jud. Vaslui) și cinci pogoane vie.

Cele ce s'ar mai cuveni la împărțeață cu rudele sale Rosetti să le moștenească iar fiii săi.

Fetelor și nepoților de fete nu li lasă nimic, fiindcă au fost înzestrate.

2.500 galbeni ce-i datorește surorii sale Domniței Mărioara și 1.000 lei căminarului Predilescu, să-i plătească fiii săi.

(Isc., pec) Țăcaterina Doamna. Marturi: Alexandru Mavrocordat, Vasile Razul Vel Logofăt, D. Sturza Vel Vor., Iordache Balș Vist., Lupul Costachi Vel Vor., Dimitru Ianculeu, Nicolae Ventura Post., Iordache Ghica Hatman, C. Paladie Vel Spăt., N. Roset Vel. Vist., Depastas Spăt., Iordache Cantacuzino biv Vel Spăt., Grigorie Balș biv Vel Ban, Man. Bogdan biv Vel Spăt., Vasile Crupenschi Sulger, Gheorghe . . ., M. Rosetos, . . . Căminar, Dimitrie Schilezi, Ilie Catargiu Vel Stol., Σεργάνος . . ., Zosăn 3^u Log. (Doc. particulare.)

16.

1786, Novembre 13.

Porunca lui Alexandru Ioan Mavrocordat, Domnul Moldovei, prin care numește pe Ienachi Roset și Răducanu Roset ca ispravnici ai ținutului Roman.

Noi Alexandru Ioan Mavrocordat V[oe]voda, bojiuu milostiiu gospodar zemli moldavscoi.

Credincioși boerii Domniei Meli, dum[neata] Vasile Roset biv Vel Comis i dum[neata] Costandin Gheuca biv Vel Stolnic, sănătate. Socotindu-să de cătră Domnie Mè de la zi întâi a lui Dechemvrie, s'au rânduit ispravnici la acel Ținut al Romanului pe dum[nealui] Enache Roset biv Vel Căminar i pe dum[nealui] Răducan Roset biv Vel Căminar. Deci, viind acolo la Roman, să le dați toate cărțile de poronci ce s'au trimis cătră dum[nea]v[oastră], arătându-le pre largu, și cari din poronci au luat săvârșire lor și care n'au luat, ca pentru poroncile ce nu vor fi luat săvârșire să să siliască a le săvârși după poroncă, și, după ce-i veți pliroforisi și pentru toată stare Ținutului și pentru altă orice ar fi trebuință, veți lăsa asupra dum[nea]lor purtare de grije trebilor Ținutului. Și dum[nea]v[oastră] îndată să vă sculați și să mergeți la Ținuturile unde v'ați orânduit ispravnici.

1786, Noemvrie 13.

Din cifertul lui Noemvrie și din alte slujbi să le împliniți toate și să istoviți la Visterie, trimițind și tabla cifertului lui Noemvrie, împreună cu sama și cu tot istovu, și apoi veți merge la ținutu

unde sinteți orânduți. Căci s'au dat poroncă și ispravnicilor ca să vă dè tot agiutorul ce veți avè trebuință la împlinire rămășițurilor ce veți fi având din slujbile Vistieriei.

(Doc. Sc. Rosetti.)

17.

1787, f. d.

Diata lui Constantin Roset Logofăt.

Privigheți și vă rugați (zice Domnul) că nu știți zioa, nici ciasul cînd va sosi. Acest cias neștiut, aciastă sosire fără veste, ce Domnul nostru Isus Hristos ne arată că, cunoscându-l cu adevărat, au deșteptat cunoștința mē, am simțit în sine-mi un cuget, care nu era în ceialaltă vreme a vieții mele, un cuget care-mi aduce aminte și-mi zici ce mai așteptu încă: iată vremea bătrăneților, iată ciasul al unsprezăcile au sosit, și vreme se scurtiază și nu mai rămăni loc de prelungire. Pentru cari milostivul Dumnezeu mi-au luminat simțirile minții mele și mi-au dat deșteptari cugetului, ca mai înainte de săvârșenie vieții mele din lume aceasta de nimică și mincinoasă să-mi așz la cale cē bună pe fii mei ca să nu rămăe între dănșii mai pe urmă sfezi, gălcevi și neînvoeli, carile este cel mai de scandal și nesuferit lucrul, atât la cele sufletești, cât și la celi politicești, cînd rămăne o neînvoială între frați, pentru că de acolo, naște zavistie, ne iubire și toate cele împotriva, carile este rădăcina de unde răsari împotriva faptii cei buni și gonești darul buneii viețuiri. Deci dar, voindu eu ca aceste toate să lipsască și să să goniască cu totul dintre fii mei, milostivul Dumnezeu mi-au luminat minte și cugetul și mi-au dat deșteptari curată înțelegeri mele, și am făcut aceasta diiată, împărțind ca un părinte tuturor fiilor mei părți din celi ce am avut, precum am socotit a fi cu dreptate, nefăcându niciunuia strămbătate, ce anumi în scris prin această diiată arată partea fieștecăruia cătu esti, ca să lipsască toate pricinile dentre dănșii, spre a lor odihnă și liniștire.

Le[a]țu 1786.

Parte fiicii mele, răposatii Marii, din cele ce i-am datu, le[a]țu 1786.

- 2 Cămăși cu sirmă prisni.
- 2 Cămeși.
- 4 Cămeși cu firu.
- 3 Cămeși cu mătasi.

- 1 Prostiri cu rățăle cu firu.
- 1 Prostiri aliasi.
- 1 Prostiri cu rățăli cusută cu ați.
- 1 Prostiri cusută de odghial.
- 2 Fețe de perne mari.
- 4 Fețe de perne mici.
- 6 Fețe de perne mici de purtat.
- 2 Menișterguri cu fir de mână.
- 4 Șărveti cu fir de rățăle.
- 4 Năfrămi cu fir de pus pe denainti.
- 2 Năfrămi alesi cu fir de pus pe denainte cu una de burangic.
- 2 Năfrămi albe cu sirmă de ținut de mîini.
- 6 Șărveti cu fir vechi.
- 12 Șărveti alesi.
- 2 Părechi cămăși bărbățești cusute cu albu.
- 3 Mese în trii iți.
- 1 Prostire de odghial.
- 2 Prostiri de mindiriu.
- 5 Minișterguri, însă 2 de îmbrobodit și 3 de obraz.
- 2 Minișterguri de mîini.
- 12 Șărviti de purtat.
- 1 Basma cu sirmă prisni.
- 3 Basmale saia fir.
- 1 Pologu.
- 2 Feți perni de urșinic.
- 4 Covoară.
- 2 Scoarți.
- 2 Rochii de lastră.
- 1 O rochii în naturali.
- 1 Beniș aclaz în șătrânci, blănită cu cacum.
- 1 Giubè tij de aclaz, blănită tij cu cacum.
- 1 Tămbariu de știufă blănită cu cacum.
- 1 Giubè . . . blănită cu spinări de zder peste tot.
- 1 Bilacoasă în șătrânci cu firu, 120 lei.
- 1 Lastră în șătrânci i s'au dat pentru raftu.
- 1 Șă cusută cu firu cu cal de miri.
- 1 Floare cu diiamanturi.
- 6 Șiraguri mărgăritariu mari.
- 1 Părechi cercei cu diiamanturi.

- 1 Părechi cercei cu rubinuri și diiamanturi sus.
  - 1 Leftu mic cu rubinuri și diiamanturi.
  - 1 Leftu tij făcut pajoră.
  - 3 Ineli cu diiamanturi.
  - 2 Ineli cu zmaraldu.
  - 1 Inel cu zafiru galbănu.
  - 1 Inel peceti.
  - 2 Părechi paftali argintu.
  - 2 Gherdani mărgaritariu.
  - 6 Boboci mărgaritariu.
  - 230 Ughi ungurești salbă.
  - 25 Ughi vinetici, tij salbă.
  - 1 Părechi brățari de aur cu smalți.
  - 5 Linguri de argint.
  - 1 Parechi cuțiti tij de argint.
  - 28 Sponci de argint.
  - 1 Carătă, 100 ughi ungurești.
  - 1 Părechi hamuri de 6 cai.
  - 12 Cai telegari.
  - 20 Epi cu trenii (?) 20.
  - 1 Armăsariu.
  - 190 Oi mari cu mei.
  - 10 Capri mari cu ezi.
  - 120 Oi mari stărpi cu meoari.
  - 20 Berbeci areți.
  - 190 Stupi.
  - 1 Moșie Drojdieștii la Ținutul Sorocii ¹.
  - 1 Moșie Cucăneștii la Ținutul Botoșanilor.
  - 4 Sălași de Țigani, ce are să le ia de acum, însă.
- Costandin [Roset] Vel Logofăt.

Parte fiului meu Iordache, de cele ce i-am datu, le[a]tu 1786.

1 Moșie la Orhei, anumi Mihălașa.

1 Moșie Săsanii, tij.

1 Moșie la Hotin, după cum să arată numele în scrisorile vechi.

---

¹ Moșia Drojdieștii o avea și C. Roset zestre de la socrul său Iordache Cantacuzino-Paşcanu, și el la rîndul său o dă iarăși zestre fiicei sale Maria pe care o măritase după Ion Cantacuzino (Deleanu) Vel Vornic (Arh. Stat. Iași, Cond. judec. pe 1726, Nr. 372 A, rap. lit. K, fol. 66).

Pol satu Ruptura, la Ținutul Neamțului, ce mi-au rămas în parte mē de la răpoosatul frate-mieu Mihălachi, și în parte dumisale răpoosatului badelui Vasilie Rusăt Hatman au rămas Măstacanu la Ținutu Bacăului, fiinducă așa ni-am învoitu cu dumniului, căci aceste moșii erau date de tatăl nostru frate-lui nostru Mihălachi.

2 Dugheni cu pivniți și cu locu lor, la uliți, ce sânt în târgul Romanului.

1 Leftu.

1 Rădvanu i s'au datu.

1 Floari cu diiamant ce i-am datu de logodnă.

Epi, boi, vaci, oi, mascuri, stupi: dintr'aceste din toate i-am datu căt i s'au venit parte sa driaptă.

Din pojijie casii i s'au dat parte sa, adică argintării și alte mărunțișuri multi, iar parte de Țigani tot n'au luat, ce vor urma pentru Țigani, după cum mai în gios voi arăta.

Costandin [Roset] Vel Logofăt.

Parte fiiului meu Ioniță de cele ce i-am dat, le[a]tu 1786.

1 Moșie Cărligii cu Mănjăștii, cu părțile din Bungești și cu părțile din Dușăști vechi și noă, ce am cumpărat, și a trie parte din Seci și cu părțile din Hărtopu.

1 Moșie Căciuleștii i Căcăcenii, Lăleștii și șapte fălci și 20 prăjini din satul Tartoreștii, după cum arată ispisocul g[lo]spod și zapisele de cumpărătură, care moșii îi sânt dati de Domnie ei soacră-mē, mama Catrina Canta[cozino] Spăt[ăreasa], când l-au botezatu.

1 Moșie Berhometile la Ținutu Cernăuțului.

1 Casă cu 2 dugheni și cu pivniți în Târgul Pietrii la Țin[utul] Niamțului;

... fălci de la satul Habile, precum arată hotarnica.

1 Părechi cercei.

Viile de la Spărieți ot Ținutul Putnei.

1 Rădvanu.

Casile cele mici de lângă poartă, ce sânt din sus, și cu odaile de gios și cu giumătate de loc, ce sânt aice în Eși, iar grajdul și kuhne le-or stăpâni frățăște cu Mihaiu, — amândoi.

Epi, boi, vaci, oi, mascuri, stupi, — dintr'aceste din toate i-am dat, căt i s'au vinit, parte sa driaptă.

Din pojijie casii i s'au dat parte sa, adică argintării și alte mărunțșuri multi, iar pentru Țigani îi vor împărți în trei părți, după cum mai gios voi arăta.

Costandin [Roset] Vel Logofăt.

Parte fiului meu Mihaiu de cele ce i-am datu, le[a]tu 1786.

1 Satul Bălăneștii cu hotarale ce să arată, Ghilăeștii, Maxineștii, Hărtopu Mic și cumpărături din Hartopu Mari și cumpărături ce am în Itrinești și Bălani, cu un loc de prisacă, ce-mi iaste datu încă de la tatăl meu ;

1 Moșie Crăești ;

1 Moșie Simioneștii, la Ținutul Romanului.

1 Loc de casă în târgul Romanului, ce l-am cumpărat de la Angheli ispravnicu, unde au fost și casi a lui Angheli, și li-am stăpănit și eu pără li-au stricat Muscalii.

6 Pogoane vii la Bălănești.

1 Rădvan.

Casile cele mai mari din Eși ce sânt din sus și cu giumătate de loc și cu odăile ce sânt din dosul casăi gios, iar grajdul și culne să le stăpăniască frătăști cu Ioniți.

1 Părechi de sârji cu rubinuri și sus cu diamanturi.

Epi, boi, vaci, oi, mascuri, stupi — dintr'aceste din toate i-am dat câte i s'au vinit parte sa driaptă.

Din pojijie casii i s'au dat parte sa, adică argintării și alte mărunțșuri mulți, iar Țigani îi vor împărți în trii părți, după cum în gios arăt.

Costandin [Roset] Vel Logofăt.

Țigani toți să-i împartă în trii părți, adică o parti Iordachi, o parte Ioniți, o parte Mihaiu, însă să nu-i împartă cu sufletul, ce cu sălașul, să facă sorți și să-i arunci, și într'a cui parti va căde sorții, pe orce salaș de Țigani, cu căți copii va avè, așa să-l ia, iar să nu-l despartă de copii și fiișticari după aciașă socotială să se priimască. Dar întâi din toți Țigani să aibă a scoati patru sălași și să-i dè nepoșilor fiicii mele Marii răposatei, fiindcă nu i-am dat ; apoi cieleanți Țigani, cați vor rămănè, să-i împartă cu sorți, iar, din trii pitari și trii bucătari ce sânt, să aibă a lua fiișticari, câte unu din pitari și câte unu din bucătari.

După săvârșirea vieții mele cele ce-mi vor mai rămănè în urma mè, neîmpărțite de mini, multi sau puțini, din toate, orce ar fi,

să aibă a le împărți drept frățești în trii părți, nefăcând cât de puțină strămbătate la vre-o parti.

Într'acestu chip am socotit și am făcutu împărțală fiilor mei, și după această diiată și împărțală să aibă a să ținē și a priimi fieștecarile din fii mei, căci eu, după cum am socotit că iaste dreptu, nefăcându strămbătate niciunuia, ci dreptu am împărțitu și am datu fiișticăruia. Iar carile din fii mei nu s'ar ținē și nu s'ar priimi de această împărțală și așazari ce li-am făcut eu ca să nu urmezi întocma, după cum esti arătat mai sus, zic, atunci urgie lui Dumnezeu să să pogoari asupra casii lui, în viața lui procop-sală să nu vadă, să fii supt tot blăstămullui Dumnezeu, și de mine neertat să fie și lipsit de blagoslovenie mē cē părințască, și să să îmbraci cu blăstămull ca co o haină, și să între ca untul-de-lemn pen toate vinile și încheieturile trupului lui. Iar cei ce să vor ținē de această a mē driaptă împărțală și așazari le las și le dau și părințasca mē blagoslovenie, și rog și pre milostivul Dumnezeu să vă miluiască cu cununa înțelepciunii și să vă înmulțască cu norociri fericiți. Și, într'această diiată de să va găsi ceva cât de puțin adaos cu altă slovă, afară de slova aceasta să nu să ție în samă, însă fără numai ce a fi cu slova mē, or adaos, or scăzut, aceste slovi să să ții în samă, iar altă slovă streină să nu să ții în samă. Pentru aceie am întărit și cu a mē iscălitură și peceti.

Le[a]t 1786.

Costandin [Roset] Vel Logofăt

(isc.) Leon Mitropolit Moldovii adeverez.

„ . . . . . Logofăt.

„ Ἰσπορόναχος Σοφρόν[τος] βεβαίω.

(isc.) Stefan . . . . . Logofăt.

„ Depasta, Vornic.

„ Nicolae Roset, Vel Logofăt.

„ Ion Cantacuzino, Stolnic.

„ Theodor Balș, Vistier (?)

„ Neculai Balș, Vel Vornic.

(Bibl. Ac. Rom.)

Nota. Constantin Roset Vel Logofat e fratele precedentului. Cariera lui e următoarea: La 1754, Maiu 11, era biv Vel Medelnicer (Arh. Stat., Varatec, XV-10), în 30 Dec. același an Vel Stolnic (Sf. Spiridon, cond. Precista Roman, p. 84), la 1764 era Ispravnicul Ținutului Neamț (Ac. Rom., I, 243). În 1768, Ianuarie 18, îl vedem Vel Spătar (Sf. Spiridon, Războieni 30), iar la August 8 e

Vel Vornic (Arh. Stat., Mănăstirea Neamț, cart. 19, p. 11). În 1775 ajunge Vel Logofăt (Sf. Spiridon, Precista Roman, p. 80), dar la 1776, Iulie, era biv Vel Logofăt (Acad. Rom., cond. 359, p. 3). La 1782 e iarăși Vel Logofăt (Arh. Stat., Mitropolia Iași, CLVII, 1), în care boierie stă până la 1786, Ianuar, când îl găsim iarăși biv Vel Logofăt (Arh. Stat. Iași, Sama Vist.). La 1786, Iulie 21, era din nou Vel Logofăt (Arh. Stat., Mănăstirea Neamț, XXIII, 28), ca și în August 19 (Acad. Rom., XIII, 187) și August 32 (Sf. Spiridon, Chilișoia, II, 27). Era mort în 1788-9. Ca Vel Logofăt iscălia numai Constantin, fără a mai pune și numele de familie Roset.

18.

1793, Iulie 19.

Jalba lui Ioan Roset Căminar către Domn contra moștenitorilor lui Ștefan Barbă pentru niște pămînturi în Hîrtop.

Prè-înnălțate Doamne,

Din moșie Hîrtopul, din Ținutul Niamțului, răposat unchiul meu Ișsaf Pășcanu monah au avut cumpărătură 44 pămînturi cu zapise de istov de la un Ștefan Barbă, parte unui unchiu aceluși vânzător, care au fost murit la Țarigrad, de când până acum sînt trecuți peste 51 ani, și de la cumpărătură s'au stăpînit de unchiul meu și de tatăl meu, cum și de mine, fără de nicio supărare până în vreme Domniei Mării Sale Alexandru Ioan Ipsilant V[oe]vod, iar, atunci, sculându-să niște rudeni a mortului a căruia au fost moșie și a vânzătorului, arătând ei că de vânzare n'ar fi știind nimic, cum nici că ar fi avut stăpînire unchiul meu și tatăl meu asupra acelor pămînturi, s'au fost scris atunci carte domnească cătră ispravnicii de Ținutul Niamțului, să cercetezi pentru stăpînire, cum s'au urmat de la cumpărătura unchiului meu până atunci. Și din pricina vremii au rămas porunca aceia fără a să pune în lucrare. Apoi în anul trecut iarăși de iznoavă am avut cu dănsii judecată la Divan, și tot asămîne s'au hotărât ca să-i facă cercetare la stare locului, și s'au și scris carte domnească cătră dum[nealui] Comisul Costandin Costachi, fiind ispravnic la Ținutul Niamțului, și cătră Pit[arul] Șarban; care rînduiți boeri după poronca mergînd la stare locului, după cercetare ce-au făcut prin carte de blăstăm, fiind față și părășii, în ce chip au dovedit au dat mărturie. După care cercetare am venit la Divan împreună cu părășii și, văzînd ei că împotriva mărturii nu pot să răspundă, au întorsu a zice ca să

să aducă pe numiții marturi față la Divan, zicând că ar fi slugile mele. Acum iarăși m'au adus cu luminată carte Înălțimii [Sale] de soroc aice, unde am adus și marturii față, ca să vadă de cătră Divan că sânt slugile mele după zisa jăluitoților, — pentru care mă rog Înălțimii Tale să fii rânduită pricina aceasta cu țidulă la Preosfinție Sa Părintele Mitropolitul și la dum[nealui] Vel Vornic Depaste, și la dum[nealui] Vel Vor[nic] Niculai Roset, i la dum[nealui] Dimitrie Saul biv Vel Vor[nic] za aprozi, și la dum[nealui] Vor[nicul] Costin Catargiu, fiindcă dum[nealui] au mai cercetat pricina aceasta, ca după dreptate să hotărască și să dè sfârșit pricinii, ca să nu mai fiu tras și supărat de cătră acești părăși.

Al Înălțimii Tale prè-plecată slugă

Ioan Roset, Camenar.

[Rezoluție:] Dum[neata] Vel Vor[nic] de aprozi să-i scoți la dum[nealor] veliții boeri, față fiind și dum[nealor] boerii cerșuți.

Donici Clucer.

1793, Iulie 19.

(Document Sc Rosetti.)

19.

1814, Septembrie 18.

Copie după decizia lui Scarlat A. Calimah, Domnul Moldovei, dată în pricina dintre moștenitorii lui Mihail Roset cu Episcopia Roman, pentru averea mamei numiților moștenitori.

Cu mila lui Dumnezău Noi Scarlat Alexandru Calimah V[oe]vod, Domn Țării Moldavii.

Fiii și clironomii răposatului monah Mina Roset, jăluitoți, nemulțumiți arătându-să cu socotința unora din veliții boeri, cuprinsă la anafora ca cătră Domniia Mea din luna trecută, Mai 1, în pricina de giudecată cu episcopia Romanu pentru avere maicii lor, am poroncit de s'au înfăoșat amândoaî părțile la Divan de față înaintea Domnii Mele și a tot Sfatul, față fiind și din parte cinstit ghegeneral consulatului Împărăției Rossiei dum[n]e[al]ui dragoman Gheorghie Levendidos, apărător pentru unul din clironomi, Vasilie Rosăt, fiind supus rosăsc. Și, după cè mai cu amăruntu pătrunzătoare cercetare ce am făcut însumi Domniia Mea pricinii aceștiia, în sfârșit s'au dovedit că, după hotărârile pravililor împărătești, răposata Martha monahi[a] Roset, mama jăluitoților, n'au putut face pre fii sei streini de driapta și legiuita lor clironomie, de o potrivă pre toți fără deosăbire, fără să arăte greșăle ca aceli ce pravilile

hotărăsc a rămâne fiii nemoștenitori, cu mult mai vărtos încă în vremea ce prin carte de giudecată a Divanului din anii 1802, Septembrie 3, s'au văzut supuși amândoi părinții jăluitoilor supt epitropie, cu hotărâre ca să nu fie volnici supt niciun feliu de pricină a înstreina ceva din averile lor, ce numai cât vor fi în viață să-și tragă veniturile de la epitropi, iar după moarte să rămăe iarăși la copii. Deci dar diiata mai sus pomenitei 'mamei jăluitoilor, prin care îi înstreiniazi de averi cuprinsă în izvodul seu de zestre (ce s'au văzut acum de față, fiind din le[a]t 1779, Iunie 29, iscălit de maică-sa, răposata Spatariasa Ilinca Catargiu), afierosând acè avere la sfânta episcopie Romanului, acea diiată, nefiind următoare hotărârii pravelilor, de la giudecata noastră ca o hârtie nescrisă cunoscându-să, rămăne fără de nicio putere. Dar Domniia Mè, voind a să păzi și cele ce privăsc spre sufletiasca pomenire și mântuire a răposatii maicii jăluitoilor, împreună cu tot Sfatul nostru socotind, într'acest chip am hotărât, adică: Toată avere din izvodul de zestre a mamei jăluitoilor, câtă s'au aflat acum, după catagrafie ce s'au facut prin Vornicia obștiei din poronca Domniei Mele după săvârșire sa, să să împartă în drepte doai părți, din care o parte, adică o giumătate, să să dè în deplină stăpănire a clironomilor fii a răposatii, iar ceialaltă giumătate să să deș Sfintei Episcopii, spre a să urma cele după legi grije și sufletești pomeniri a răposatii. Asupra căroră să dă voe și clironomilor a privighè ca să să urmezi și a cere acè după pravile cuviincioasa lor îndeplinire. Osăbit, fiindcă clironomii au arătat că răposata ar fi înstreinat pe la unii și alții din averile cuprinsă prin izvodul de zestre, cum și din alte osăbite averi a soțului său, părintelui jăluitoilor, care, ca o supusă supt epitropie până la săvârșire sa, n'au fost volnică a vinde sau a dărui nemică, pentru unile ca acele să înputernicesc clironomii ca, dovedindu-le, să le tragă prin giudecată întru a lor stăpănire fără a să împărtași Episcopiia cu cât de pușan. Într'acest chip fiind hotărâre noastră, și mulțamiți arătându-să și jăluitoirii, întărim prin această a noastră domniască carte de giudecată a să păzi întocmai și nestrămutat în veci. Pentru care poroncim dumitale Vel Vornic al obștiei ca să stai sărguitor a aduce întru deplină săvârșire hotărâre noastră aceasta, care s'au întărit cu a noastră iscălitură și pecete.

Noi Scarlat Calimah

Voevod

(Locul peceții
gospod.)

1814, Septembrie 18.

Alexandru Calimahi Agă prociit.

S'au trecut la condica hrisoavilor la Vel Logofăt Sturza.

De la Departamentul Pricinilor Streine.

Copia aceasta fiind întocmai cu originalul, s'au încredințat și de către noi. Eși, 3 Noemvrie 1814.

Neculai Stratulat, Vel Vornic.

Andronache Donici, Agă.

Alexandru Greceanu, Agă.

Th. Balș, Spătar.

Ioan Racoviță, Spătar.

Întocmai cu originalul: Vasile Danu.

(Doc. Sc. Rușetti.)

20.

1823, Septembre 9.

Conceptul unei scrisori a lui Iordachi Roset Roznovanu, relativ la situația Moldovei.

Concept.

Réflexions sur la Moldavie.

Je ne retracerai point le tableau de l'état actuel de la Moldavie. Il est connu la dispersion d'une partie de ses habitants, l'oppression du reste, l'envahissement des biens appartenants aux Lieux Saints, les outrages journaliers aux propriétés particulières et la double terreur qu'inspirent et la présence des Turcs et le déchaînement des classes inférieures. Tous ces malheurs sont sous les yeux. Mais je vais oser soumettre quelques réflexions sur les conséquences probables de cet état de choses, même lorsque les circonstances auront cessé d'être extraordinaires et que la haute protection dont ces provinces sont honorées replanera sur la Moldavie.

Les réflexions portent sur deux points :

Le premier est la position du pays tant dans ses rapports avec la Porte Ottomane que dans ses relations commerciales.

Le second est la position des principaux propriétaires qui formoient la première classe des boyards.

Position du pays.

L'expérience a démontré que, malgré les stipulations existantes, la Porte a toujours eu une tendance à tirer des provinces les avantages les plus étendus: c'est de là qu'elle [tire] une partie de ses approvisionnements pour Constantinople, de ses ressources

pour la marine. Les traités lui réservèrent la faculté d'y faire des achats, mais à prix libre et au prix courant. La Porte, sans paraître se soustraire à cette stipulation, sut la modifier par les règlements. Elle défendit l'exportation des choses qui lui étoient nécessaires et alla même jusqu'à défendre la vente dans l'intérieur, avant que ses approvisionnements fussent faits. Ces prohibitions frappaient sur les produits les plus précieux : les bois de construction, les blés, les moutons, les graisses, les cires, etc., etc. Le prix courant déjà réduit par ces mesures s'étoit encore réduit par les fixations de l'autorité que les agents du Develet prenoient pour base et qui insensiblement modifiaient aussi le prix dans la consommation interne. Il en résulta encore un autre mal, c'est que ce système d'interdiction s'étant établi, les princes en avoient près le droit de l'étendre aussi sur les autres produits importants, en sorte que la province ne pouvoit atteindre le bien-être que sa position et sa fertilité devoit lui assurer.

Cependant la sollicitude de la protection étoit parvenue à adoucir cet état des choses. La Porte avoit senti la nécessité de se modérer dans son exigence et les princes, ambitionnant la bienveillance de notre auguste Protecteur, devenoient plus circonspects, tendoient même à modifier l'action du Develet, et ils en trouvoient les moyens dans la connaissance qu'il avoient de la pensée, de l'habitude et du mode d'opérer du gouvernement turc. De plus, le Divan, composé des principaux fonctionnaires, lesquels étoient habituellement les propriétaires les plus importants, avoient un grand intérêt à seconder les améliorations. Ils y étoient portés par l'honneur de leur nom, par la considération qu'il acquerroient parmi la population et qui les rendoit nécessaires à l'action du gouvernement et enfin par les avantages que leurs propriétés recueilloient d'une meilleur ordre des choses. La province profitoit encore de l'industrie des étrangers que la douceur du gouvernement, la facilité des moeurs des premiers habitants y attiroient. Ces étrangers, composés en plus grande partie des sujets ottomans chrétiens, se livroient principalement à l'exploitation des grandes terres et au commerce des produits avec l'étranger, sorte d'industrie peu familière aux indigènes. Enfin les choses étoient telles que le gouvernement turc paroissoit s'être habitué à ne voir les provinces que dans un aspect éloigné et s'étonnoit peut-être des ressources qu'il y trouvoit encore.

Mais, à présent que des événements déplorables ont amené les Turcs dans ces provinces, les ont rendus maîtres de la fortune publique et presque des fortunes particulières, qu'ils regardent presque comme un patrimoine, ces terres depuis longtemps inabondables, les choses ne peuvent revenir d'elles-mêmes au même point. Les provinces, loin d'être dans l'éloignement, seront longtemps un point de mire et d'envie. Les Turcs, ayant pu quelque temps disposer de tout, regarderont comme rien ce qu'ils regardoient prudemment comme beaucoup, et ils employeront tous les moyens possibles pour ressaisir une partie de la proie qu'ils auront abandonnée à regret. Malheureusement ils seront favorisés par le sentiments de frayeur qu'ils auront laissés, par l'inexpérience et l'inhabilité des princes et par les funestes dispositions des nouveaux boyards, qui, parvenus par eux, chercheront à s'en faire un appui pour anéantir les anciennes familles qui comme grands propriétaires étoient devenus les appuis de la population.

Il résultera de cette tendance que les demandes de la Porte, modérées en apparence, seront dans le fait exorbitants par les moyens indirects auxquels le Prince et le Divan, composé d'après les éléments actuels, ne manqueront pas de se prêter ;

Que la fixation des prix sera dans une disproportion extrême de la valeur réelle ;

Que les défenses d'exportation des produits nécessaires à la Porte seront plus strictes et plus étendues que jamais ;

Que le Prince, pressé par la Porte pour des sacrifices, pressé par les nouveaux boyards, qui auront alors toute influence et par leur nombre et par leur audace, portera les mêmes défenses d'exportation sur tous les autres produits, afin d'en faire l'objet d'un monopole, dont les odieux bénéfices se subdiviseront ;

Que la population, réduite par là à ne pas avoir peut-être dans ses travaux le strict nécessaire, tombera dans le découragement et l'inertie.

Et, si l'esprit de persécution qui règne présentement envers les étrangers se maintient, la province n'aura plus ni aisance, ni commerce, ni industrie. On observera, et il est vrai, que l'action de la Protection existera, qu'elle exercera une surveillance utile sur les impôts, mais comment pourra-t-elle agir contre les autres abus, qui chaque jour atteindront la population dans ses moyens, quand les localités lui seront contraires et qu'on opposera les formes à ses justes représentations ?

Position des premiers habitans et principaux propriétaires.

C'est du malheur public que doit sortir les malheurs des premiers boyards. Les boyards qui composoient la première classe étoient presque tous des grands propriétaires. Ils appartenoint en général aux plus anciennes familles et leurs ancêtres avoient été appelés aux premiers postes par leurs services et la confiance des Princes. Leur nombre étoit restreint. C'étoit parmi eux que les Princes choisissoient habituellement leur conseil et les premiers fonctionnaires. Cet état, que le bon ordre avoit établi et maintenu, rendoit cette classe utile au gouvernement, utile à la population. Familiers avec l'action du gouvernement, connoissant par l'administration de leurs terres les besoins de la population, portés vers leur Prince par l'importance de leurs fonctions, vers la population par l'honneur de leur nom et l'intérêt dans tout, ils étoient pénétrés du bienfait de la haute protection, et il étoit né de cette combinaison une administration patriarcale. Cet ordre a été rompu par les derniers événements. Des hommes sans services antérieurs, sans moyens, sans noms, et même prolétaires, ont été admis en grand nombre dans la première classe. Ils y ont acquis le droit de parvenir aux premiers emplois, ils les remplissent tous présentement, ils sont en foule au Divan. Loin de pouvoir s'identifier avec l'esprit ancien, ils y sont diamétralement opposés par leur position nouvelle et par leurs intérêts. Ayant leur fortune à créer, ils ne pourront le faire que par des dilapidations, que par les abus auxquels ils vérifieront (*sic ?*) la fortune publique. Par le même esprit ils tendront à décrier les anciennes familles, à les poursuivre dans leur sûreté et leurs propriétés et parviendront à ce dernier point en vexant et surchargeant la population repartie sur les terres de ces familles. Quel digue les anciens boyards pourront-ils opposer à ce torrent? Aucune. Inférieurs en nombre, toujours en minorité dans les délibérations, ils se verront inutilement humiliés, persécutés et ruinés. Pour comble de malheur le Prince, enchaîné par les antécédents, sera nécessairement entraîné par ce nouveau mouvement. C'est à la présence de Turcs et au ressentiment donloureux du sort qui les attend dans leur patrie qu'il faut attribuer l'exil où se trouvent les principales familles, et auquel peut-être seront-elles obligées de se condamner pour toujours.

Après avoir exposé les maux qui, même dans l'avenir, paraissent s'appesantir sur notre patrie et sur nous, j'oserai en toute humilité soumettre les moyens qui me semblent pouvoir prévenir ces maux ou les atténuer en partie. Ces moyens seroient :

1) Que, conséquemment au traité de . . . ¹, le Develet ne puisse, par des ordres aux princes, déterminer ce que les provinces doivent nécessairement fournir pour les approvisionnements de Constantinople et la marine, tel qu'il avoit continué à le faire pour le blé, les moutons, les bois de construction, etc. etc.;

2) Que l'autorité ne puisse intervenir directement ni indirectement soit pour la qualité, soit pour la fixation des prix dans les achats que le Develet pourra juger convenable de faire faire dans les provinces ;

3) Que les ports soient libres ;

4) Que l'exportation de tous les produits soit libre à toute époque, ainsi que celle du bois de construction, qui procureroit des grandes ressources aux provinces par les débouchés qu'offrirait la Mer Noire ;

5) Que le séjour et l'habitation des provinces soit libre à tous les chrétiens et qu'ils puissent se livrer à leur industrie et leur commerce, avec toute sécurité pour leur personnes et leurs biens.

6) Que tous les titres accordés et les promotions faites depuis la naissance des troubles soient considérés comme non avenus, que, pour les promotions à venir, les princes se conformassent aux anciens usages, qui n'admettoient que progressivement et en récompense de grands services. .

Par cette disposition le débordement récent de prétentions et d'avidité seroit arrêté, tout rentreroit dans l'ordre accoutumé. Le prince seroit replacé dans le cercle qui convient à sa dignité, et la population retrouveroit les garanties nécessaires à son bien-être. Tels sont les voeux que j'ose former, je le crois dans les intérêts de tous, même de ceux qui s'en croiroient lésés.

Je les dépose aux pieds de Sa Majesté l'Empereur, notre auguste protecteur, qui, après Dieu, peut seul nous sauver.

(Signé.)

Georges Rosetto Roznovano,
ancien Grand Trésorier de la Moldavie.

Kicheneff, le 9 sept. 1823.

(Stânca, Documente Rosetti-Roznovanu. Scrisori.)

¹ Cetește : București.

21.

(Fără dată.)

Conceptul unui raport al lui [Iordachi Roset Roznovanu] relativ la avantajile ce ar rezulta pentru porturile rusești de la Marea Neagră, în urma libertății comerțului în cele două principate.

Brouillon.

Aperçu sur les avantages qui peuvent résulter pour les ports russes de la Mer Noire par suite de la liberté du commerce établie dans les deux principautés de la Moldavie et de la Valachie.

Le hattichérif de 1802 contient que les productions des deux principautés et les bois de construction livrés à la Porte seront payés aux prix courant, mais le commerce étoit entièrement interdit au port de Galatz avec nations étrangères. Les capanlis (marchands turcs autorisés pour l'approvisionnement de Constantinople) fixoient les prix qu'ils vouloient offrir pour nos denrées, parce qu'ils étoient les seuls acheteurs. Il est vrai que le gouvernement moldave envoya tous les ans à Galatz un boyard moldave pour en déterminer le prix, mais il étoit de fait le témoin d'une convention tacite et non point le représentant du gouvernement pour surveiller à ce que les habitans reçoivent la valeur réelle de leurs produits. Les bois pour toutes sortes de construction ne pouvoient être vendus qu'aux marchands raya qui donnoient des garanties de les vendre à Constantinople, les bois pour Constantinople et les forteresses du Danube, les bois de construction, les mâts pour la flotte turque étoient pris par réquisition et la paye de ces objets n'étoit nullement en rapport avec leurs valeurs. Les moutons que l'on livroit pour l'approvisionnement de Constantinople étoient payés aux prix que les marchands geleps vouloient offrir parce que l'exportation étoit également interdite. Les princes mettoient des entraves au commerce sous tous les rapports: tantôt ils se faisoient présenter des anaforas par un nombre limité des boyards, pour empêcher l'exportation de papouchoy (blé d'Arabie), sous le prétexte que le pays pourroit en manquer; souvent il empêchoit l'exportation de sa propre volonté, quelquefois il se faisoit autoriser par des firmans (ce qui blesse les immunités de la principauté, parce que la Porte ne doit s'immiscer en rien dans l'administration intérieure du pays, sans prendre cette mesure). Les

marchands qui faisoient le commerce des bestiaux étoient obligés d'y livrer quatre sur dix aux abattoirs de la Moldavie, et le suif devoit être vendu aux capanlis de Galatz aux prix déterminés, mais la valeur devenoit fictive faute de concurrence. Maintenant que la liberté du commerce est établie par l'acte séparé relatif aux principautés de Moldavie et de Valachie et que l'article VII de la convention explicative du traité de Bucarest, faite à Akerman, le paragraphe 3, dit: „que, conformément à l'article premier du traité „de commerce qui stipule en faveur de tous les sujets russes en „général la liberté de navigation et de commerce dans tous les „États de la Sublime Porte, tant sur terre que sur mer, et partout „où la navigation et le commerce pourront convenir aux sujets „russes“, les ports de Reni, d'Ismailow et de Kili et les chantiers russes peuvent donc sans difficulté s'approvisionner de bois de construction de la Moldavie. La Russie peut y trouver un intérêt dans les prix et dans la proximité des lieux, et la Moldavie une concurrence dans la vente de ses bois. Il en sera de même pour toutes les fournitures dues annuellement à la Sublime Porte. Pour parvenir à ce but, il faudroit que le pays ne soit point tenu de livrer ses productions par réquisitions et que les capanlis aient seulement la faculté de les acheter aux prix courants.

Les choses en cet état, les capanlis et autres marchands turcs ne pouvant dorénavant acheter à Galatz les productions de la Moldavie et de la Valachie aux taux qu'ils avoient le droit de fixer parce qu'il étoient les seuls acheteurs dans ce pays, ils ne trouveront non plus aucun intérêt de déterminer les surveillants pour l'approvisionnement de Constantinople, d'engager la Porte à demander aux provinces annuellement une quantité considérable de fournitures, sous prétexte que les besoins de la Capitale p[rétendent cela], parce qu'ils seront tenus de les payer aux prix courants, que la liberté du commerce se terminera par la concurrence des acheteurs, tandis qu'avant les stipulations d'Akerman les marchands turcs avoient le monopole du droit d'être les seuls acheteurs de nos productions, qu'il revendoient aux nations étrangères qui faisoient le commerce à Constantinople. Ils employoient ensuite le bénéfice de ces ventes à des nouveaux achats onéreux aux provinces et défavorables au commerce des ports russes de la Mer Noire.

Mais les capanlis, par suite de cette concurrence établie au port de Galatz, pourront trouver les productions dont ils auront besoin,

telles que blés et autres articles de commerce, à des prix plus avantageux pour eux dans les ports russes de la Mer Noire, et les Principautés pourront vendre les leurs à des prix plus favorables. D'ailleurs les productions des deux Principautés peuvent être exportées par plusieurs débouchés, tels que la Transylvanie, la Bucovine, la Hongrie et l'Autriche, car il est certain que le commerce le plus actif se fait avec les pays limitrophes, au lieu que les ports russes de la Mer Noire sont les seuls débouchés pour la production de la Nouvelle Russie et de la Pologne, et il est reconnu que les frais de la culture pour les blés de la Pologne sont moins coûteux que les nôtres, ce qui doit influencer sur la différence des prix. Il résulte donc que la concurrence établie au port de Galatz est très onéreuse au commerce turc, avantageuse aux provinces et doit être considérée comme une nouvelle ressource qui doit ranimer le commerce dans les ports russes de la Mer Noire. C'est ce qui va placer la Turquie dans l'alternative de renoncer à notre commerce ou bien de le faire à son grand détriment.

22.

1827, Dechemvrie 2.

Perilipsis a tuturor hârtielor ce s'au aflat la casa răposatului Logofăt Vasilie Roset, anumi fieșticari bucată.

1827, Dechemvrie 2.

Perilipsis de zapise ce se află la casa răposatului
Logofăt Vasile Roset.

1827, Dechemvrie 2.

N	Veletul	Luna	Galbeni	Lei	par.	
1.	1810, Apr. 1		200	—	—	Un zapis al Jicnicerului Costandin Dimitriu și fratele său, îndatoritoriu ca să aducă răposatului o butcă pentru banii aceștie; sau, de nu, să întoarcă banii cu dobînda lor.
2.	1815, Mart 18		—	1000	—	Zapisul dumne[a]lui Spătar Neculai Baș, cu cari bani s'au împrumutat de la răposatul cu vadè de 4 luni și cu dobândă câte șapți pōl lei la pungă pe lună.

3. 1820, Avgust 24 — 23.671,20 Zapisul Domnului Mihail Suțu, ce s'au împrumutat de la răposatul în vadè de șase luni, cu dobândă, câte cinci lei la pungă pe lună.
4. 1820, Noemv. 1 — 15.266 — Tij zapis a Domnului Mihail Suțu, ce s'au împrumutat de la răposatul în vadè de șase luni, câte cinci lei la pungă pe lună.
5. 1819, Iuli 1 6.748 — — Zapisul dumnealui Vistierul Sandu Sturza, cu cari s'au împrumutat de la răposatul în vadè de un anu de zile, cu dobândă câte un galbănu la sută pe lună, dând spre siguranție răposatului amanet și scrisorile moșiei dumnealui Todireniei, cu siliștile ei, cu îndatorire că, dacă la vadè nu va fi următor a plăti galbenii, să să vândă prin sultan - mezat numita moșie.
6. 1817, Avgust 10 2.500 — — Zapisul răposatului Vornic Neculai Hrisoverghi, cuprinzător că s'au împrumutat de la răposatul în vadè de o lună de zile, cu dobândă câte un galbăn și giământati la sută pe lună.
7. 1816, Fevr. 15 9.325 — — Zapisul răposatului Vornicului Neculai Hrisoverghi, cuprinzătoriu că s'au împrumutat de la răposatul în vadè de un anu de zile, cu dobândă câte un galbăn la sută pe lună, puind și amanet mosie sa Negreștii, cu în-

- datorire că, dacă la vadè nu va fi următori cu plata banilor, să-și înlîniască banii de amanet.
8. 1817, Iuli 1 — 15.000 — Tij zăpis de la răposatul Vornic Neculai Hrisoverghi, cuprinzător că au dat răposatul la casa menzilului analogon pe parte ce are dumnealui în slujba aceasta după hotărâre scrisorii de tovărășie, cari bani să stei păra la înlînire de trii ani a prothemisi menzilului, cu dobândă câte 5 lei la pungă pe lună.
9. 1818, Iuli 28 5.000 — Tij zăpis a răposatului Vornic Neculai Hrisoverghi că s'ar fi înlînmutat casa menzilului de la răposatul în vadè de un an de zile, cu dobândă câte un galbăn la sută pe lună.
10. 1814, Iuli 1 — 10.000 — Zăpisul dumisali Iancu Balș, cu cuprindire că s'au înlînmutat de la răposatul cu vadè de trei luni, și cu dobândă câte cincii la pungă pe lună.
11. 1785, Iuli 25 — 60 — Zăpisul lui Iordachi Hărăjău, înlînmutându-se cu banii aceștie de la răposata Hăt-măneasa Safta Roset, mama răposatului Logofăt, într'un an de zile, fără dobândă.
12. 1779, Iuli 25 200 100 — Zăpis de la Anița Roset, cu arătari că s'au înlînmutat de la mama dumisali în vadè de 4 luni,

13. 1820, Dech. 22 — 100.000 — Zapisul dumisali Ioan Scufa, în cuprindere că, spre plata cailor ce au luat de la vechii mezilgii, li-au dat banii aceștie în orânduielei a Visterii ca să-i ei din țară, din examinie al 2-lea: Ghenarie, Fevruarie, Martie, Aprilie, Maiu și Iuni 182[0], răposatul Logofăt Roset, plătind atunce și dobândă pe trii luni, păr la sfârșitul lui Martie, afară de 9.000 lei, ce au mai plătit dobândă pentru alti șase luni trecuti, îndatorându-se că, după ce să va priimi de răposatul toată suma aciasta din Ținuturi, și vor veni adeverințele dumisali de primire în Visterie, să să socotiască dobânda toată de la 1 Ghenarie după vreme ce va priimi răposatul banii, câte șapte pol lei la pungă pe lună. Și, dacă să va faci a lua răposatul mai mult dobândă de 4.500 lei, ci i s'au fost dat, atunci, pentru trii luni, se-i plătiască dumnealui Ioan Scufa, iar, dacă să va faci mai puțin a lua, se-i întoarcă răposatul.
14. 1819, Septem. 29 — 2.000 — Zapisul lui Ioan Faur, îndatoritoriu să răspundă acești bani lui Sava din Eși, cusuru ce au rămas din cumpărare unor vii de la Odobești.
- 15, 1814, Iuni 5 — 3.586 — Zapis a lui Hagi-Lupul Ioan, îndatoritoriu a răspunde

- acești bani lui chir Zoe Pa-
pa Nicola, pentru un Vasili
Cracchi.
16. 1826, Iuli 22 — 330 — Zapisul dumisali Vornicu-
lui Vasili Hrisoverghi, înda-
toritoriu a-i da răposatului,
când să vor scoate banii de
la Ținutul Sucevii, după
rânduiala casii răsurilor de
2.430 lei.
17. 1810, Iuni 12 — 3.000 — Zapisul dumisali Banului
Iordachi Milu, în cuprindere
că s'au împrumutat de la ră-
posatul în vadè de un an
de zile, cu dobândă câte
cinci lei la pungă pe lună,
cari zapis, în dos, este în-
semnat supt iscălitura răpo-
satului din 1814, Ghenarie 1,
că ar fi priimit atât capitili,
căt și 1.250 lei, dobânda lor,
de la dumnealui Postelnicul
Costachi Mavrocordat, din
banii ce era datoriu dum-
nealui Postelnicul dumisali
Banului Milu.
18. 1814, Septem. 20 — 300 — Zapis a dumisali Postel-
nicului Iancu Canănaș, înda-
toritoriu că are a-i răs-
punde răposatului cu a lor
legiuită dobândă, ori la cari
cerere a răposatului.
19. 1823, Martie 16 — 2.000 — Zapis a dumisali Spătarului
Manolachi Bogdan, îndato-
ritoriu a-i răspunde răposa-
tului Postelnic Grigore Balș,
după cinsprezeci zile, cu do-
bânda lor.
20. 7272, Fevruarie 5 — 1.500 — Zapisul dumisali Stolni-

cului Enache Buzilă, îndatoritoriu a da banii aceștie răposatului Hatman Vasile Roset, părintele răposatului, în vadè de un an de zile, cu dobânda de zeci unsprezeci și giumătati.

Perilipsis a hărțiilor ce s'au găsit la casa răposatului Logofăt Vasile Roset.

1827, Dechemvrie 2.

Partia Țiganilor.

Nr. Veleturtile   Lunțile

1. —   —   O însemnare pentru carte ce esti la mănăstire Sfântului Spiridon pentru doi ceti de Țigani, Comănești și Coroeni, esti din le[a]t 1787, Avgust 31, supt iscălitura mamei răposatului și însuși a răposatului; pentru cari să plătești câte una sută lei pe an.
2. 1798, Avgust 30.   Adeverița epitropilor Sfântului Spiridon că s'au luat la mănăstire 1.100 lei de la răposatul pentru acesti doi ceti Țigani pe unsprezeci ani, adică păr la sfârșitul lui Avgust 1798, câte 100 lei pe an.
3. 1803, Noemvrie 30.   Asămine adeveriță că s'au priinit 500 lei pe cinci ani până la 1803, Avgust 30, tot pentru aceste doi ceti de Țigani.
4. 1806, Avgust 29.   Asămine adeveriță că s'au priimit 300 lei pe trii ani pără la 26 Octomvrie 1806, tot pentru aceste doi ceti Țigani.
5. 1813, Octomvrie 26.   Asămine adeveriță că s'au priimit 1.500 lei pe 15 ani păr la Octomvrie 26, 1821, tot pentru aceste doi ceti Țigani.
6. 7266, Dechemvrie 2.   Hrisov de la Domnul Scarlat Ghica V[oe]vod, prin cari faci miluire răposatului cinci sălași de Țigani din Țigani domnești, anumi pe Timuș sin lui Coman cu Țiganca lui și cu copiii lor, Ilie brat lui cu Țiganca lui și cu copiii lor, și Radul brat lui cu Țiganca lui

- și cu copiii lor, și Avram țig brat lor cu Țiganca lui și cu copiii lor și Grigoraș sin lui Ștefan Herariu cu Țiganca lui și cu copiii lor.
7. 1818, Iulie 18. Un izvod de 18 sălași Țigani Comănești, ce sînt fugiți piste Prut, încredințat de Divan, de Dipartament și de Consulatul rusesc, din Țigani cuprinși în hrisovul din leat 7266, Dechemvrie 2.
8. 1768, Iulie 28. Zapis de la căpitanul Lupul Vicol și Paharnicul Gheorghe Vicol, Comisul Ioan Vicol, Marie, soră Vicoleștilor, și Căpitanul Costandin Mașoschi, cumnat Vicoleștilor, prin cari vinde Clucerului Ilie Ruset 25 sălași de Țigani, sălaşul căte cu 3 copii, după izvodul ce au dat, căte 20 lei sufletul, parte bărbătiască și parte fimeiască, de la cinsprezeci ani în sus, căte 15 lei, și copilul căte 10 lei.
9. 1765 — Carte Domnului Grigorie Alexandru Ghica V[oe]vod, prin cari dă danie răposatului doi Țigani streini, ce sînt Țigani a răposatului, anume pe Opre Țiganu, care țini pe Păscălina Țiganca, sora Guțului Grădinariu, roabă a răposatului, și pe Ion Muntianu, cari țini pe Anița Țiganca, fata lui Ilieș Țiganul.
10. 7276, Martie Doi izvoadi împărțitoare între răposata Hătmăneasa Safta Roset, Comisul Roset și Clucerul Ilie Roset, asămine unul cu altul, pentru Țigani de la Mărgineni, de la Fântăneli și Jijie, i Șerbești.
11. 1774, Aprilie 5. Un izvod supt iscălitura răposatii Hătmănesii Saftii Roset pentru 17 selași Țigani ce au fugit, și au triimis să-i caute și să-i aducă la urma lor.
12. 7270, Fevruarie 13. Anaforaoa veliților boeri de atunce, pentru pricina ce au urmat între Jăcnicerul Ioniță Iamandî și între Gheorghie Vicol, pentru pricina unui Țigan, anumi Lupul, ficior lui Pavăl Ciurbă, pe cari Țigan l-au vândut Gheorghie Vicol răposatului Hatman Vasili

Roset, zicând Jăcnicerul că acest Țigan s'ar tragi din Țiganii Buhușăștilor și că în Țiganii aceștie ar avè parte și Jăcnicerul di pi soție sa. Înse după cercetări s'au dăt dreptate a-l avè tot Gheorghie Vicol, și vânzare cătră Hatmanul Roset să rămăi bună, întărită fiind anaforaoa și de Grigorie Ioan V[oe]vod.

13. 7269 — Zapis de la Paharnicul Gheorghie Vicol, ficior lui Costandin Vicol, prin cari vindi răposatului Hatman Vasili Roset un sălaş de Țigani, anumi pe Lupul Ciurbă Țigan, ficior lui Pavăl Ciurbă Țigan, și cu Țiganca lui Marie și cu șase copiii a lor, anumi Paraschiva, Sandul, Anița, Antonie, Mariuța și Vasilca, cari și vânzătoriuil îl ari dat de tatăl său.
14. 1767, Iuni 12 Anaforaua velișilor boeri de atunce, în pricina ce au urmat între Clucerul Ilie Roset și între Căpitanu Lupul Vicol, căpitanu Lupul Vicol jăluind că un frati al său, anumi Pa-l[arnicul] Gheorghie Vicol, au vândut un sălaş de Țigani răposatului Hatman, părintele Cluceriului Roset, și, voind a-l răscumpăra, răposatul Hatman Roset n'au vrut să priimească banii și să dei sălaşul de Țigani, prin carii hotărăsc boerii că, de vremi ce au trecut șase ani la mijloc și jăl[uito]rul n'au pornit jalobă, să rămăi răposatul Hatman Roset stăpân pe sălaşul ce au cumpărat; cari anaforă esti întărită de Grigorie Ioan Calimah V[oe]vod.
15. 7256, Septemvrie 15 Carte Domnului Grigorie Ghica V[oe]vod, prin care au miluit pe răposatul Vistierul Vasili Roset cu patru sălaşi de Țigani, din Țiganii ci s'au aflat drepti domnești, anumi Buza cu Țiganca și cu copiii lui, și Moscul cu Țiganca și cu copiii lui, și Dumitru Unguru cu Țiganca și cu copiii lor, și Frătachi cu Țiganca și cu copiii lor.

16. 7253 — Carte g[os]pod de la Ioan Nicolae V[oe]vod, cuprinzătoare că un Țigan a răposatului Banului Vasili Roset, anumi Pintilei, au ținut doi Țiganci domnești, întâi pe — Țiganca, cu care au făcut împreună patru copii, din cari să vin doi copii în parte Domniei; al doile fimei au luat acum pe Sanda Țiganca văduvă, pe care Țiganca au ținut-o mai înainte iarăși Țigan domnesc, având și copii împreună, făcuți cu acel Țigan domnesc. Și, pentru ca să nu să risipască sălaşul, i-au dăruit pe Țiganca Sanda, cu toți copiii cinci, cei făcuți cu bărbatul ei cel d'întâi, ce au fost Țigan domnesc, și cu acei doi copii din copiii lui Pintilei.
17. 7213, Septemvrie 9. Zapis de la Nicolae Buhuș ce au fost Armaș Mare, prin cari vinde un sălaş de Țigani, anumi Manza Țiganul și cu Țiganca lui Eșanca și cu feciorii lor, anumi Costandin, Tănasi și Gligoraș, dumisali cumnatului său, lui Gheorghie Sărdariul, și giupănesii dumisali, surorii sale, Catriniții, pentru 40 lei, bani gata.
18. 7228, Dechemvr. 30. Carte de la Domnul Mihai Racoviță V[oe]vod, întăritoari Clucerului Iordachi Ruset pe drepti Țigani ce-i sînt dați zăstri de la socrul dumisali, răposatul Antohi Jora Vel Logofăt, după izvodul iscălit, ce au arătat pe 4 sălaşi de Țigani, anumi Agapie Țiganul și Țiganca lui și cu ficiorul lor Ursul, și Gavril și Guze și Gunoiu și Lupianu și Onosie și Nastașia, și iarăși Toader brat Agapie, cu fimeia lui și cu ficiorii lor, anumi Ioan și Catrina și Buna și Sandi și Ioani și Safti, și iarăș Coca Țiganul cu fimeia lui și cu ficiorii lor Dochița și Măriuța, și iarăș Strătulul Țiganul cu fimeia lui și cu feciorii lor, Neculai și alții.
19. 7220, Avgust 22. Zapis de la Postelnicul Costandin sin răposatului Comisului Scarlat, prin cari vinde

cumnatului său Agăi Iordachi Ruset un Țigan anumi Amvrosie, ficior lui Arsenie, drept 25 lei.

20. 7243, Maiu 2. Hrisov de la Domnul Costandin Nicolae V[oe]vod, prin cari miluești pe Pah[arnicul] Iordachi Ruset cu drepti Țigani domnești, anumi Neculai Cobzarul cu fimeia lui Salomiia, fată de Moldovan, cu copii lor : Toader, ficiorul lui Neculai Cobzarul, iarăși cu copiii lor, Nica.
21. 1765, Maiu 18. Țidula Domnului Grigorie Alexandru Ghica V[oe]vod către veliții boeri, ca se cauti pricina a unor Țigani ce ceri Cazimir și cu Știrbăț de la răposatul Hatman Vasili Roset.
22. 7243, Noemvrie 10. Hrisovu de la Domnul Matei Ghica V[oe]vod, prin cari dăruiești răposatului Spătar Vasili Roset 4 sălași de Țigani, anumi Ține cu Țiganca lui Armenie și cu toți feciorii lor, și Nichita cu Țiganca lui și cu toți feciorii lor, și Bărsanu cu Țiganca lui Maranda și cu toți feciorii lor, și Rade cu Țiganca lui Mărica și cu toți feciorii lor.
23. 7266, Noemvrie 20. Hrisov de la Scarlat Grigorie Ghica V[oe]vod, întăritoriu răposatului Vornic Vasili Roset pre ai săi drepti robi și Țigani din hrisoave de danie și de miluire : întâi un hrisov de la fericitul întru pomeniri părintele Domniei Sale, Mărie Sa Grigorie V[oe]vod, din anii 7256, pe patru sălași de Țigani întregi, ce i-au dat danie, și alt hrisov de la prè-iubit fratele Domniei Sale, Domnie Sa Matei V[oe]vod, iarăși pe alte patru sălași de Țigani, ce i-au dat și Domnie Sa la anii 7263, și deosăbit întăritoriu și pre alti doi sălași de Țigani, drepti robi ai dumisale, anumi Pintelei cu parte lui de feciori, și cu doi copii, parte Țigăncii lui cei întâi, și pre Sanda, Țiganca lui de al 2-le, cu feciorii săi,

- după ispisocul de danie de la Ion V[oe]vod, din anii 7253.
24. 1764, Octomvrie 20 Hrisov de la Domnul Alexandru Ghica V[oe]vod, întăritoriu răposatului Hatman Vasili Roset pe trei sălași de Țigani, ce i-au luat de la Sfânta Episcopie Hușul, anumi pe Sandul Țurlă, fratele lui Frătachi, cu Țiganca și cu toți copiii lor, și pe Sanda, sora lui Frătachi, cu toți copiii ei.
25. 7270, Aprilie 18. Hrisovul Domnului Grigorie Ioan V[oe]vod de miluire răposatului Hatman Vasili Roset cu un sălaș de Țigani din Țigani domnești, anume Ioan Tapuzan cu Țiganca lui Paraschiva și cu feciorii lor, după cari, Paraschiva Țigancă eșind dreaptă Țigancă a dumisăli Medelnicerului Neculai Racoviță, și pentru ca să nu rămăi dumnealui Hatmanul păgubaș de aciastă giumătati de sălași, Domnie Sa deosăbit i-au dat danie și miluiri pe alt Țigan, anumi Călin Znagovanul, Țigan din Țigani domnești, fiindcă acest Călin Țiganul țini iarăși pe o Țigancă a dumisali Hatmanului, anumi Sanda, soră cu Frătachi, și a Ținii Țiganca a dumisale Hatmanului.
26. 7268, Maiu 8. Zapis a Păharnicului Vasili Buhăescu, prin cari vindi răposatului Hatman Vasili Roset pe Vasili Ocianul cu fimeia lui Alexandra și cu toți copiii lor și unul din feciorii lor ce esti însurat, iarăși cu fimeia lui, Sanda, și cu toți copiii lor; care Țigani i-ar fi danie și miluiri de la Mărie Sa Ioan Theodor V[oe]vod, cum și pe Iftimie sin Gologan cu fimeia lui Anița și cu toți copiii lor, Stratul și Hariton cu Țiganca lui Țica și cu doi feciori a lor însurați, anumi Vasili giude, cu Țiganca lui, Iliana, și cu toți copiii lor, și Toader brat Vasili, ce țini Țigancă omeniască, cu parte lui de coșii, și o soră a lor măritată, anumi Sisica, și Mărie Țiganca lui Neculai

Coma, cu șase feciori ai lor, anumi Soman, însurat, cu fimeia lui Sisica, fata Stratului Haraton, cu toți copiii lor, și Vasili Foltei, brat Roman, și cu toți surorile lor, anumi Safta, fată mari, și Catrina, fată mari, și Stamatincea, fată mari, și Anița, copilă, și Gavril sin Toader Tălpău, cu fimeia lui Mărica și cu toți copiii lor, și Toader Podaru cu fimeia lui și cu toți copiii lor, din cari ficiori a lui Podii (= Podea), unul esti însurat, anumi Vasili Răzălog, țini Țigană omeniască, și Macovei zăt Podariu, cu Țiganca lui Ioana și cu toți copiii lor; înse dintr'acești Țigani Stratul Țiganul cu fimeia și feciorii lor, și Roman Țiganul cu fimeia lui și copiii, și Gavril Tălpău cu Țiganca și copiii lor i-au luat din socotială ce-au avut cu fiul său Ștefan; iar sălaşul lui Neculai Coman cu toți feciorii lui Roman, ci mai sus sînt scriși, și sălaşul lui Toader Podarul, și sălaşul lui Macovei, acesteie au fost drepti ai săi, din ispisocul de dănie mai sus pomenit.

27. 7268, Maiu 10.

O copie di pi un suret a ispisocului Măriei Sale Ioan Theodor V[oe]vod, din velet 7268, Septemvrie 12, întăritoriu Paharnicului Vasili Buhăescul și fiului său Ștefan Logofăt pre celor drepti Țigani ce îi ari danie după ispisocacele de la Domnie Sa Costandin Racoviță V[oe]vod: întâi trii sălaşi de Țigani, anumi Toader Podariu sin Vasili Gața cu Țiganca și cu copiii lor, și Macovei sin Ștefan zăt Podari, iarăși cu Țiganca și cu copiii lor, Vasili sin Neculai Come cu toati surorile lui și cu muma lor, au fost danie dumisale Paharnicului de la Domnie Sa Costandin Racovița V[oe]vod, cu ispisoc din anii de la Hristos 1756, iar în daniile lui Ștefan Logofătul de la anii 1756, de la Domnie Sa Costandin Racoviță V[oe]vod, s'au aflat dă-

ruiți acești Țigani: Roman sin Necolai Coman și Gavril sin Toader Tălpău, ce țin Țigancile sale, cu alți doi ispisoaci, unul din le[aj]t 7265 și altul 7264, tot de la Domnie Sa Costandin Racoviță V[oe]vod. Și toți acești Țigani mai sus pomeniți s'au aflat și în danie dumisale Vel Vistier Ioan Cantacuzino de la Domnie Sa Scarlat V[oe]vod, dați pe neștiință, și unii tot dintr'acești Țigani s'au aflat și în danie Sandii Medelnicerului iarăși de la Scarlat V[oe]vod, anumi Toader Podariu și Macovei cu Țigancile și copii lor. Ce, cât pentru daniile Paharnicului Vasili și a fiului său Ștefan Logofătul, fiind mai vechi decât a dumisali Vel Vistier și a Sandii Medelnicer, după dreptati s'au găsit cu cale a să țină în samă celi mai vechi dani.

28. 7269, Iulie 30. Carte de la Domnul Grigorie Ioan V[oe]vod, prin cari miluești pe răposatul Hatman Vasili Roset cu un sălaş din Țigani străini, Ioan sin Tăbuzan, și cu Țiganca lui, anumi Marie, fata Chirili giudi, și cu toți feciorii lor.
29. 7253, Ghenarie 18. Zapis a lui Toderașcu Jora, de alcătuire cu răposatul Logofăt Roset, fiind atunce Vel Ban, pentru niște Țigani ci-i avè Jora fugiți, anumi Pintilei și Nicolai, cu doi surori a lor: Agapie și Paraschiva, ficiorii lui Ion Muce, și Țiganca lui, ca să triimată dum[nea]-lui Banul să-i cauti și, găsindu-i, să aibă a da numitul Jora răposatului Logofăt din parte sa Țigani căți vor socoti oameni buni, pentru 50 lei, ce au luat cu împrumutari di la răposatul și să-i plătiască și cheltuiala de mijloc, iar, neviind în parte sa din acești Țigani, să aibă a se plăti acei 50 lei din moșiile sale.
30. — Izvod iscălit de răposata Hatmăneasa Safta Roset, în cari sânt însemnați 59 sufleti Țigani a răposatului Hatman Vasili Roset, anumi pe undi să află.

31. 7270, Dechemvr. 20 Zapis a Lupii, fata lui Miron Hăncul de la Lăpușna, fimei lui Costandin Hranit, prin cari vindi răposatului Hatman Vasili Roset pe Ștefan Țiganu, ficior lui Grigori, ce-l ari zăstre de la părinții săi, cari Țigan țini pe o Țigancă a dumisali Neculai Racoviță Medelnicer, anumi . . .', cu cari au făcut și patru copii, pe cari i-au vândut drept 70 lei bani.
32. 1797, Avgust 15. O carte a răposatului Vel Logofăt Dăpasti pentru ertare unii Păuni Țiganca, cari în urmă, la 1798, să dă iarăși roabă, pentru că au luat întru însoțire pe un Gligori Bărbieriu.
33. 7266, Iuni 15. Un izvod după cum să dovedesc ficiorii Mucii Țiganului și a doi Țiganci a lui, ce-au ținut.
34. 7263, Dechemvr. 2. Zapis de la Medelnicerul Neculai Racoviță și de la giupăniasa dumisali Zmaranda, prin cari vindi răposatului Spătarului Vasili Roset un sălaș de Țigani, pe Ostahi Țiganul sin Tofan și fimeia lui Marița și cu copii lor anumi Costandin și Iliana și Todosi și Ioniță și Andrei și Toader.
35. 7353, Martie 5. Scrisoare Vistieresei Mariei a răposatului Ilie Cantacuzino pentru o Țigancă anumi Sanda, fata lui Toader, a Banului Vasili Roset, ce au fost măritată după un Țigan a Vistierului, anumi Arghirie, ficior lui Ochian, și, întâmplându-se de au murit Țiganca, au rămas patru copii, un ficior Tănasi și trei feti: Axenie, Marie și Ilinca, cari împărțindu-să și rămîind Iliana, au dăruit-o giupănesii Ilincăi.
36. 1784, Iulie 5. Zapis a unor mazili, anumi Ion și Tănasi, către răposata Hătmăneasa Safta Roset, luînd în sama lor ciata Țiganilor Comănești, cum și doi Țigani, ci au fost în hieră pentru fugă, iar, di s'ar întâmpla să fugă vre un Țigan din

---

¹ Loc alb în original.

- aceștie, oricari, cu a lor cheltuială să-i aducă la urma lor.
37. 1805, Iunie 10. O scrisoare a Pitarului Vasili Coroiu, în pricina unui Alexandru Țiganu din ciata Comăneștilor, a răposatului Vornic Vasili Roset, cari au furat pe Anița Țiganca din casa Pitarului, și s'au și măritat fără ștința sa; în locul cărie au priimit pe un Agachi băetul sin Simion a Gafiții Țigancii.
38. 7265, Iulie 20. Un izvod a unui Toader pentru niște Țigani fugiți.
39. 1810, Noemvrie 10. O scrisoare a Banului Grigorie Rașcanu, pentru un schimb ce au făcut cu răposatul Vornic Vasili Roset, luînd pe Tudora fata lui Nastasii și a Ancuții și în potrivă au dat răposatului Vornic pe Safta, ci esti fată lui Andrei bucătariu și Iftimiei.
40. 7248, Avgust 22. Scrisoare dumisale Toderașcu Canta pentru împărțala copiilor Dochiții, ce au ținut-o Ursul ficior lui Agachi, cu Medelnicerul Vasili Ruset.
41. 1765, Inlie 4. Anaforaoa veliților boeri, întărită și de Grigorie Alexandru Ghica V[oe]vod, în pricina Cazamireștilor și Știrbăzăștilor, pentru niște Țigani ce au jăluit că au di pi un moș a lor, Medelnicerul Toader Mălaiu, ci s'ar fi trăgând din niamul Dologăi Țigu și a Furnicăi Țiganci, cari s'ar fi aflând supt stăpânire Hatmanului Vasili Roset, cerând acești Țigani a-i lua în stăpânire lor, supt cuvânt că moșul lor, Medelnicerul Mălaiu, ar fi luat dajdie de la niamul acestor Țigani. După cercetari dar, s'au hotărât ca dumnealui Hatmanul Roset să stăpâniască acești Țigani, după ispisocul Măriei Sale Costandin Neculai V[oe]vod.
42. 7266, Iunie 20. O împărțală a Domniții Anița, pentru copilul lui Ion Vălcu giudi, Țigan a Luminării Sale, iar Țiganca ce o ține Vălcul, anume

Buna, fata lui Toader, esti a dumisali Vornicului Vasili Roset, cu cari au făcut șase copii, anumi Ilie și Ilinca, Marie, Gheorghe Ioana și Anușca, afară de Gligoraș ce au murit; pe cari i-au împărțit: trei copii au luat dumn[ea]lui Vor[ni]cul, adică pe Ilie cu Țiganca lui, anumi Catrina, fata Bădiții, cari esti driaptă a Luminării Sale și s'au mai venit în parte dumisali pe Ilinca ce o țini Bădan sin Bădiții, Țigan domnesc și Marie, ce o țini Zorilă sin Neculai Țiganu.

43. 7261, — Scrisoare Jicnicerului Costachi Duca, ci o dă unchiului său Vor[ni]cului lordachi Roset, în pricina unui Alexandru Vicol, pe o fată de Țigan a dumisali, anumi Ursa, fata lui Ștefan Pelin Țig[anul], și, un Țigan a dumisali Vor[ni]cul luind pe o fată de Țigan a Jicnicerului, anumi Safta, s'au învoit și au dat pe Safta Țiganca Jăcnicerului, cari esti după Gheorghie Pelin, și dumnealui Vornicul au dat pe Ursa Țiganca, dumisali.

44. 7269, Iunie 20. O scrisoare a lui Meletie arhidiaconu, prin cari vindi Hat[manului] Vasili Roset ai săi drepti Țigani, anumi Stanu și Costandin și Grigori și Ștefan și Costandin Buțică și cu sororile lor, anumi Chița și Pășcălina, pre toți ficiorii lui Tesco Țiganul și a Dimitrii, fimiei lui, drept 230 lei bani gata.

45. 7227, Dechemvr. 14. Jaloba Nastasiei Cazimiroaei, fata lui Toader Mălaiu, cerind să aibă dreptati pentru cinci sălași Țigani ai săi ce au fugit la Chișinău, cari da dajde în toți anii tătăne-sau, și dumnealui Vornicul lordache Roset, ce se afla Serdar la Orheiu, spuind Măriei Sale Costandin Neculai V[oe]vod că sint fără stăpân, i-ar fi dăruit Mărie Sa Vornicului lordachi, și hărțile pe acești Țigani sint la jăluitoare. În dosul cărie jalobe este scrise carte g[os]pod către Vor[ni]cul lordachi ca,

- ori să dei Țiganii jăluitoari, de sînt drepți a ei, sau, de ari a răspundi, să vie în giudecată.
46. 7270, Martie 3. Scrisoare lui Manolache Jora, ce au priimit 30 lei de la Hatmanul Vasili Roset, pentru un Gligor ș Țiganu, ci i-au vîndut, pe cari Țigan, cînd i-l va aduci, să-i rîspundă și cielanți bani.
47. 1776, Fevruarie 6. O scrisoare a Spătarului Ioniți Canta, scrise către răposata Safta Roset Hătma-neasa, triimețind un izvod de Țigani, înpărțitor cu dînsii și cu Ilieș.
48. 1728 — — O scrisoare a Paharnicului Enăcachi, scrise către Stolnicul Costachi Ruset, pentru un Mărdari Țiganul, ci să afla la Pah[arnicul] Enacachi, și dumnealui Stolnicul l-ar fi cerînd, zicînd că ar fi a dumisali, și un răvaș a Stolnicului Iordachi, tot în pricina acestui Țigan.
49. 7233, Maiu 24. Scrisoare Petcului Țiganul cu ficiorii săi, anumi Stan și Costandachi, și cu fiică-sa Mariuța, prin cari singuri ei să vînd Armașului Ilie, drept 70 lei.
50. 6260 (*sic*), Oct. 24. Scrisoare Măriei Vămîșoaei, prin cari dă danie sfintei mănăstiri Precista niști Țigani ai săi, ci-i ari de la tatăl său Enachi Armașul, anumi Petco și feciorii lui, anumi Stan, Costandachi și Grigori, i Guțul și 2 feti, anumi Chița și Păscalina.
51. 6254(7254), luni 18. Un izvod de toți Țiganii ci s'au făcut cu toți copii lor, anumi și de la ce loc sînt luați de răposatul Hatman Vasili Roset, părintele răposatului Logofăt.
52. 1767, Iuli 3. Un izvod de Țiganii de înpărțală cu dumnealui Hatmanul Roset, iscălit de Spătarul Canta.
53. 7268, Maiu 14. Izvod de Țiganii coroierei, ci s'au dat în sama lui Vasili giudi, cari sint 30 sufleti, iscălit de Paharnicul Vasili Buhăescul.

54. — — — Un izvod de niști Țigani ce sint fugiți în a stânga Prutului.
55. — — — O spiță de niamurile Țiganilor cumpărați de la unii și alții.
56. — — — Tij altă spiță de Țiganii cumpărați de Vor[ni]cul Iordachi Roset de la Medelnicerul Carp.
57. 7273, Fev uarie 17 Zapisul de la mazilul Iordachi Bădros, prin cari dă în schimbu o Țigancă a sa, Nastasie, Hat[manului] Vasili Roset, înpotriva cărie au priimit pe o Marie, fata de la Ioniță Ciudin, ce au fost luat-o Hat[manul] Roset, și 30 lei bani.
58. 7251, Maiu 11. O scrisoari de la Pah[arnicul] Ștefan Roset, pentru o Țigancă anumi Nastasie, ci o dă lui Bădros, de la mănăstire Dobrovățu.
59. 7270, Noemvrie 25 Zapis de la Ion și cu Ilie Ciudin, prin cari fac danie Hat[manului] Vasili Roset pe Costandin Țiganul și pe Marie, sora lui.
60. 7268, Maiu 5. Carte de giudecată de la boieri pentru Manza Țiganul, ci esti cumpărat de Stolnicul Carp.
61. 7244, Martie 1. Zapisul egumenului de Tazlău, înpărțala Bunii Țigancii, ce au ținut-o Neculai giudeli.
- 62 7273, Martie 28. Zapisu de la Răducanu și de la Costandin pentru o Țigancă Iliana, ci au vândut-o Hat[manul] Vasili Roset drept 50 lei noi.
63. 7252, Dechemvr. 12 O scrisoare a lui Ursachi Davidel, prin cari dă în schimb dumisali Vornicului Iordachi Roset pe Andrii, ficiorul lui Vasili, și înpotrivă a luat pe Grigori Butuce.
64. 7270, Noemvrie 30 O scrisoari a Medelnicerului Ioan Pila-pouschi, prin cari dă danie Hat[manului] Vasili Roset un sălaş de Țigani, anumi Pavăl Mitacu Țiganu și cu fimeia lui și cu toți copiii lor.
65. 7270, Martie 3. Zapisul dumisali Manolachi Jora, ficiorul Stolnicului Neculai Jora, prin cari vinde Hatmanului Vasili Roset pe un Gligoraș, ficior lui Iftimi Țiganul, nepot lui Ion Țiganu.

66. 7251, Iuni 15. Zapis de la Post[elnicul] Ioan Purici, prin cari vindi Logofătului Ilie Catargiu pe Vasili, ficiorul lui Ion Brânzi.
67. 7251, Iuni 15. Zapis de la Marie Silioniasa a răposatului Medelnicerului Costandin Silion, prin cari dăruiești Vornicului Iordachi Ruset un copil de Țigan, cari esti a Mariții Țigancii.
68. — Iuli 20. Scrisoare de la Medelnicerul Neculai Racoviță pentru niști Țigani ce vindi, scrise către Hat[manul] Vasili Roset.
69. — ¹ Septemvrie 4. Scrisoare Logofătului Ștefan Roset către Medelnicerul Neculai Racoviță, răspunzându-i pentru o mie lei, ce-l poștești să-i găsească că n'ari închipuiri de unde a-i găsi, și, pentru niști sălași de Țigani ce scrii că ari de vândut, îi răspunde că nu-i trebuesc.
70. — Ghenar 18. Altă scrisoare de la Medelnicerul Neculai Racoviță, tot în pricina Țiganilor, către Hat[manul] Roset.
71. — Septemvrie 20. Tij altă scrisori, tij de la Medelnicerul Racoviță, către Hat[manul] Roset, tot într'aciastă pricină.
72. — Septemvrie 20. O scrisoare de la Radul Logofătul către Medelnicerul Neculai Racoviță, în pricina unor bani ce-i cere cu împrumutari.
73. 7268, Iuli 2. Un zapis a Medelnicerului Neculai Racoviță, prin cari vindi Hat[manului] Vasili Roset sălașile de Țigani, după osăbit izvod din 6269 (*sic*), Apr[ilie] 1, și după spița niamurului lor.
74. 7224, Iuni 17. Carte g[os]pod de la Mihai Racoviță V[oe]-vod către Post[elnicul] Șerban Cantacuzino, pentru niște Țigani ai Jăcnicerului Iordachi Roset, cari Țigani i-au fost luat, cu poronca Domniei Sale, și, acum, dovedindu-să că sint ai Jăcnicerului, s'au scris să-i dei înapoi.
75. 7273, Septemvr. 13. Un răvaș de la Anasta monahie către

Cifre indescifrabile,

- Hat[manul] Vasili Roset pentru Sanda Țiganca, ce au ținut-o Andrei Țiganul ci s'au înneecat, și au rămas un copil de împărțală.
76. 1769, Septemvrie 9. Un zăpis a lui Costandin ficiorul lui Andoni Țapu, ce-l dă Hat[manului] Vasili Roset tot în pricina Sandii Țigancii ci s'au înneecat.
77. 7268, Maiu 8. Un izvod de Țigani iscălit de Pah[arnicul] Vasili Buhăesu și de Comisul Ștefan.
78. — — — Un izvod de Țigani ci să arată a fi la domnița.
79. 7262, Fevruarie 29. Un izvod de Țigan, iscălit de Banu Vasili Roset și de Medelniceru Costandin pentru parte fratelui dumisali, lui Costandin, de Țigancii ce i s'au vinit din Țigancii părințăști și dintr'alți Țigani ci sint di pi maica dumisali, de zăstre de la Vornicul Ioan Sturza.
80. 7262, Fevruarie 29. Un izvod de Țigani, iscălit Țtot de Banu Vasili Roset și de Medelnicerul Costandin, pentru parte fratelui dumisali Vasili, ci esti din Țigancii ci ni-au rămas de la părinți, bez Țigancii di zestri ci au rămas de la maica dumisali di pi Sturzăști și bez Țigancii ci-ari di pi maica dumisali.
81. 7263, Dechemvr. 2. O împărțală de Țigani ci s'au făcut între dumnealui Vasili Roset Spătar și fratele dumisali Medelnicerul Costandin Roset cu mănăstire Bistrița, fiind vechil din parte mănăstirii Vasili Buhăescul Medelnicer.
82. 7271, Iuli 20. Împărțala ci s'au făcut între dumnealui Hat[manul] Vasili Roset și între dumnealui Iordachi Costachi di copii lui Costandin Cărțul, Țigan a Hat[manului], ci au ținut pe Paraschiva Țiganca a dumisali Pah[ar]nic Iordachi, și au făcut 5 copii.
83. 7267, Iuli 8. Un izvod de 20 sufleti Țigani, ci s'au triimes la Mărgineni, cari sint danie de la Scarlat Ghica V[oe]vod.
84. — — — Un izvozel de Țigancii Țomăneștii, ce i-au luat Ștefan Gane,

85. 7270 — O scrisoare a episcopului Ionechenti, prin cari vindi drept 300 lei Haț[manu]lui Vasili Roset trei sălași de Țigani lăeți, anumi pe Sandu Țurle, frate lui Tretachi, cu Țiganca și cu toți copii lor, pe Ilie, tij brat lui Trătachi, cu Țiganca și cu copii lor, și pe Sanda, soră lui Trătachi, cu ficiorii ei.
86. 7269, August 10. O scrisoare de schimb a Vornicului Ivan, prin cari dă Haț[manului] Vasili Roset pe un Matei Bucătaru și înpotrivă au luat pe o Iliana, fată.
87. 7264, luni 10. Hrisov de la Costandin Mihail Gihan Raco-vițăV[oe]vod, prin cari danuești (*sic*) episcopiei de Huși cinci sălași de Țigani din Țiganii domnești, anumi pe Pătrachi, ficior lui Burcă, cu Țiganca lui, Marie, fata lui Vasili Snia-govanu, Țigan strein, cu toți ficiorii lor, și Sandul Țurlă, ficior lui Burcă, cu Țiganca lui, Mariuța, fata Lupului Țiganu, și Mihălachi sin Burcă și cu Țiganca lui, Armenie, fata Șoicăi, și Ilie sin Burcă, cu Țiganca lui, Cunnuna, fata lui Gătoi, Țigan gospod, și Sanda, fata lui Burcă, ce au ținut-o Călin Țiganu strein, cu copii ei toți, cu Țigancele și ficiorii lor.
88. 7267, Dechemvr. 13. Carte g[os]pod a lui Theodor V[oe]vod, pentru un Țurle, și Voicii, Țiganca lui, ca să rămăe în nesupărări de spre Logofătul Iordachi Canta și să fi Țigani domnești, luînd înpotrivă pe un Vama, ficior lui Costin, cu Țiganca și copiii lor.
89. — — Un izvod cuprinzător de toati pricinile Țiganilor niamului Burculeștilor.
90. — — Un izvod de 26 sufleti de Țigani, anumi după cini sînt însurați și căți copii au.
91. 7262, Fevruarie 25. Un izvod de Țiganii ci sint fugiți, părin-țăști, cari când s'ar găsi, să se înpartă fră-țăști, osăbit de Mardari, că iasti Țigan a Pășcanului, cari izvod esti iscălit de Banu Vasili Roset și de Medelnicerul Costandin.

92. 7265, Noemvrie 5. Un hrisov de la Costandin Mihai Gehan Racoviță V[oe]vod, prin cari dănuști lui Ștefan Buhăescul treti Logofăt pe Simion Chiorul, herar, cu Țiganca și copii lor, și Puhoace, brat lui, cu Țiganca și copiii lor, și Ioniță Tutiun, brat lui, cu Țiganca și copii lor și cu cumnatul său Sava, și Pascal Găină, cu Țiganca și cu copii lor, și Apostol Arăcul, cu Țiganca și cu copii lor, și cu cumnatul său Sandul, și Nicolae Cibotariu, cu Țiganca și cu copii lor, și Ion Cărnul, cu Țiganca și cu copii lor, și Radul herar, cu Țiganca și cu copii lor și cu nepotul lor Iftimie sin Gologan, și Miron brat Radul cu Țiganca și cu copii lor, și Apostol, cu Țiganca și cu copii lor, și Ștefan nepot Sanii, cu Țiganca și copiii lor, și pe Vasili sin Mirăuți, cu Țiganca și cu copiii lor.
93. — — Un izvod de niamul lui Amvrosie Țiganul, ficior lui Arsănie Țăgu, ce au ținut pe Sântilie Țiganca.
94. 7266, Iuni 15. O scrisoari a domniții Aniții, să să știe pentru o Țigancă Vasilca Duna, a dumisali Vornicului Vasili Roset, că o țini un Țigan a Luminării Sale, anumi Nica.
95. — — Un răvaș a lui Ilie Canta, ce scrie cătră Vornicul Iordachi Roset, pentru o Țigancă a dumisali Vornicului, ci ar fi la Șărbești, îndatorându-să a o trimiti, și însemnând că nu ari să ei niciun Țigan de la Vornicul Roset.
96. 1759, Iuni 16. O scrisoari a lui treti Logofăt Ștefan Buhăescu, în cari esti iscălit de martur și Paharnicul Vasili Buhăescul, prin cari dăruști Haț[manului] Vasili Roset trei sălași de Țigani din frunte Țiganilor, ce prin mijlocire Haț[manului] Roset au scos carte de la Mărie Sa Domnul vremii aceia ca, după hrisovul de danie a lui Costandin Racoviță V[oe]vod, pentru 10 sălași de Țigani, ci au

dăruit lui treti Logofăt, unde îi va găsi, să aibă a-i lua.

97. 7268

Un zăpis de la Comisul Ștefan Buhăescul, iscălit și de Pah[arnicul] Vasili Buhăescul, prin cari arată că, răfuindu-să din toati so-cotelile cu dumnealui Hat[manul] Vasili Roset, și pisti răfuială mai priimind cinci sute lei, bani gata, și numitul Comis de a sa bună voi au dat Hat[manului] Roset pe toți Țigani ce îi ari danie de la Mărie Sa Costandin Racoviță V[oe]vod, anumi pe Simion Chiorul, herar, cu fimeia lui și cu toți copiii lor, Andrei sin Simion, cu fimeia lui Anița și cu toți copiii lor, și Sandul zăt Simion, cu fimeia lui Ioana și cu toți copiii lor, pe Pascal Găină, cu fimeia lui Axinie și cu toți copiii lor, pe Vasili Puhoace, cu fimeia lui Dochita și cu toți copiii lor, pe Apostol Arăncul, cu fimeia lui Niaaga și cu copii lor, bez un copil a-numi Sandul, ci l-am oprit la slujba noastră, pe Sandul bucătarul cu fimeia lui Nastasie, soră Niagăi, cu toți copii lor, și Radul, cu fimeia lui Stana și cu toți copiii lor, și Ion sin Radul, cu fimeia lui Marie și cu toți copiii lor, și Miron brat Radul, cu fimeia lui Mărie și cu toți copiii lor, și Ioniță Tiutiul, cu fimeia lui Soltana și cu copiii lor, bez un copil Ioniță, ce l-am oprit la slujba noastră, și Sava, brat Soltana, holtei, și Ștefan, nepot Ganii, cu fimeia lui Anghelina și cu toți copiii lor, și Neculai Cibotariu, cu fimeia lui Mărie și cu toți copiii lor, și Ion sin Neculai Cibotariu, cu fimeia lui și cu toți copiii lor, și alt Apostol, cu fimeia lui Ștefana și cu toți copiii lor, și Ion Cărnul, cu fimeia lui și cu toți copiii lor.

98. 1785, Noemvrie 4. O împărțală a Medelniceresei Bălașa, ce au făcut cu dumnealui Comisul Vasili Roset pentru o Țigancă Marie, fața lui Brumă, ce

au ținut-o un Țigan, Răzlog, cu cari au făcut șase copii.

99. — — Trii copii de sureturi, înse unu ai Măriei Sale Constandin Racoviță V[oe]vod, din le[a]t 7260, Apr[ilie] 1, al 2-lea suret, iarăși di pi ispisocul Măriei Sale Constandin Racoviță V[oe]vod, din le[at] 7265, Noemvrie 5, al 3-le suret di pi ispisocul Măriei Sale Costandin Racoviță, din leat 7264, pentru Țigani, încredințați copiile de Vel Logofătul Rășcanu.
100. — — O copie di pi suretul ispisocului Măriei Sale Ioan Theodor V[oe]vod, din 7268, Noemvrie 6, prin cari dăruiești Pah[arnicului] Vasili Buhăescul un sălaş de Țigani din Țigani ci s'au aflat veniți în țară, anumi pe Vasili Ocianul cu Țiganca lui și cu toți copiii lor și cu o noră a lor Sanda.
101. 1756, Iulie 25. Un ispisoc de la Costandin Mihail Cehan Racoviță V[oe]vod, prin cari au miluit pe Pah[arnicul] Vasili Buhăescul cu trei sălaşi Țigani, anumi Vasili, ficior lui Neculai, nepot Cornii, cu maică-sa Marie și patru surori a lui, feti, și pe Toader Podaru, cu Țiganca lui Parascheva și cu toți feciorii lor, și pe Macovei zăt Podaru, cu Țiganca lui și cu toți feciorii lor.
102. 7270, Octomvrie 1. O scrisoare a Comisului Ștefan Buhăescul, prin cari dăruiești Hat[manului] Vasili Roset pe un Țigan bucătar, anumi Ion Cărnul, cu fimeia lui Marica, pentru că și Hatmanul Roset i-au dăruit 180 lei.
103. 7268, Maiu 10. O socotială a Țiganilor ci s'au cumpărat cu bani, și s'au mai luat și pentru alti pricini de la Pah[arnicul] Vasili Buhăescul și de la fiiul său, Comisul Ștefan.
104. 7268, Maiu 10. Un izvod iscălit de Pah[arnicul] Vasili Buhăescul și de Comisul Ștefan Buhăescul, pentru Țigani ce i-au avut danie de la Mărie Șa Costandin V[oe]vod Racoviță V[oe]vod,

- din Țigani g[os]pod, ci să numesc curueri, cari i-au dat Hat[manului] Vasili Roset.
105. 7268, Maiu 25. Alt izvod, iscălit tot de Pah[arnicul] Vasili Buhăescul, pentru Țigani ce i-au avut în olatul Grecenilor, danie de la Mărie Sa Costandin Racoviță V[oe]vod, pe cari i-au dat Hat[manul] Vasili Roset.
106. 7267, Iunie 13. O scrisoare de la Iordachi Buhuș i Post[elnicul] Sandu Buhuș și Jăc[nice]rul Ion Vărnăv i Post[elnicul] Vasili Ilieș, prin cari dă Hat[manului] Vasili Roset doi sălași de Țigani, anumi pe Sandul, ficior lui Gălcă, cu Țiganca și copiii lor, și pe Neculai Părțină, cu Țiganca lui și cu copiii lor, împotriva altor sălași, și au cumpărat Vor[ni]cul Iordachi Roset, părțile Hat[manului] Roset, de la mătușa dumisali, și au eșit sălașile răle.
107. 7268, Februarie 8. O scrisoare iscălită de Post[elnicul] Sandu Buhuș, Toader Buhuș, Ștefan Buhuș, Post[elnicul] Vasili Buhuș, Jăc[nicerul] Iordachi, cari dăruesc Hat[manului] Vasili Roset doi sălași de Țigani, cu Țigancile și cu copii lor, din părțile tuturor, din mijloc, anumi pe Sandul Gălcă, cu Țiganca lui Gafița, i Neculai Părțiu, brat Sandului, cu Țiganca lui Cununa.
108. 7270, Septemv. 10. Izvod iscălit de Toader Buhuș și de Post[elnicul] Sandu Buhuș pentru doi sălași de Țigani, ci s'au socotit de toți frații ca să să dă Hat[manului] Vasili Roset, după scrisoare de sus hotărâtă.
109. 7253, Ghenarie 16. Carte Domnului Ioan Nicolae V[oe]vod, prin cari dăruști Vor[ni]cului Iordachi Roset pe Paraschiva, Țigancă domniască, fata Saftii Țigancii și cu parte ei din ficiori, pe cari Țigancă o țini Damiian, Țiganul muntenesc, bucătar.
110. 7255, Maiu 19. Zapisul Post[elnicului] Ioniță Neculai, prin cari vindi Vornicului Iordachi Roset pe Si-

- mion, cu Țiganca lui Dochița și cu un ficior a lor, anumi Filip.
111. 1765, Iunie 3. O împărțală de niști Țigani cu mănăstire Bisăricani și cu Hat[manul] Rosăt.
112. 7263, Fevruar. 25. O volnicie g[os]pod dată dumisali Roset pentru căutare lui Ostahi, vezeteu țigan.
113. — — Un răvaș de la Crupenschi pentru Țiganca Ilinca.
114. — — Un răvaș al Stolnicului Toderașcu Canta cătră Vor[ni]cul Iordachi pentru un Țigan.
115. — Iunie 26. Un răvaș a Jăcnicerului Vărnăv cătră Hat[manul] Vasili Roset pentru un Țigan ce i-au dat Hatmanului.
116. — Octomvr. 25. Tij alt răvaș a Jăcnicerului Vărnăv cătră Hat[manul] Vasili Roset pentru doi salași de Țigani ce i-au dat Hatmanui.
117. 7252, Iulie 21 Zapis a lui Velișcu, prin cari vinde Pah[arnicului] Vacilașcu Roset o Țigancă, cu parte ei, cu un copil și giunătați, anumi Ioana, fata lui Ion Suptirelu.
118. — Dechemvr. 21 O scrisoare a egumenului de Dobrovăț pentru niști Țigani.
119. — — Un izvod neiscălit de nimi pentru niști Țigani ci ar avè la Hatmanu Cilibiu.
120. — — Un izvozel tot de Țigani.
121. — — Un izvozel tij.
122. 7254, Septemvr. 30 Un suret de 60 lei ce au priimit de la Vornic un Comis Feștilă.
123. — Septemvr. 20 Un răvaș de la Vist[ierul] Sandu cătră Șătrarul Vasili Roset, tij pentru o Țigancă a sa, ci o țini un Țigan a Șătrarului.
124. — — Tij un răvaș cătră Șătrarul Vasili Roset, tij pentru niști Țigani.
125. 1792, Maiu 2. O scrisoare a Logofetesei Ecaterina Razu, ce o dă Comisului Vasili Roset, cu arătari că, pentru parte ci ari a tragi Comisul din o Ilinca Țiganca, fata lui Timuș, s'au învoit și au dat pe un Leonti Țiganu, ficior lui Ștefan Zamă Niagră și a Marii Curii, cu o

- copilă a lui, iar pentru trei pol sufleti ci să vini să mai ei dumnealul Comisul, să-i dei la Sfântul Dimitrii viitoriu, iar, de va găsi dumneaei Logofeteasa vre-o dovadă de schimbătură asupra Ilincăi, fetii lui Timuș, să aibă a o lua cu toți copiii ei, cum și Logofetiasa, de va eși cu pricină, să aibă a răspundi.
126. 1789, Septemvr. 27. O scrisoari a maiorului Iordachi, în cuprindere că o împărțală de Țigani, ci i-ar fi dat Comisul Vasili Roset, esti cu iconomie, pentru ca să scoată Țigani ci sint supt stăpâniri Nemților, pe care scoțindu-i, să aibă a-i plăti cheltuiala, și, deosăbit, pentru slujba sa să-i dei pe Ursul giudi, cu Țiganca lui Gafița și cu doi copii a lor.
127. 7253, Septemvr. 6. Carte de giudecată de la Sandul Sturza Vel Logofăt și de la Toderășcu Păladi Vel Spătar pentru giudecata și împărțala ci au urmat între Vor[ni]cul Iordachi Roset și între Banul Iordachi Balș pentru un Filip Țiganu, dându-să hotărâre că acest Țigan să rămâi în stăpânire dumisali Banului Iordachi Balș.
128. 7253, Aprilie 25. Un izvod iscălit de Vor[ni]cul Iordachi Ruset și de Banu Iordachi Balș, împărțitor pe Țiganul Filip și Țiganca lui Anița și copiii lor.
129. 1768, Avgust 5. Zapis de la Vor[ni]cul Ivan, prin cari vinde Hăt[mănesei] Safti Roset pe un Oprea Țiganu, drept 30 lei, bani noi.
130. 1801, Dechemvr. 10. O scrisoari a dumisali Iacovachi Carp, Manolachi Roset și Anița Roset, prin cari dă în schimbu Vor[ni]cului Vasili Roset pe Marie Țiganca, fata lui Ștefan Puiul, cu toți copii ei, făcuți cu Gheorghe sin Ivan Țiganul, a dumisali Vor[ni]cului, și în potrivă au luat pe Mariuța Țiganca, fata lui Chirică Comanu, cu copiii ce i-au făcut cu Țiganu dumisali.
131. 1791, Iunie 5. Izvod de ciata Țiganilor Comănești, a dumisali Comisului Vasili Roset, în dosul căru

să îndatorești un Ion, nepot lui Lefter, ca să strângă dajdie de la acești Țigani, să o aducă dumisali, și se poarte de grijă de dănsii.

132. 1779, Iuli 25. Izvod de Țigani Comănești și coroeri, să să știe, neiscălit de nimi.
133. 1775, Iuni 28. Tij alt izvod de Țigani Comănești, neiscălit de nimi.
134. 1772, Iuni 28. Tij alt izvod de căți Țigani s'au adus de la Păstrăveni, neiscălit de nimi.
135. 1779, Iuli 28. Tij alt izvod de Țigani ce era la Jijie, Țigani de vatră, neiscălit de nimi.
136. 1783, Maiu 30. Tij alt izvod de Țigani de la Jijie, fiești-cari Țigan căți copii ari, neiscălit de nimi.
137. — — Izvodul niamului Țiganilor Șoimulești, neiscălit de nimi.
138. 1796, Ghenarie 28. Un izvod de opt sălași Țigani, ce lipsesc din ciata comăniască, și unde se află, neiscălit de nimi.
139. 1796, — Tij alt izvod de ciata Țiganilor Comănești, ci dau dajdie, și de Țigani ce lipsesc din ciata aciasta, neiscălit de nimi.

Scrisori a tovrășiei menzilului.

1. 1821, Ghenarie 1. Uu extract a una sută mii lei, ci s'au dat rânduile Vistieriei ca să să ei din țară pentru caii de menzil, neiscălit de nimi.
2. — — O însemnare de banii menzilului ci ari să ei tovrășie de la Vistierie, din vreme ce au ținut menzilul, neiscălit de nimi.
3. 1823, Maiu 25. O anafora a veliților boeri, în pricina a 100.000 lei în plata cailor și 38.000 a progoanilor i hamuri din cifertul al 4-le anului 1821, ci avè a lua companie menzilului din țară, după rânduile Vistieriei, prin cari hotărăsc ca să să rânduiască un boer, doi, împreună cu Aga Hermeziu, ci au fost samiș în vreme aceia Vistieriei, ca să cercetezi pentru toți banii pomeniți ; cari esti

întărită și de Mărie Sa Vodă la 1823, Iuni 13.

4. 1823, Fevruarie 12. O țidulă g[os]pod cătră Mitropolitul și boerii țării pentru 138.000 lei, ci au rămas a lui, companie mezilului, din hacul surugiiilor și din progoanile menzilului, după socotiala închietă cu Vistierie, din cari s'au luat numai 4.137 lei, poruncind ca să să triacă și suma acestor bani în tertipul țării și să să facă schepsis, de unde și în ce chip să să împliniască banii aceștie din țară.
5. 1823, Iuni 13. O țidulă g[os]pod în pricina acestor 138 mii lei, rânduind ca prin marafetul Vistieriei, aducându-să pe toți dregătorii și sameșii vremii acia, să li să ciară socotială de toți banii pomenitei examinii și a cifertului al 4-lea și, lămurind căți dintr'acești bani sint împliniți de dregători și sameși, și ce i-au făcut, și căți să află rămășiță asupra satelor, să facă cunoscut prin înfătoșare de socotială anumi, ca să rânduiască împlinire, spre despăgubire jăluitorilor companioți.
6. — — Tij o țidulă g[os]pod, fără velet, prin cari rânduesc pe Logofătul Costandin Catargiu, pi Vor[ni]cul Vasili Miclescu, pi Spatarul Costandin Burghele, pe Spatarul Sandu Cațichi, însărcinându-i ca dumnialor să urmezi cercetare aciasta de 138.000 lei, cuprinse prin țidula din 1823, Iuni 13, de supt No. 3, fiindcă Vistierie nu poati aduci în deplinătati madeoa aciasta, îndeletnicindu-să mai mult cu catagrafie țării și așazare birului.
7. — — O însemnari de bani ci avè să ei răposatul de la casa menzilului și de banii ci era a să lua de la unii și alții.
8. 1819, Iuli 1. O socotială iscălită de răposatul Paharnic Dinul Negruți cu răposatul Logofăt și cu casa menzilului de niști bani ci avè să ei răposatul, și cum i s'au plătit.

9. 1818, Iunie 17. Condractul tovrășiei menzilului, iscalit de companioți, pe trei ani, de la 1817, Iulie 1, păr la 1820, Iulie 1, în cuprindere cum ari să urmezi căutare slujbii aceștie pe doi ani, de la 1818, Iuli 1, păr la 1820.
10. 1817, Februarie 7. 'O scrisoari iscălită de răposatul Vor[nic] Neculai Hrisoverghi, Vor[ni]cul Mihălachi Sturza, Spătarul Neculai Dimachi, raposatul Spatar Petrachi Cazimir și Căminarul Miha-lachi, prin cari încredințază că pentru părțile de cai a boerilor menzilgii, ce sint iscălți prin scrisoare ce au dat, căți să vor veni a lua dumnealor din caii menzilului, s'au alca-tuit, și prin tocmală toati aceli părți a boe-rilor iscăliți prin acè scrisoari li-au cumpărat câte 105 lei calul.
11. — — O jalebă a Vor[ni]cului Neculai Dimachi și a tovarășilor săi menzilgii, prin cari sa roagă Înălțimii Sale pentru 138.000 lei, ci ari să ei companie menzilului din țară, cu do-bânda lor, să să triacă în tertipul țării, și să să pui în lucrari și plata banilor, de unde să vor socoti, cari jalebă este scrise cu însuși slova dumisali Vornicului Dimachi, și altă însemnari, tot cu slova dumisali, de 4.137 lei, 30 bani, ci s'au priimit din 100.000 lei.
12. — — O însemnari de sameșii ci se afla la Ți-nuturi, în vreme ci s'au rânduit de cătră Vistierie a lua companie menzilului din țară 138.000 lei.
13. — — O socotială neiscălită de nimi a menzi-lului cu răposatul Pah[arnic] Dinul Negruți.
14. — — Tij altă socotială cu d. Hat[manul] Vasili Roset pentru banii ci au dat la casa men-zilului de la anul 1817 păr la 1820, Iuli 1, neiscălită de nimi.
15. — — Un extract de paguba menzilului, câte cât au venit de fieșticari parte, neiscălit de nimi.
16. 1824, Septemvr. 30. O socotială închietă de Pah[arnicul] Ne-

- gruți cu Pah[arnicul] Stavri, pentru banii țimirașilor, ci are a lua casa menzilului.
17. — — O socotială de niști bani tot a menzilului, neiscălită de nimi.
18. — — O însemnari de banii ce avè să dei Pah[arnicul] Stavri și de aceia ci au dat.
19. 1820, Maiu 20. O scrisoari a tovrășiei menzilului de alcătuire vânzării cailor menzilului lui Scufa.
20. 1820 — Un perilipsis a sămii menzilului pe anu al triile păr la sfârșitul lui Iuni 1820.
21. 1820, Noemvr. 10. O scrisoari a Pitarului Iordachi Bibiri cătră Vornicul Mihălachi Sturza, pentru un stog de fân a menzilului, ci au avut a faci satile dumisali Rădiul și Borleștii, că au rămas în nesupărari, supt cuvânt că-i răspundi dumnealui Vor[ni]c și-l rânduiești să dei 500 lei la casa menzilului; cari scrisoari esti iscălită de dumnealui Vornicul ca să să scadă în socotiala dumisali.
22. 1821, Ghenarie 1. O tăbliță a 100.000 lei ce sînt rânduiești Vistieriei să să ei din țară, la ce Ținut anumi sint rânduți.

Aceste 22 de hărtii în pricina socotelilor ce răposatul Logofăt Vasilie Roșet ari cu Casa menzilului s'au primit de mini, spri disfacire casei cu toți tovarășii.

1827, Dechemvrie 20.

(s) Costandin Palade, Hatman.

Fiindcă între dumnealor clironomii răposatului Logofăt Vasili Roșet cu iscălitul, ca înputernicit din partea dumneaei marchizei de Betmar, s'au precurmat pretenția iscată din primire acestor documenturi de cătră răposatul Hat[man] Costandin Paladi, adevierire aceasta a răposatului Hat[man] Paladi rămâne în veci răsufată și nelucrătoare, întocmai după glăsuire învoeli, întărită de Divanul de Apelație la 14 Mart 1846, supt No. 1821.

1846, Mart 19 zili.

(s) Ro . . . .¹.

(Documente Sc. Rosetti.)

¹ Acest perilipsis are numai paginile 33-49. Probabil că paginile până la 33 cuprindeau documentele moșilor.

23.

1834, Octombree 12, Viena.

Copie după o scrisoare a lui N. Roset [Roznovanu], Vistier, relativ la numirea Domnilor din Țara-Românească și Moldova.

Viena, 26 Octombree 1839 (1834).

Cu fiiască plăcăciune sărut mâna.

Am scris dumitale cu poșta trecută cuprinderea tractatului de la 28 Iulii, făcut între Poarta Othomanicească și Rosiia de graf Orlov; l-au aflat Englitera și Franța și huesc gazetele lor, și Franța au trimis o mare flotă în Mare Albă, așăjdire și Englitera. Acea flotă este la Tenedos, și Inglitera umblă împreună cu Franța a străca, de să poate, acel tractat. Dar încă înțeleg aceste 2 Puteri că nu să poate în halul în care să află și Statul Turchiei și Sultantul, și au hotărât Inglitera, sprijinită de Franța, a lua portul Dardanelilor, precum în vremea mai veche au luat portul Ghibraltului și a Maltii, și apoi ca când vor avè și Țarigradul: celelalte Puteri au lăsat pe Rosăia să facă cum va vrea cu Turchiia. Poate că este și vre-un plan ca să o încurce acum de-odată în vre-un războiu, dar și poziția Rosii cere de a să amesteca în toate ale Turchii, poate că firește ca un aliat, și de aice să vor amesteca în folosul Rosăii, precum în Polonia.

Acum toți cei cu minte privăsc războiu de spre Rasărit: stăria și halul Turchii este viderat. Eu vă scriem de vr'o doi ani că, măcar că ești în vrăstă, dar tot vei trăi îndestul ca să privești pica-re și sfărămarea unei vechi [țări], și iată că pică. Engleji și Franțojii la Dardaneli, s'au dus Țarigradul. Au început de la cap a putreză stărvul, căci așa astăzi putem numi Turchiia. Apoi acum giudecă de Domniile Valahiei și a Moldaviei. Candidatul și pomă-zuitul Domnul Valahiei, Aleco Ghica, cari mi-au spus că vă cunoaști, ari a petreci iarna cu amoreza sa, grafina Suhtelin, dar acest bou de om este prăpădit și la sănătate: cum acest om sta pe cal și comandirică miliția, nu înțeleg. Acesta esti un omșor, nu om, un cifert de om. Aice am aflat și starea lui Hagi Moscu, căci de shesurile și de mintea lui v'am scris încă pe la Septemvrie. Starea lui este de vre-o 5.000 galbeni venit într'o frumoasă moșie lângă București și vre-o 300.000 lei capital, și aice știu mai bini, fiștecare bangher din țările noastre ce stări ari; dar ari cre-

dit, caci este cinstit și periorisit întru neguțătorii măsurate. Însă acel cinstit prieten în care mă pot încrede ca în dum[nea]ta însuși mi-au zis că nu poate avè la Țarigrad un credit de 270.000 fiorini de argint, adica somă care au făgăduit, și că nici el, Hagi-Moscu, nici corespondentul lui la Țarigrad, Zaharof, nu vor putè număra aceasta somă, căci nu pot a avè un așa credet. Și, de ar avè acel de la Țarigrad, lucru care nu are acest credet, apoi tragerea polițalor nu poate fi, căci Hagi-Moscu aice nu are așa credet și la București nu găsești această somă. Și, aceste cetind Căminarul Aleco, și văzind că nu are credet aice de 270.000 fiorini, ușor, ca unul ce a fost neguțător, va talmăci dumitali că nu să poati; căci, dacă un neguțător nu-și poate cu destul credet a girarisă polițale sale de la o piață la alta, apoi și făgăduințe lui cătră dum[nea]ta sant comedii. Pe de altă parte bangherul de aici, Hagi Costandin Pop, cap cam ușor, m'au apucat, giumatati în șagă, giumatate adevărat, ca să-i dau un peșcheșlic lui de vr'o 300 galbeni, pentru că mi-au deșchis creditul la Hagi-Moscu. leu i-am raspuns ca, făcându-sa Domniia părintelui, neapărat voi fi evgononi¹, și el mi-au răspuns că, decât la anul un bou, mai bine acum un ou. I-am răspuns că credetul este a parintelui meu, făcut de Hagi-Moscu pe averea părintelui meu, cari este mai mari decât a lui Hagi-Moscu, căci mă plioproforisiră de staria lui Hagi-Moscu și de creditul său în piața de aice. De aceasta mă tem: în alcătuirea ce vei fi facut cu Hagi-Moscu să nu fi cerut ceva provizioane mari și dobânzi pe sonya dată creditor. Și, fiindcă creditul acesta poate sta cateva luni în socotiala dumitale, adică o parte din capitalul sau, sau și capitalul în vânt, pe care el nu-l ari, să nu te silească a-i plăti dobândă și provizion, și peste vr'o 6 luni să te vezi silit a-i plăti pe vânturi vr'o 3.000 de galbeni! Aceste trebuie bine socotite, dar mai bine să să înduri Dumnezău a scăpa cu această pagubă numai, adecă de vr'o 3.000 de galbeni, decât a vă numi Domn, căci eu o văd lămurit că, în ceasul când vă va nuni Domn, santeți și mofluz, și păcat ar fi la bătrâneță să vă rușinați și să ramăneți cheliți și lipsiți pământului, și poate acest mofluzlăc să fie și pricină peste doi ani să vă scoată din Domnie. Aceasta o văd lămurit: dacă vă veți numi Domn dum[nea]ta, sau eu însuși măcar,

¹ Ἐθγνώμων, recunoscător.

îndată săntem mofluzi: [vezi] dum[nea]ta și resursurile care poate astăzi a avè un Domn în Moldova, cu Regulamentul și supt o strașnică privighere a Protecției rosăști, mai deosebită astăzi decât altă dată, pentru însuși ale sale feliuri de interesuri. Apoi, de unde plata acelor 3 milioane la Țarigrad, vr'o doî la Ruși, — fii și unul; de unde dobânda și provezioanile? Iată mufluzlăcul vederat, și la aceasta nu te înșală, mă rog, ori cu ce măgulituri îți vor arăta alții pozăția în alt chip. Dar poate că mi'i arăta; apoi bine ar fi să se facă altul, măcar de l-ar vără dracul pe vre-un vrăjmaș al nostru de a să faci Domn, căci nu aş voi pe vre-un prieten, căci sănt sigur că acel vrăjmaș, făcându-să Domn, cu făgăduințele care ai făcut dum[nea]ta, sănt sigur că ar fi mofluz. Căci nimeni nu are starea dunitale în moșii, și dum[nea]ta, cu toată starea du[mi]tale, iarăși ești mofluz, făcându-te Domn. Mult și bini giudecând lucrul, am văzut că nu eși la cap și că vei fi mofluz. Dar apoi, să vedeți, și făcându-să Domn vre-un vrăjmaș al nostru, ce frică avem? Nimic.

Că, astăzi, când Domnul de la sini nimic nu poate, cu Regulamentul, ba încă de o mie de ori mai puțin decât Chiselov, dar nici în vremili cele greli, când Donnii era puternici, iarăși nu putè lua stările boerilor, dar încă astăzi când poziția unui Domn de astăzi nu are a face cu a celor de mai înainte! Eu, măcar că sînt numai de 40 ani, cu un venit de 5.000 galbeni, de aş avè, mă socotesc mai Domn decât acel ticălos Domn care s'ar face astăzi, și mai mult ar avè trebuință Domnul de mine decât eu de un așa Domn. Și, deosebit, nu credeți toate fleacurile acelui Hagi-Moscu și Zaharof. Acest Zaharof este un bangheraș a ambasadiei, ca Danezi în vreme lui Strogonof, și nimic alt. Așa fel de oameni ca Zaharof și ca Hagi-Moscu și ca berbantul Aristarhi nu fac Domni, chiar de ar fi Domni. Domniile, de ar fi puțință, după starea lucrurilor, a fi, să vor faci pe cini ar voi graf Neselrode, la Petresburg. La Petrisburg să fac Domniile, iar nu la Țarigrad, în halul cari să află astăzi și Țarigradul și ticălosul Sultanul. Apoi peștile, dacă la cap este împuțit, dar apoi la coadă? Să vede lămurit că acest Hagi-Moscu vroește a mânca vre-o cățiva bani din provizioana creditului, sau esti un ușor la minti, farfară, și nu înțalegi lucrurile. Aicea la Viena toți bangherii au început a-l scoate de la ipolipsis, văzându-l că să amestecă în așa fleacuri: sau esti un prost sau esti un birbant, Mie mi l-a zugrăvit aice de un bou, dar om

cinstit. Aș dori să știu cum l-a cunoscut Căminarul Aleco Sterii, căci acești de aici bine îl cunosc și trebuie să-l cunoască.

Al dumitale plecat fiu,

N. Roset, Vistier.

P. S. Aș dori a avè răspunsul dumitali pe cartea aceasta, dar sînt sigur că nimic nu mi-ai putè cu o dreaptă judecată și cu înțelepciuni, giudecând lucrurile... din câte scriu.

P. S. Bini ar fi să te desfaci de această Domnie cât mai în grabă, dar poate că Dumnezeu vă va scăpa, căci nu vor fi Domni, și, nefiind Domni, vor scăpa și alți ticăloși nebuni Moldoveni, cari umblă după Domnii.

P. S. Această carte am triimis-o deșchisă, ca să giudece aceste și Căminarul Aleco și Spătarul Danu: făgăduința este mari. Măcar eu însumi de m'aș faci Domnu, că sânt mai tănăr, iarăși în întâmplările de astăzi iesu mofluz.

(Stîncă, Documente Rosetti-Roznovanu, Scrisori.)

C U P R I N S U L

	Paginile
N. Iorga, Documente botoșănene	5—13
N. G. Papacostea, O listă de întemnițați olteni	17—25
I. Răuțescu, Acte și documente muscelene	29—39
† Iulian Marinescu, Copii de documente din diferite arhive (1557-1853):	
I. Documente din biblioteca Bibicescu, Turnu-Severin.	43—51
II. Două documente relative la Velicico Costin . . .	52—54
III. Un act despre luptele lui Mihai-Vodă Racovița cu Imperialii	55—58
IV. Două documente relative la schitul Doljești (Roman).	59—65
V. Două acte basarabene	66—68
VI. Acte moldovenești felurite	69—150
